ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 152 (4652) СУБОТА, 15 СЕРПНЯ 2009 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

Козацькая слава не вмре, не загине

Завтра Голова Верховної Ради Володимир Литвин відвідає з робочою поїздкою Тернопільську область. У рамках візиту передбачено спілкування з мешканцями обласного центру. Глава парламенту також візьме участь у заходах з нагоди 360-ї річниці Зборівської битви. До визначної дати тут заплановано реконструкцію військового табору часів Богдана Хмельницького, а також відтворення одного з епізодів запеклих баталій.

Голова Верховної Ради, зокрема, покладе квіти до козацької могили, огляне експозицію музею «Зборівська битва» та візьме участь у народному вічі «Боже великий, нам Україну храни».

Володимир Литвин також дасть прес-конференцію, здійснить запис на Тернопільській ДТРК та виступить у прямому ефірі телеканалу «ТВ-4», **повідомляє прес-служба Верховної Ради.**

КОРОТКО

- Мінтранс розраховує, що до 25 серпня судно «Берікс» із зіпсованим м'ясом залишить територіальні води України.
- На Чернігівщині працівники відділення одного з комерційних банків викрали 839 тисяч гривень.
- На Миколаївщині відкрився міжнародний фестиваль авторської пісні та туристського відпочинку «Ольвія-2009».
- У музеї «Балаклава» 20 серпня відкриють експозицію «Підводні сили Чорноморського флоту. 1944—1994 роки».

(За повідомленнями Укрінформу.)

Пил на столах,

або Чи столичні школи до першого дзвоника готові?

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Рейд зразково-показовими школами столиці для журналістів учора влаштував заступник голови КМДА та начальник головного управління освіти і науки Віталій Журавський **(на знімку)**. Вибір чиновника «зовсім випадково» випав на одні з кращих навчальних закладів Києва: Кловський ліцей та Ліцей міжнародних відносин № 51, що на Печерську: «Я просто взяв перелік шкіл і сказав: поїду в цю, цю і цю. Навмання вибрав». На прикладі ліцеїв, куди в різні часи віддавали своїх дітей відомі політики, намагалися довести «недостовірність» слів головного санітарного лікаря Києва Анатолія Пономаренка. Нагадаємо, три дні тому на прес-конференції той з упевненістю заявив про цілковиту неготовність столичних шкіл до першого дзвоника.

СТОР. 12

ВРОЖАЙ

Хліб насущний у небезпеці!

Через дефіцит у господарствах ресурсів підготовка ґрунту під майбутній врожай і сівба озимих опинилися під сумнівом.

Збирання ранніх зернових у багатьох областях уже закінчилося. Час думати, як посіяти озимі, котрі й складають зазвичай основу хлібного врожаю. Якщо нинішні жнива сяк-так, на чесному слові аграріїв, відбулися, то, щоб потурбуватися про майбутній ужинок, грошей у більшості господарств уже не вистачає. Залучити банківські кошти на поля і навесні було величезною проблемою — кредитування скоротилося, принаймні, втричі порівняно з минулим роком. А восени — і поготів фінансові установи позичати хліборобам навряд чи стануть. А коштів на те, щоб провести в країні осінню сівбу з дотриманням агротехнологій, піде не менш як десять мільярдів гривень.

СТОР. 6

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Традиційний ярмарок буде ще щедрішим

У Кіровограді та ряді інших великих міст області продовольчі ярмарки місцевих виробників стали традиційними. За словами заступника голови облдержадміністрації Віктора Демченка, вони проводяться, щоб запобігати росту цін на продовольчі товари і зробити найнеобхідніші з них доступними для рядових споживачів. Щосуботи на таких ярмарках місцеві жителі та гості мають можливість придбати продовольчі товари за цінами відомих в Україні виробників — ВАТ М'ясокомбінат «Ятрань» (м'ясо і м'ясні вироби) та ВАТ «Кіровський» (яйця), облспоживспілки (соняшникова олія, цукор і борошно вищого сорту), інших місцевих виробників (сільгосппродукція та продукти харчування).

Напередодні свята і перелік товаровиробників, і перелік запропонованих товарів значно розшириться. А от ціни, як обіцяють організатори, будуть ще доступнішими.

Петро МЕЛЬНИК.

ФОТОФАКТ

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У Києві почали саджати квіти для створення квіткового годинника. Маючи діаметр 19 м, він може ввійти до Книги рекордів Гіннесса.

ПОДІЇ

«Градус наших відносин залишається той самий»

Відповідь Президента України Віктора Ющенка своєму російському колезі не справила ефекту адекватної сприйняттю в Україні та Росії послання Дмитра Медведєва. Українські політологи стверджують, що так і було задумано: мовляв, щоб залишити можливість для налагодження конструктивного діалогу. Тим часом у МЗС Росії вважають, що відповідь Президента України на заяву Президента РФ навряд чи приведе до потепління двосторонніх відносин.

СТОР. 6

Украли цукру на 9,5 мільйона

Три тисячі тонн цукру закупив аграрний фонд у грудні минулого року в приватного підприємства «Овас-цукор», що в селі Бабин Гощанського району Рівненської області. Солодкий продукт призначався для поповнення запасів державного резерву. Цьому самому приватному підприємству за відповідну плату — 140 тисяч гривень — доручили зберігання цукру. Але, як повідомив прокурор Рівненської області Анатолій Пришко, під час перевірки з'ясувалося, що закупленого на 9,5 млн. грн. державою цукру на складах не виявлено. За цим фактом прокуратура області порушила кримінальну справу за ч. 5 статті 191 Кримінального кодексу України (розкрадання майна в особливо великих розмірах), **передає наш власкор Олександра ЮРКОВА.**

МІЛІЦЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ

«Коли починав кричати від болю, на голову надівали целофановий пакет»

6 липня в Чернігівському парку культури в дівчини був викрадений рюкзак з мобільним телефоном. Оскільки того вечора Григорій А. відпочивав саме там, то підозра чомусь упала на нього. 13 липня на вулиці Одинцова, 7Б, чоловіка зупинили двоє працівників міліції. Вони попросили Григорія А. проїхати до Деснянського райвідділу міліції — мовляв, є кілька запитань.

СТОР. 6

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин пропонує

невідкладно, у вересні поточного року, провести засідання Міжпарламентської комісії зі співробітництва Верховної Ради України та Федеральних Зборів Російської Федерації за участю Голови Верховної Ради України та Голів Ради Федерації і Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації для напрацювання пропозицій з подолання кризи в українсько-російських відносинах.

Про це йдеться у листах Голови Верховної Ради України В. Литвина Голові Ради Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації Сергію Миронову та Голові Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації Борису Гризлову.

«Верховна Рада України надає великого значення розвиткові плідної і взаємовигідної українсько-російської співпраці та послідовно докладає зусиль до його подальшого зміцнення на благо наших дружніх народів», — наголошує керівник українського парламенту.

В. Литвин водночас зазначає, що наші країни переживають нелегкий період у своїх відносинах, про що, за його словами, свідчить нещодавнє звернення Президента Російської Федерації Дмитра Медведєва до Президента України Віктора Ющенка і відповідна реакція Президента України у листі Президенту Російської Федерації й звернення до українського народу.

«Вважаю, що така атмосфера потребує проведення серйозного зваженого аналізу стану і перспектив наших відносин, — зазначає В. Литвин. — У зв'язку з цим пропоную невідкладно провести у вересні поточного року засідання Міжпарламентської комісії зі співробітництва Верховної Ради України та Федеральних Зборів Російської Федерації за участю Голови Верховної Ради України та Голів Ради Федерації і Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації для обговорення ситуації, що склалася, і напрацювання пропозицій з подолання кризи в українсько-російських відносинах».

Голова Верховної Ради України висловлює впевненість у тому, що парламенти двох країн спроможні «перевести діалог між Україною та Росією із площини взаємних претензій і звинувачень у конструктивне річище».

***

Текст листів Голові Ради Федерації Федеральних Зборів Російської Федерації Сергію Миронову та Голові Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації Борису Гризлову мовою оригіналу:

«Верховная Рада Украины придает огромное значение развитию плодотворного и взаимовыгодного украинско-российского сотрудничества и последовательно направляет усилия для его дальнейшего укрепления на благо наших дружественных народов.

Вместе с тем, вынужден отметить, что в настоящее время наши страны переживают нелегкий период в своих отношениях, свидетельством чего стали недавнее обращение Президента Российской Федерации Д. Медведева к Президенту Украины В. Ющенко и соответственная реакция Президента Украины В. Ющенко в письме Президенту Российской Федерации Д. Медведеву и обращении к украинскому народу.

Считаю, что такая атмосфера требует проведения серьезного взвешенного анализа состояния и перспектив наших взаимоотношений.

В этой связи предлагаю безотлагательно провести в сентябре текущего года заседание Межпарламентской комиссии по сотрудничеству Верховной Рады Украины и Федерального Собрания Российской Федерации с участием Председателя Верховной Рады Украины и Председателей Совета Федерации и Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации для обсуждения сложившейся ситуации и выработки предложений по преодолению кризиса в украинско-российских отношениях.

Глубоко убежден, что парламенты двух стран смогут перевести диалог между Украиной и Россией из плоскости взаимных претензий и обвинений в конструктивное русло.

Предлагаю согласовать конкретное место и время проведения этой встречи на уровне аппаратов наших парламентов

С глубоким уважением

Владимир ЛИТВИН».

Україна самостійно визначатиме внутрішню та зовнішню політику

Після відповіді Президента України Віктора Ющенка на адресоване йому послання Президента Російської Федерації Дмитра Медведєва Прем'єр-Міністр України Юлія Тимошенко зробила заяву щодо українсько-російських стосунків.

«Попри те, що зовнішня політика є конституційною прерогативою Президента, не можу обійти мовчанкою останні події в українсько-російських відносинах. З огляду на їхню важливість мене не може не турбувати вкрай високий градус публічної полеміки на цю тему.

Почуття відповідальності за країну для будь-якого політика — хороший засіб стримувати емоції в будь-яких, навіть дуже складних ситуаціях.

Як Прем'єр-міністр я робила й роблю все можливе для поглиблення взаємовигідної співпраці між Україною та Росією, насамперед в економічній сфері, за яку відповідає уряд. Так само я чинитиму й далі на будь-якій посаді, яку довірить мені український народ.

Відносини з Росією будувала та будуватиму як рівний з рівним, на основі національних інтересів, взаємної вигоди, поваги до суверенітету та територіальної цілісності.

При цьому Україна самостійно, без зовнішнього втручання, визначатиме свою зовнішню та внутрішню політику, в тому числі і в гуманітарній сфері. Ми самостійно вивчатимемо власне минуле, самостійно дамо собі лад в сьогоденні, самостійно будуватимемо власне майбутнє.

Реалізація Україною своїх суверенних прав, формування сучасної політичної нації не є і не можуть розглядатися як політика, направлена проти когось.

Ми завжди готові чути й дослухатися до думки партнерів на Сході і Заході, враховувати їхні інтереси, але втручання у наші внутрішні справи є неприпустимим.

Мені хотілося б, щоб українські та російські дипломати на всіх рівнях проблеми, неминучі у взаєминах між будь-якими країнами, з'ясовували не шляхом конфронтації та публічної полеміки, а за столом переговорів.

Вважаю також неприпустимою будь-яку паузу в розвитку співпраці між Україною та Росією. Наш уряд діятиме, виходячи саме з цього.

Прем'єр-міністр України Юлія ТИМОШЕНКО».

Управління у зв'язках зі ЗМІ Секретаріату КМУ.

Фото з сайту www.kmu.gov.ua.

Ведмежа послуга

ПІДСУМКИ ТИЖНЯ

Головною новиною тижня, безумовно, стало звернення Президента Російської Федерації Дмитра Медведєва до свого колеги глави нашої держави Віктора Ющенка. Не будемо говорити про тон, зміст цього послання — їх уже коментували, як політики, так і аналітики. Звернімо увагу на час послання. Бо саме на цьому моменті мало хто наголошував.

І тут важко не погодитися з першим всенародно обраним Президентом України Леонідом Кравчуком, а не з тими, хто вважає, що заява Дмитра Медведєва викликана майбутніми перегонами за найвищу посаду в нашій державі. Адже послання з'явилося за два тижні до чергового дня незалежності. Саме на цьому акцентував увагу і Леонід Макарович. В інтерв'ю нашим колегам він наголосив, що ця заява — це продовження кремлівської стратегії, розробленої ще в часи Бориса Єльцина. І означає вона одне, за словами першого глави української держави, що Росія нізащо не хоче випустити Україну із зони свого впливу.

З другого боку, можна погодитися з оглядачами, які вважають, що ця заява — своєрідний сигнал потенціальним претендентам «на папаху», яких кроків від них чекає нинішнє кремлівське керівництво. І фактично більшість з них погодилася прийняти це послання як керівництво до дії у майбутній президентській гонці. Одначе, якщо підтримка заяви Дмитра Медведєва, яку продемонстрували лідери Партії регіонів Віктор Янукович та комуністів Петро Симоненко, була очікувана, то побічна згода з критикою на адресу керівництва української держави молодого політика Арсенія Яценюка стала несподіванкою.

Водночас осібно постали у своїх коментарях Голова Верховної Ради Володимир Литвин та прем'єр Юлія Тимошенко. Проте, якщо глава парламенту коментував заяву керівника РФ з точки зору державного діяча, політика, який над усе ставить інтереси своєї країни і народу, то лідер БЮТ виступила у своєму традиційному стилі: як потенційний кандидат на посаду глави держави. Вона захотіла сподобатися як електорату, так і керівництву сусідньої держави.

Безумовно, усі оглядачі очікували на відповідь Віктора Ющенка. Одначе глава держави був стриманим. Понад те — інколи видавалося, що він виправдовується перед главою сусідньої держави. А, з другого боку, у його листі звучали нотки розчарування своїм російським колегою. Однак, хоч як би там було, майже усі оглядачі зійшлися на думці, що керівництво сусідньої держави вчергове зробило ведмежу послугу. І передусім собі і російському народу. Як і в 2004 році, коли на президентських виборах відверто підтримали одного з кандидатів. Складається враження, що керівники РФ забули, що історія повторюється двічі: один раз як трагедія, вдруге — як фарс.

Володимир КОРОЛЮК.

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

В «Артеку» виступлять фольклорні колективи

В «Артеку» стартувала восьма зміна під назвою «Україна вітає гостей». В міжнародний молодіжний табір приїхали відпочити й подружитися 3300 дітей з України і зарубіжжя. В цю тематичну зміну пройде IX Міжнародний фестиваль дитячої та юнацької творчості «Наша земля Україна», в рамках якого з концертними програмами «Українські узори» виступлять фольклорні колективи з усіх регіонів країни. Також для юних артеківців буде організовано екскурсії в розташований на території «Артеку» центр національної культури «Либідь», де працюватиме виставка фондів Кримського етнографічного музею.

У День Державного прапора України відбудуться урочисті церемонії підняття державного прапора, а 24 серпня, в День незалежності України, — вікторина «Історія, культура України» та ігрові програми «Козацькі забави».

За масовістю ці заходи не поступатимуться попередній зміні, відзначили працівники «Артеку», коли тут було підписано історичний документ про створення Всесвітньої дитячої ліги націй, зі штаб-квартирою в Міжнародному дитячому таборі. Тоді активістами установчого засідання міжнародної громадської організації стали юні миротворці з 50 країн світу, учасники VIII міжнародного фестивалю «Змінимо світ на краще».

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Остання столиця УНР святкуватиме скромно

Фестивалю військово-історичної реконструкції «Остання столиця», що планувався на День незалежності в Кам'янці-Подільському, не буде. Як пояснив заступник міського голови Олег Демчук, причина — фінансові проблеми.

Очікувалося, що буде відтворено вступ армії Української Народної Республіки в Кам'янець, який 90 років тому був оголошено столицею УНР, а також приїзд членів уряду. За задумом організаторів, урочиста процесія мала пройти вулицями міста. На вулиці Червоноармійській, що веде від вокзалу, знайшлися і противники планованої реконструкції. Нічого дивного в цьому немає: деякі люди старшого покоління досі живуть ідеалами, які сформувалися в них у радянський час. Вони не сприймають також постать Симона Петлюри, іменем якого в місті планують назвати одну з вулиць та встановити йому пам'ятник. Ці події, однак, теж відкладаються — в міському бюджеті не вистачає коштів. Тому остання столиця УНР своє 90-ліття святкуватиме вельми скромно. Усі, хто захоче згадати ті славні часи, може завітати до Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на науково-практичну конференцію з цієї тематики.

Вл. інф.

ФОТОФАКТ

Льотчики 299-ї бригади тактичної авіації, що дислокується в Кульбакіному (Миколаївська область), готуються до параду, який відбудеться в столиці в День незалежності.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Сам голова не завжди задоволений своєю роботою

САМОВРЯДУВАННЯ

Депутати Кам'янець-Подільської ради не допустили розгляду питання про ротацію членів виконкому.

Минуло трохи більше року після виборів нового міського голови, якому довірили очолити громаду понад 86 відсотків кам'янчан. Звісно, він привів у міськвиконкомівську команду і «своїх» людей. Та раптом його ж політична сила, яка голосувала за них, постійно декларувала підтримку голови, кожного його кроку, заговорила про... ротацію складу виконавчого органу.

Ініціатор питання — голова фракції БЮТ Ігор Земсков, зазначає: «Насправді йдеться не про ротацію виконкому (хоч питання у порядку денному було сформульоване саме так! — Авт.), а — про рейтингове опитування депутатів міськради щодо діючого складу виконкому. Воно не торкнеться ставлення депутатів до міського голови».

Зазначу, що з боку громади якихось вимог щодо змін у виконавчій владі не спостерігалося. Ні протестів, ні пікетів, ні мітингів. Люди бачать, що міський голова та його команда навіть у кризовій ситуації багато чого роблять. Дороги ремонтуються, школи до першого вересня готові, зарплати бюджетникам не затримуються. Не забули навіть про обіцяну льодову ковзанку у спальному мікрорайоні.

— Давайте не гратися в політику, — виступив член фракції «Центр» Сергій Вєдерніков, — називаймо речі своїми іменами! Якщо хочете змін у виконкомі — то озвучте прізвища тих, хто вас не влаштовує!

Відвертим був Ігор Войтенко, член фракції «НС—НУ»: «Наша фракція участі в рейтингу не братиме!»

Голова фракції Блоку Литвина Іван Павлевич закликав до розсудливості: «Це питання політичне, а ми повинні дбати про покращення міського господарства. Тому й наша фракція участі в голосуванні не братиме. Ми не можемо об' єктивно оцінити членів виконкому, бо цим органом керує міський голова, а ми з ними рідко пересікаємося. Ми крила міському голові не хочемо підрізати».

Сам голова Анатолій Нестерук зізнався, що хоч не завжди задоволений роботою виконкому, бо хочеться зробити дуже багато для міста, але в період економічної кризи не все вдається. Та, попри все, він шанобливо ставиться до кожного працівника і домагається, щоб жодного рішення на шкоду громаді не проходило. «Я — законослухняний», — каже він.

— Мені прикро бачити ці «пошуки відьом» там, де їх немає. Хотілося б, щоб кожна людина, наділена владою, більше віддавалася праці задля міста.

— Питання про ротацію членів виконкому йде в розріз із чинним законодавством, — роз'яснила завідувач юридичного відділу ради Юлія Вус.

— Подібні підніжки самоврядуванню будуть доти, доки існуватимуть закриті партійні списки і люди не відатимуть, за кого вони віддали свої голоси, окрім хіба що першої п'ятірки. До таких списків потрапляють лише слухняні особи, які мають тиснути кнопки чи піднімати руки за командою чи під розписку. Такі депутати не цікавляться діяльністю влади, пильнують виключно власні інтереси. Я постійно запрошую всіх обранців на засідання виконкому. Ніхто не приходить. Я не впевнений, що на наступні вибори списки відкриють. І це шкодитиме ще більше місцевим радам, ніж вищій владі в державі, — вважає міський голова Андрій Нестерук.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

Державний гімн отримає чітке визначення

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

На початку липня в апараті Верховної Ради зареєстровано проект закону про Державний гімн України. Цей урядовий документ складається із преамбули та 12 статей і має на меті законодавчо врегулювати питання опису, порядку використання та правового захисту цього символу.

Згідно з проектом закону Державним гімном вважатиметься національний гімн на музику Миколи Вербицького зі словами першого куплета та приспіву твору Петра Чубинського. Еталонною музичною редакцією визначено редакцію М. Скорика та Є. Станковича в тональності сі-бемоль мажор. Також передбачається, що нотний матеріал цієї композиції видаватиметься у формі клавіру, хорової партитури, партитури для симфонічного оркестру та хору, для симфонічного оркестру, партитури для малого, середнього і великого складу духового оркестру. Текст і ноти еталонної музичної редакції Державного гімну, зазначено у проекті закону, постійно зберігатимуться у Верховній Раді. А їх офіційне видання здійснюватиметься на замовлення Кабінету Міністрів.

Законопроект також чітко описує порядок виконання Державного гімну. Так, на офіційних або урочистих заходах присутні повинні його слухати стоячи, а чоловіки без головних уборів. Якщо гімн виконується під час церемонії підняття Державного прапора, то всі мають повернутися до нього обличчям. Документом також чітко регламентується, коли і за яких обставин має офіційно використовуватися Державний гімн. Як от приміром, під час відкриття та закриття урочистого засідання Верховної Ради або відкриття і закриття сесій українського й кримського парламентів, чи при складанні присяги народними депутатами, Омбудсманом, членами уряду, суддями КС, членами Вищої ради юстиції тощо.

Передбачено виконувати Державний гімн також під час проведення загальнодержавних фізкультурно-спортивних заходів, державних, офіційних та робочих візитів представників іноземних держав, а також керівників міжнародних організацій, урочистого відкриття та закриття навчального року. Проект закону також регулює умови трансляції Державного гімну та використання його в інших творах мистецтва.

Згідно з документом, гімн є власністю держави і не належить до об'єктів авторського права, його не можна імітувати чи використовувати в рекламі, також забороняється використання не за призначенням, спотворення тексту чи музики або довільна інтерпретація.

Як зазначено у пояснювальній записці, під час роботи над законопроектом враховувалися пропозиції, винесені під час громадського обговорення на веб-сайті Міністерства юстиції. Незважаючи на це, фахівці головного науково-експертного управління апарату Верховної Ради у своєму висновку все ж висловили до документа зауваження. Передусім, увага звертається на те, що подібного законодавчого врегулювання потребують і такі державні символи, як герб і прапор, тож було б правильно, якби закон про Державний гімн став складовою (окремим розділом) єдиного закону про державні символи.

У висновку також йдеться, що урядовий документ не забезпечує вичерпного регулювання порядку офіційного використання Державного гімну. В законопроекті варто було б передбачити загальне правило використання цього символу й під час офіційних заходів на територіях закордонних держав, вважають експерти. З огляду на цілу низку інших зауважень, в управлінні постановили, що документ за результатами розгляду в першому читанні може бути взятий за основу.

Надія СМІЯН.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ Голови Верховної Ради України

Про скликання позачергової сесії Верховної Ради України шостого скликання

У зв'язку з вимогою 151 народного депутата України про скликання позачергової сесії Верховної Ради України шостого скликання та відповідно до частини другої статті 83 Конституції України, частини другої статті 11 Регламенту Верховної Ради України:

1. Скликати позачергову сесію Верховної Ради України шостого скликання на 10 годину 21 серпня 2009 року з розглядом на ній таких питань:

1) про пропозиції Президента України до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» та деяких інших законів України» (реєстр. № 4735-1);

2) про пропозиції Президента України до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо виборів Президента України» (реєстр. № 4741);

2. Керівнику Апарату Верховної Ради України В. ЗАЙЧУКУ забезпечити опублікування у газеті «Голос України» тексту цього Розпорядження та відповідне інформування народних депутатів України.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ.
№ 745, 14 серпня 2009 р.

«Я не церемонився з чиновниками, бо обстоював права інвалідів»

Щоб добитися пенсії для двох сиріт братів-інвалідів, депутату Барської міськради на Вінниччині Віталію Любарському довелося не тільки возити їх власним авто з села до лікарень обласного центру...

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Людині без ноги, щоб підтвердити інвалідність, треба щороку проходити лікарську комісію

Що з бідного взяти

Брати Сергій і Руслан Данчуки з села Черешневе Барського району на Вінниччині — інваліди з дитинства. Хлопці обділені не тільки долею. Батьківської уваги їм теж бракує. Так сталося, що виховання й догляд за ними взяла на себе бабуся. До п'ятнадцяти років брати виховувались у спеціалізованій школі. А потім повернулися додому. Статки у сім'ї невеликі. За рахунок соціальної допомоги теж не проживеш. Якби їм установили групу інвалідності, вони отримували б пенсію. Добитися цього самотужки бабусі не вдалося.

— Ще в дитинстві хлопцям записали групу інвалідності, бо вони, на жаль, народилися з очевидними ознаками хвороби, — уточнює їхня сусідка Майя Бондарчук. — Коли стали дорослими, треба було заново проходити медичну комісію. Тільки після того лікарі мали винести своє рішення щодо підтвердження стану інвалідності.

Про це пані Майя дізналася після того, коли до неї звернулася бабуся братів-інвалідів. «Я все вияснила, розповіла їй, куди треба відвезти Сергія й Руслана на обстеження, так вона й зробила. Але через деякий час приходить і каже: «Нічого з того не вийшло. Таким, як ми, там нічого не добитися». — «Чому? — запитую бабусю. — Ваші онуки є інвалідами від народження. Вони ж від цього не вилікувалися». Жінка тільки сплакнула у відповідь. Мовляв, кому потрібні ці злидні, крім неї самої...

Після обстеження Сергія й Руслана в обласній психіатричній лікарні імені Ющенка, лікарі не підтвердили факт інвалідності у братів-сиріт. На засіданні обласної лікарсько-кваліфікаційної комісії (ЛКК), куди їхня бабуся подала висновки лікарів, відмовили у визнанні Данчуків інвалідами.

— Я навіть хотіла задобрити тих лікарів, пропонувала їм трохи грошей, — каже бабуся. — Бо чула від людей, що там як не підмастиш, то й не поїдеш. Але, видно, побачили, що грошей мало, не взяли. Нащо їм наші копійки. Грошей не взяли і групу не дали. Так ми й повернулися ні з чим додому. Я ще сказала тим докторам: «То що мої онуки вже не інваліди?» А вони мовчать, тільки переглядаються один з одним.

Дві лікарні — два висновки

— Ви не можете уявити, як мені було боляче за цю бідну сім'ю, — веде далі Майя Бондарчук. — Багатьом розповідала про цей випадок. Люди тільки дивувалися у відповідь. А депутат Барської міськради Віталій Любарський, коли дізнався, вирішив підставити плече. Заступився чоловік за бідних, нещасних людей...

Пан Любарський спершу звернувся по допомогу до депутата облради, заслуженого лікаря України, начальника обласного госпіталю для інвалідів Валерія Бабійчука. Попросив, щоб той посприяв зустрічі з головою обласної лікарсько-кваліфікаційної комісії.

— Після попередніх домовленостей я посадив у власне авто братів Данчуків, — каже Віталій Любарський, — і повіз їх до Вінниці. Хотілося з'ясувати причину відмови. Адже було очевидно, що сталася прикра помилка. Діти були і залишаються інвалідами. Єдине, що змінилося, це їхній вік. У зв'язку з цим треба було пройти комісію й переоформити інвалідність.

Віталій Любарський не міг уявити, яка неприємна розмова чекає на нього попереду. За його словами, голова ЛКК одразу відхрестився від своєї вини. Каже: що мені дала лікарня, тим я й користуюся. Мовляв, претензії не до мене, а до лікарні. Поїхали в лікарню.

— Ось там у нас зав'язалася розмова, як кажуть, з перцем, — продовжує Віталій Любарський. — Я вже не церемонився ні з головним лікарем, ні з його підлеглими. Завів до кабінету братів-інвалідів. Кажу, хіба не бачите, що вони хворі, що інвалідність у них з дитинства? Вони ще й сироти до всього! Як не соромно збиткуватися над такими людьми? Ви ж відбираєте в них шматок хліба.

Під час тієї суперечки лікарі, зрештою, дали необхідну пораду. І на тому, як кажуть, спасибі. Виявляється, повторні висновки, та ще й протилежного характеру, їм заборонено надавати. Але такі ж медичні довідки для ЛКК може надати інша лікарня аналогічного профілю. І вони будуть дійсними для прийняття рішення ЛКК. У Вінниці є дві психіатричні лікарні. Тому з обласної лікарні імені академіка Ющенка депутат повіз братів Данчуків на обстеження в обласну психлікарню №2. До слова сказати, протягом одного разу пройти всі обстеження не вдалося. Довелося ще раз «гнати» до Вінниці власну машину, заправлену за власні кошти.

Приблизно через два тижні, коли закінчилися всі процедури, у братів на руках були необхідні медичні довідки. Цього разу обласна ЛКК дійшла іншого висновку. За її рішенням, братам Данчукам встановили третю групу інвалідності.

Тепер у Черешневому всі знають, хто допоміг сім'ї інвалідів-сиріт. Найчастіше згадує про це бабуся інвалідів. За кожної нагоди не проминає кому-небудь нагадати про те, як потурбувалися про її онуків Майя Бондарчук і Віталій Любарський. «Це ж чоловік возив нас у Вінницю своєю машиною, — каже жінка, — і жодної копійки не взяв навіть на бензин. Свій час потратив, свої гроші. Є ще все-таки добрі люди на білому світі».

У Віталія Любарського своя думка з приводу випадку з братами-інвалідами:

— Маємо конкретний приклад неуважного ставлення, а точніше відвертого зневажання чиновниками прав простих беззахисних людей. Саме такими є брати-інваліди Данчуки та їхня бабуся. На жаль, такі випадки непоодинокі. Люди про це розповідають. Особливо ті, хто коли-небудь стикався з роботою ЛКК. Дехто з них так і каже: групу інвалідності не отримаєш доти, доки не дасиш хабара. Та й законодавство у цій сфері недосконале. Наприклад, інвалід без ноги повинен один раз на рік проходити комісію, щоб підтвердити тим самим свою інвалідність. «Хіба від того виросте нога?» — сміються інваліди. Але це сміх крізь сльози. Бо скільки часу, сил, коштів їм доводиться витрачати, щоб пройти таке обстеження.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Питання про ротацію членів виконкому йде в розріз із чинним законодавством

В Одесі з 20 по 23 серпня перебуватиме найстаріше судно ВМС Італії, один з найбільших вітрильників у світі «Амеріго Веспуччі» (*Укрінформ*)

Миротворчий контингент НАТО у Косові (КФОР) буде скорочений лише за умови, якщо не порушуватиметься безпека у краї, запевнив Генеральний секретар НАТО Андерс Фог Расмуссен (*Укрінформ*)

У НОМЕР

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Випускники пішли на ярмарок... кар'єри

Такий захід для випускників шкіл та інших навчальних закладів організував Хмельницький міський центр зайнятості. Сюди вже звернулось майже три сотні випускників, з яких близько половини — працевлаштовано. В ярмарку взяли участь роботодавці, що презентували професії та посади, на які є постійний попит.

Ірина КОЗАК.

ПОЛТАВА

Заборонили будувати гаражі

Депутати Полтавської міськради заборонили будівництво будь-яких капітальних гаражів боксового типу на земельних ділянках, які знаходяться в комунальній власності міста.

Як передає УНІАН, згідно з рішенням, дозволяється зведення тільки гаражів тимчасового типу (металевих) пільговим категоріям — інвалідам Великої Вітчизняної війни або інвалідам за станом здоров'я — поблизу з місцем проживання.

Тепер капітальні гаражі можуть споруджувати тільки власники приватних будинків на своїх земельних ділянках — з дозволу міської влади.

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

З кранів полилась вода: солоніша й дорожча

У Бердянську знову п'ють воду з Берди. Повідомлення про те, що курортне місто переходить на її споживання, не порадувало ні жителів, ні численних відпочивальників. Бо ця вода і солоніша, і значно дорожча від дніпровської. Та виходу немає. ТОВ «Чиста вода—Бердянськ», яке взяло в концесію міську водомережу, не виконує своїх зобов'язань. За інформацією виконуючого обов'язки міського голови Сергія Ткаченка, при тому, що 90 відсотків населення систематично розраховується за спожиту воду, концесіонер не перекзує необхідні суми за послуги облводоканалу.

Хоча процедура розірвання договору з концесіонером може тривати до 5 жовтня, керівництво КП «Міськводоканал» хоче зробити це раніше. Щоб прискорити процес, міська влада вирішила звернутися з позовом до суду та з заявою в правоохоронні органи.

Микола МАНЬКО.

У село прийде якісна медицина

Фельдшерів посадять на скутери

Уряд вирішив інвентаризувати та оптимізувати галузь охорони здоров'я. Насамперед сільську медицину. Міністерство охорони здоров'я розробило концепцію розвитку первинної ланки медико-соціальної допомоги населенню, у тому числі у сільській місцевості, із перспективою впровадження там сімейної медицини. Ця концепція затверджена Кабінетом Міністрів як проект закону України. Його передано до Верховної Ради.

Медицина потребує реанімації. Проте за рахунок виключно держбюджету та місцевих бюджетів це зробити не виходить. Вистачає лише на заробітну плату медпрацівникам та ліки. У надзвичайно важкому стані перебуває сільська медицина. Якщо на рівні великих міст та обласних центрів упроваджуються якісь нові технології, купується сучасне обладнання, то сільські амбулаторії часто мають лише термометри...

Заступник міністра охорони здоров'я України Валерій Бідний зізнався: за останні десять років сільська медицина не отримувала ані нового обладнання, ані спеціалізованого автотранспорту. Стан здоров'я селян не є задовільним. Зростає смертність, захворюваність на туберкульоз, алкоголізм тощо.

Згідно з інвентаризацією, проведеною МОЗ, сільська медицина потребує сьогодні будівництва 2325 ФАПів, 316 сільських амбулаторій, які обслуговують до 2,5 тисячі населення, 138 амбулаторій, які обслуговують від 2,5 до 5 тисяч населення, та 33 амбулаторій, що обслуговують більше 5 тисяч чоловік. Нині кожен п'ятий ФАП не має належного технічного оснащення. А грошей на нове медичне обладнання, враховуючи кризу, на 2009 рік узагалі в бюджеті не передбачено.

За словами Валерія Бідного, його відомство наполягає на технічному забезпеченні та розвитку сільської медицини. Як це зробити в умовах кризи? Чиновник від медицини повідомив, що Кабмін прийняв низку постанов, які стосуються можливості отримання товарного кредиту. Ідеться і про будівництво медичних закладів, і про їх оснащення необхідною технікою та апаратурою.

Донорами цього товарного кредиту обсягом близько 300 млн. доларів виступлять державні банки Австрії та Канади. Повертатимуть його щонайменше десять років. Якщо всі домовленості будуть підписані, то протягом року об'єкт здадуть під ключ. Будівництво планують почати вже в жовтні.

Є типові проекти будівель для ФАПів та амбулаторій. Зокрема, у них передбачені житлові приміщення для медичного працівника, який там працюватиме. В такий спосіб заохочуватимуть медичні кадри працювати у селі. А ще заступник міністра сподівається, що найближчим часом вирішать проблему спеціалізованого автотранспорту для сільської медицини, а фельдшерів посадять на скутери, щоб вони могли швидко діставатися до пацієнтів.

Ольга ВАУЛІНА.

НАША ДОВІДКА:

На території України працює близько 15000 фельдшерсько-акушерських пунктів (ФАПів), майже 4600 сільських амбулаторій, 580 дільничних лікарень, 472 центральні районні та 142 районні лікарні.

ФОТОФАКТ

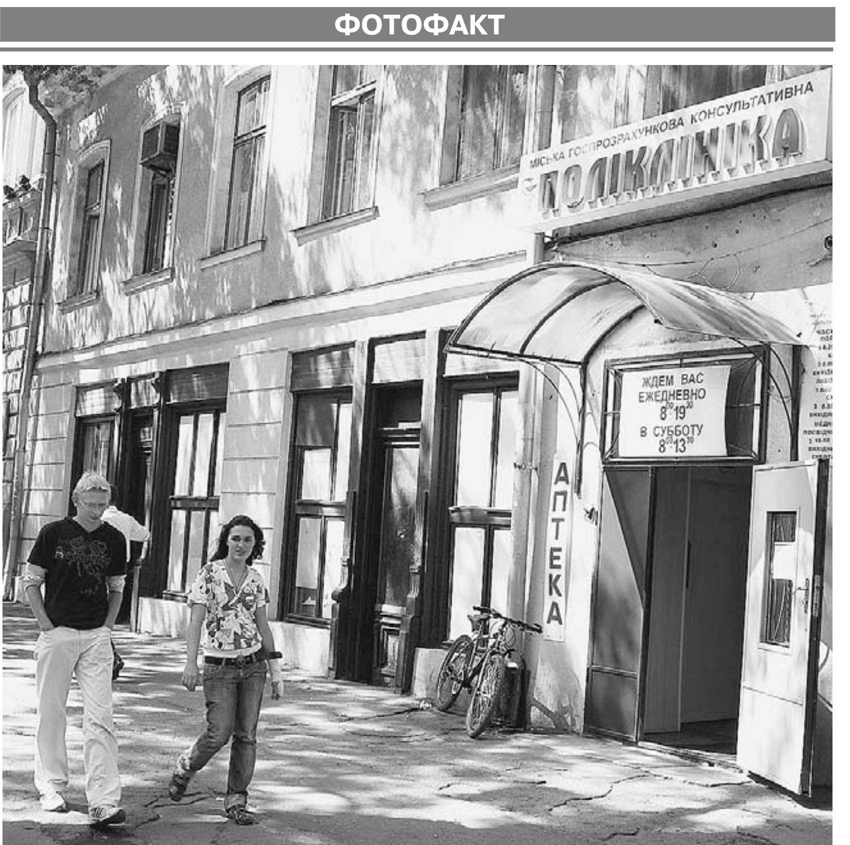

В Одесі загроза ліквідації нависла над першою в Радянському Союзі госпрозрахунковою консультативною поліклінікою, що на вулиці Жуковського, — її колектив заявляє про спробу рейдерского захоплення своєї установи.

Фото Андрія НОВАКА (Укрінформ).

Робітник наклав на себе руки, довідавшись про скорочення

Дізнавшись про своє звільнення, покінчив із життям робітник цеху вапно-випалювальних печей ВАТ «Лисичанська сода» 47-річний Сергій Єрьомін, залишивши без підтримки 14-літнього сина, дорослу дочку і дружину, теж робітницю содового заводу. Адміністрація підприємства виплатила родині покійного 3,5 тисячі гривень матеріальної компенсації.

Самогубство робітника з такого приводу приголомшило заводчан. До слова, скорочення, на жаль, стали звичним явищем для заводу. Тільки в першому півріччі було скорочено більше 400 працівників. А найближчим часом без роботи залишаться ще півтисячі лисичанців, котрі й так уже працюють за скороченим графіком. На це, переконує адміністрація заводу, вони були змушені піти, щоб хоч на якийсь час продовжити існування підприємства. За словами глави правління ВАТ «Лисичанська сода» Олександра Бондаренка, завод нині стоїть на межі краху:

— Зрив запуску підприємства змусив нас піти на зниження витрат, ініціювати і погодити з профспілковим комітетом звільнення з 1 серпня цього року ще 500 працівників.

Заводчани вже провели не одну акцію протесту біля будинку заводоуправління та міської ради Лисичанська, зверталися по допомогу до Президента, Верховної Ради і Прем'єр-міністра. Однак допомоги не одержали. Зараз вони об'єдналися в незалежну профспілку і мають намір рішуче відстоювати своє право на працю аж до перекриття ділянки Донецької залізниці.

Нагадаємо, як уже писав «Голос України», ВАТ «Лисичанська сода» опинилося в такій складній ситуації після підвищення тарифів на теплову енергію, що призвело до неконкурентоспроможності їхньої продукції. Щоб модернізувати виробництво, завод із квітня став на ремонт, але відновити виробництво в запланований термін (15 липня) так і не зміг.

Алла АНТІПОВА.

ФОТОФАКТ

Київ. Святкування Медового Спасу.

Фото Вадима ГРИГА (Укрінформ).

У Києві відкриється виставка картин ув'язнених

19 серпня, на свято Преображення Господнього, у Києві відкриється виставка творчих робіт «Перетворення Господньою любов'ю», створених ув'язненими. Про це повідомили в прес-службі Української греко-католицької церкви, що є ініціатором акції. Експозиція включатиме близько 300 кращих творів, переданих з пенітенціарних установ усіх областей України. Виставка ознаменує завершення національного добору робіт на Міжнародний конкурс образотворчого мистецтва ув'язнених і засуджених «Очима інших», який пройде в Берліні. 19 серпня творче журі вибере 50 кращих робіт для участі у фіналі у вересні 2009 року, **передає «proUA».**

Житло на морі у кінці літа стає доступнішим

Власники нерухомості в Криму, яку здають в оренду, нарешті зрозуміли, що вочевидь перегнули з цінами. Вартість квартир та номерів у готелях почала падати. Ті, хто все ж готовий їхати на півострів, орієнтуючись в основному на економ-варіанти відпочинку — квартиру не більше як за 100—150 грн. за добу з людини. Причому курортники у гонитві за дешевизною готові відмовитися від такої послуги, як харчування, й навіть вигод у номері.

Водночас те, що кількість туристів у Криму зменшується, підтверджує і Асоціація автомобільних перевізників АРК. За її даними, цього року на півострові більш як удвічі скоротився потік пасажирських перевезень автобусами порівняно з минулим роком.

Віктор ХОМЕНКО.

За словами глави правління ВАТ «Лисичанська сода» Олександра Бондаренка, завод нині стоїть на межі краху

За віртуальний товар — реальний мільйон

У Миколаєві затримано групу хакерів, які шахрайським шляхом перевели в готівку 123 тисячі гривень клієнтів іспанських, італійських, японських, ізраїльських, німецьких і канадських банків.

За інформацією правоохоронців, хлопці, прагнучи жити за принципом «відразу і зараз», організували фіктивне підприємство на підставну особу, ввійшли в злочинну змову з банківськими працівниками одного з миколаївських філіалів, відкрили розрахунковий рахунок і — закипіла «робота».

Унаслідок віртуальних маніпуляцій за купівлю віртуального товару, проданого віртуальною фірмою, на розрахунковий рахунок псевдопідприємства від зарубіжних банків надійшла цілком реальна сума — понад мільйон гривень.

Але пожити на широку ногу шахраям довелося недовго. Трьох хакерів миколаївські оперативники затримали при спробі зняти з рахунку чергову суму — 83 тисячі гривень. Четвертий — у розшуку.

Галина ПОРФИР'ЄВА.

Миколаївська область.

ФОТОФАКТ

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Міський голова Миколаєва Володимир Чайка і віце-мер китайського міста Деджоу (провінція Шаньдун) Кенг Жимін підписали угоду про співробітництво.

Наприкінці року долар коштуватиме 10 гривень

Про це на вчорашній прес–конференції заявив фінансовий експерт Ерік Найман. За його словами, нинішній стрибок курсу долара спричинений насамперед надлишковою пропозицією гривні.

— Девальвацію гривні, — каже пан Найман, — породжують проблеми в бюджеті. Днями Міністерство фінансів відзвітувало про чергову перемогу над дефіцитом бюджету, що за підсумками першого півріччя становить лише 10 млрд. гривень. І все б нічого, та тільки є одне «але». За ті само шість місяців цього року емісія облігацій внутрішньодержавної позики (ОВДП) склала трохи більш як 10 млрд. грн., що, власне кажучи, й пішло на покриття дефіциту бюджету. А в період з липня по сьогодні емісія ОВДП становить майже 30 млрд. гривень. І, звичайно ж, ця гривня не може не з'явитися на ринку. Досить 5—10 млрд., щоб відбувся той стрибок, який ми нині спостерігаємо.

Непокоїть експерта те, що, незважаючи на наслідки, «апетити Міністерства фінансів на наповнення бюджету шляхом емісії ОВДП збільшуються». Мовляв, такі дії можуть призвести до плачевних результатів. «Звичайно, Національний банк може викинути на ринок 2—3 млрд. доларів і припинити сьогоднішню паніку. Але де впевненість у тому, що завтра Мінфін знову не надрукує нові облігації? Якщо так триватиме, то ніяких держрезервів не вистачить. Інакше кажучи, поки не закінчиться сваволя у бюджеті, ми будемо спостерігати різкі курсові коливання», — каже Е. Найман.

Щоправда, в нинішньому стрибку курсу винна не тільки емісія ОВДП. Також, на думку пана Наймана, чинниками, що вплинули на девальвацію гривні, стала пасивна позиція Національного банку і психологічне очікування чогось поганого. Мовляв, мало не рік нас готували до того, що восени нічого доброго з національною валютою не станеться. От деякі гравці й вирішили спрацювати «на випередження». Правда, характерною відмінністю цього стрибка курсу, вважає Ерік Найман, є відсутність черг біля обмінних пунктів. І це, нібито, наштовхує його на висновок, що не прості українці «розхвилювали» гривню, а люди з дуже товстими портмоне. «Надлишок гривні виник у чиновників, які почали прокачувати бюджет», — припускає пан Найман.

А от Віктор Лисицький, колишній урядовий секретар Кабінету Міністрів, вважає, що причина нестабільності національної валюти — недовіра народу до влади. Мовляв, люди постійно бояться, що їх хочуть обдурити, або, простіше кажучи, «кинути». От і намагаються хоч якось зберегти свої гроші.

А щодо прогнозів, то їх у нинішній ситуації пан Лисицький називає невдячною справою. Більше того, на його думку, передбачити сценарій розвитку подій на фінансовому ринку країни в нинішній ситуації неможливо. У свою чергу Ерік Найман усе-таки припустив, що до кінця серпня «зелений» закріпиться на рівні 8,25—8,50 гривні за долар, а от наприкінці року може досягти і десяти гривень.

А вчора в обмінниках столиці купували долари по 8,25—8,27 гривні, продавали по 8,40. Днем раніше курс наявного долара стосовно гривні зростав не по днях, а по годинах, і за 24 години збільшився приблизно на 30 копійок.

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

Щоб розжалобити людей, визискувач не дозволяв жебракові тепло вдягатися взимку, а в спеку випускав надвір без кепки

При в'їзді до Івано–Франківська водії та пасажири не раз помічали на центральній автомагістралі каліку без рук і ніг, що випрошував гроші в перехожих. Як установили правоохоронці, робив він це не з доброї волі. Каліка виявився 30–річним громадянином Росії, котрого, як підозрюють правоохоронці, викрав з російського спецінтернату один підприємливий молдаванин, привіз його в Івано–Франківськ і змушував жебракувати.

Каліка і справді в будь-кого викликав жалість, на що й розраховував експлуататор. Адже був він без рук і ніг, які втратив кілька років тому внаслідок нещасного випадку, ставши інвалідом першої групи. Зловмисник привіз безпомічного чоловіка до Івано-Франківська, щодня доставляв на «місце роботи» і забирав у нього гроші, які подавали тому жалісливі водії та перехожі. А щоб розжалобити людей, гнобитель не дозволяв чоловікові тепло вдягатися взимку, а в спеку випускав на вулицю без кепки.

Промисел давав непоганий дохід. За «зміну» каліці вдавалося «заробити» від однієї до двох з половиною тисяч, які забирав «господар». За свою працю інвалід мав дах над головою та скромні харчі.

Як повідомили в Центрі зв'язків з громадськістю УМВС в області, зараз підозрюваний перебуває під арештом. Проти нього порушено кримінальну справу. Тим часом стало відомо, що інваліда-росіянина розшукували на його батьківщині. Прикарпатські міліціонери вже надіслали родині інформацію про місце перебування нещасного чоловіка.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківськ.

ФОТОФАКТ

У Львові відбувся парад байкерів — понад 100 учасників міжнародної зустрічі європейської федерації «Голд вінд» проїхали вулицями міста.

Фото Маркіяна ЛИСЕЙКА (Укрінформ).

«Мрія» у Книзі рекордів Гіннесса

Літак Ан-225 «Мрія» авіакомпанії «Авіалінії Антонова» доставив із Франкфурта-на-Майні (Німеччина) до Єревана (Вірменія) вантаж загальною вагою 187,6 тонни. Як повідомляє прес-служба ДП «Авіаційний науково-технічний комплекс імені О. К. Антонова», фахівці підприємства розрахували, що навантаження на погонний метр кабіни літака становитиме понад 19 тонн. Це значно перевищувало допустиме значення в 10 тонн. Інженерам «Авіалінії Антонова» та їхнім шведським колегам з компанії «Алстом» вдалося досягти необхідного розподілу навантаження. Екіпаж Ан-225 «Мрія» отримав сертифікат, що свідчить про внесення рекордного польоту до Книги рекордів Гіннесса.

СВІТ КОРОТКО

США

Барак Обама хоче збільшити армію

Президент США Барак Обама просить Конгрес схвалити його рішення збільшити чисельність збройних сил на 22 тисячі осіб. Про це йдеться в листі Обами, адресованому спікеру палати представників Конгресу США Ненсі Пелосі. За задумом президента, збільшення армії до 562 тисяч 400 військовослужбовців у 2010 році дозволить мати в розпорядженні Пентагону більшу кількість готових до розгортання підрозділів.

ООН

Рада Безпеки засудила вирок лідеру опозиції М'янми

Члени Ради безпеки ООН прийняли декларацію, яка висловлює «глибоку занепокоєність» у зв'язку з вироком лідерові опозиції М'янми Аун Сан Су Чжі, повідомляє Франс Пресс. Раніше Генеральний секретар ООН Пан Гі Мун і президент США Барак Обама закликали до «негайного і беззастережного» звільнення Су Чжі. Генсек ООН звернувся до влади М'янми, щоб та визнала лідера опозиції «основним учасником процесу діалогу в рамках національного примирення». Раніше, в четвер, Європейський Союз заявив про розширення санкцій стосовно М'янми, під які підпадуть члени суду, відповідальні за обвинувальний вирок лідерові опозиції цієї країни Аун Сан Су Чжі.

КНР

Кількість жертв тайфуну на Тайвані зросла

Жертвами тайфуну на Тайвані стало майже 500 осіб, зазначає Рейтер. Раніше повідомлялося про 300 загиблих. Нагадаємо, тайфун Моракот спричинив сходження руйнівних селів, у результаті чого чимало людей опинилося в пастці. Кілька невеликих сіл на півдні острова просто змило водою.

КОЛУМБІЯ—АРГЕНТИНА

Латинська Америка готується до саміту

28 серпня в Аргентині, в курортному містечку Барілоче, відбудеться саміт 12 президентів країн Латинської Америки, на якому передбачається обговорити доцільність використання військовослужбовцями США семи баз на території Колумбії. У форумі візьме участь і президент Колумбії Альваро Урібе. Анонімні джерела повідомляють, що Урібе погодився приїхати на саміт за умови, що на ньому буде порушено тему «нестримних витрат президента Венесуели Уго Чавеса на купівлю зброї і його відносин з Іраном, Росією і Китаєм», **передає РІА «Новости».**

ЄВРОСОЮЗ

Є привід для оптимізму

Найбільші фондові ринки Євросоюзу позитивно відреагували на повідомлення про поновлення в другому кварталі зростання ВВП в економіках Німеччини і Франції. Він становив 0,3% і став несподіванкою для багатьох експертів. Однак другої хвилі фінансової кризи виключати не можна, якщо восени ослаблені підприємства та приватні позичальники не зможуть повертати кредити.

Україна в січні—липні скоротила транзит газу на 37%, нафти — на 9,6%, повідомляє Держкомстат

Чотири мільйони гривень заборгувало Міністерство оборони за тепло, яке отримали минулого опалювального сезону військові в Кам'янці–Подільському, *повідомляє наш власкор Віра ШПИЛЬОВА*

«Градус наших відносин залишається той самий»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«Отож градус наших відносин залишається той самий: добросусідські відносини з українським народом. Але не з президентом», — пояснили журналістам представники зовнішньополітичного відомства Росії.

Крім того, Москва роз'яснила свою позицію з призначенням Михайла Зурабова послом РФ в Україні, а Київ висловив подив із приводу плутанини, спровокованої російською стороною.

Відповідь Президента Віктора Ющенка на заяву Президента РФ Дмитра Медведєва розумна і достатньо адекватна ситуації, вважає політолог Андрій Єрмолаєв. «Ющенко вибрав миролюбний тон. У деяких питаннях він давав пояснення, у деяких намагався атакувати, в інших виправдовувався. В будь-якому разі він відповів по суті практично на всі позиції, що містилися в зверненні Медведєва», — сказав Андрій Єрмолаєв, підкресливши важливість того, що Президент у такій складній ситуації не став уникати відповіді.

Не всі згодні з цією точкою зору. Мовляв, краще б він промовчав. Наприклад, на думку політтехнолога Тараса Березовця, Президент України не зрадив собі: «Він ніколи не упускає можливості упустити можливість. У нього був прекрасний шанс, як мені здається, себе позиціонувати як лідера національно свідомого електорату. І ті голоси розчарованих у ньому, що відійшли від нього, в першу чергу, до Тягнибока і Яценюка, могли до нього повернутися. І рейтинг президента з 2% міг підвищитися до 4—5%».

Розкритикували лист Віктора Ющенка і представники Партії регіонів, а також лідер комуністів Петро Симоненко, який назвав відповідь Президента України неадекватною. За його словами, гарант не прислухався до «аргументів і фактів», викладених у листі лідера сусідньої держави. «Він не усвідомлює, що його діяльність на посаді Президента України призвела до серйозного погіршення відносин між двома дружніми країнами».

У Блоці Тимошенко, з огляду на позицію Юлії Володимирівни, котра дистанціювалась від діалогу Медведєв—Ющенко, неохоче коментують відповідь Президента України. «Парламент, коли збереться, висловить свою точку зору, — заявив народний депутат України, бютівець Валерій Камчатний. — Наша політична сила зараз більше зосереджена на внутрішніх питаннях: «вони балакають — вона працює», тут приблизно те ж саме».

Утім, наступного дня після відповіді Віктора Ющенка на адресоване йому послання Президента РФ, Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко все-таки зробила заяву про українсько-російські відносини. В ній вона підкреслила, що будує і будуватиме відносини з Росією як рівний з рівним, на основі національних інтересів, взаємної вигоди, поваги до суверенітету й територіальної цілісності.

«Вважаю також неприпустимою будь-яку паузу в розвитку співробітництва між Україною та Росією. Наш уряд діятиме, виходячи саме з цього», — підсумовується в повідомленні.

Тим часом буквально відразу ж після того, як Віктор Андрійович відповів Дмитрові Анатолійовичу, стало відомо, що Медведєв підписав указ про призначення Михайла Зурабова послом в Україні. Утім, незабаром з'ясувалося, що це було зроблено до відправки відкритого листа Ющенкові. Про це журналістам повідомили в Кремлі.

Річ у тім, що вдень у четвер джерело в українському МЗС повідомило УНІАНу, що Медведєв Зурабова ще не затвердив на посаді, і тому називати затримку його приїзду «відстрочкою направлення посла» неправильно. Якщо Зурабов захоче відвідати Україну, то тільки як приватна особа.

«Більш того, нема ніякої впевненості, що Зурабова взагалі буде призначено на посаду глави дипломатичного представництва Росії в Києві», — заявило джерело.

На ці слова і відреагував Кремль, одразу повідомивши ЗМІ, що Медведєв підписав указ про призначення Зурабова послом ще 5 серпня.

«В українських дипломатичних колах тільки наростає подив із приводу плутанини, спровокованої російською стороною довкола призначення Михайла Зурабова послом РФ в Україні», — кажуть у МЗС України.

В історії з призначенням послом Росії в Україні Михайла Зурабова крапку повинна поставити Москва. Так відреагували на черговий «дипломатичний пінг-понг» у прес-службі нашої зовнішньополітичної служби, перекинувши м'яча на бік Росії.

Яна СТАДІЛЬНА.

МІЛІЦЕЙСЬКІ ІСТОРІЇ

«Коли починав кричати від болю, на голову надівали целофановий пакет»

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

— Мене завели в кабінет на першому поверсі. Правоохоронці звинуватили мене в крадіжці телефону в парку, — розповідає пан Григорій. — Я пояснив, що ніякого стосунку до цього злочину не маю. Тоді мене почали бити руками, ногами, гумовим кийком по спині й руках. Коли починав кричати від нестерпного болю, мені на голову надівали целофановий пакет. Усі міліціонери були одягнені в цивільне. Вони навіть не показали посвідчення працівників міліції. Протримали мене з 8-ї години ранку до 18-ї вечора. Потім відпустили, оскільки знайшли справжнього злодія. А мене попередили, що навіть якщо я буду скаржитися, то нічого не доведу.

Наступного дня чоловік пішов до травмпункту. А вже звідти його направили на стаціонарне лікування. Його батько написав заяву про побиття до міської прокуратури.

«Голосу України» отримати коментарі в чернігівських працівників міліції не вдалося. Однак у неврологічному відділенні Чернігівської міської лікарні №3 повідомили про те, що Григорій А. потрапив до лікарні зі струсом мозку. Крім того, у хлопця також зафіксоване ішемічне ураження променевого нерва. Швидше за все, це ураження викликане тривалим перебуванням в наручниках.

P. S. За інформацією Харківської правозахисної групи, 27 липня проти п'ятьох співробітників Деснянського райвідділу міліції м. Чернігова, які причетні до цього побиття, було порушено кримінальну справу за ст. 365 (перевищення влади або службових повноважень).

Олександр ПЕКНИЙ.

Хліб насущний у небезпеці!

ВРОЖАЙ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Щоб дістати кошти, які пішли б на проведення осінньо-польових робіт, господарствам терміново доводиться продавати зібране. Часто, перекупникам — за безцінь. Адже ціни на зерно склалися вкрай низькі. До того ж нинішній врожай менший за торішній. У результаті — й грошей, які можна вкласти в осінній засів, буде менше.

Джерелом «живого» фінансування в уряді називають Аграрний фонд, якому сільгоспвиробники можуть віддати в заставу зібране збіжжя — від 60 відсотків затверджених мінімальних цін. Але багато хто з аграріїв працювати з державним оператором за наспіх підкорígованими Кабінетом Міністрів правилами не поспішають. У господарствах не впевнені, що до весни одержать решту 40 відсотків. До того ж у будь-якому разі доведеться заплатити за збереження колосових та інші послуги. Та й роботою держоператора чимало аграріїв уже зараз незадоволені. Дехто стверджує, що з виплатою навіть тих 60 відсотків Агрофонд зволікає. Тому для більшості хліборобів єдиний шлях продати зерно — нехай перекупникам за безцінь, але одержати гроші одразу.

В умовах тотального дефіциту ресурсів, згідно з прогнозами, посівні площі скоротяться. Тим більше важко вгадати, що сіяти, щоб зібрати наступного року й не «прогоріти». Навіть примхливий, чутливий до погодних умов озимий ріпак, який потребує уваги, що в минулі роки на вигідних умовах скуповували в аграріїв трейдери, впав у ціні нижче двох тисяч гривень за тонну. Що вже говорити про здешевілу пшеницю, в яку, коли сіяти «з розумом», також потрібно чимало вкласти: удобрити ґрунт, протравити насіння, підгодувати сходи... Інакше виросте непродовольчим п'ятим класом, а за фураж багато грошей не візьмеш. Роздавати рекомендації, що сіяти, щоб мати гарантований збут, — функція Міністерства аграрної політики. Величезна структура, особливо її керівники, як і раніше, безбідно живуть і процвітають на податки тих самих аграріїв. Але, схоже, в МінАП є справи більш «хлібні». Та й нічого слушного господарствам, крім як притримати зерно до встановлення більш високих цін, що в нинішніх умовах майже нереально, порадити там не можуть.

Отже, вже зараз низькими сьогоднішніми цінами на збіжжя закладається бомба уповільненої дії під врожай-2010. Цей факт, а також подорожчання добрив, засобів захисту рослин, «горючки» призводять до економії на технологіях. Посіятися восени «за всіма правилами» по силах хіба що потужним агроформуванням, а їх не так вже й багато. Адже наше сільське господарство свого часу в столичних керівних кабінетах вирішили вести шляхом розукрупнення. Тепер, як часто каже один наш відомий політик, маємо те, що маємо.

Можна з упевненістю стверджувати, площі під зерновими, порівняно з нинішнім агросезоном, ще скоротяться. Дехто не посіє просто тому, що не зможе. А ті, в кого гроші є, це подумають, заривати їх на 10 місяців у землю або вкластися в перспективнішу схему, в якусь «купи-продай-обдури-обміняй», де й обіг капіталу швидший, і ймовірність «прогоріти» нижча.

Галина КВІТКА.

ДО РЕЧІ

Відновлення тракторного парку: з двох битих один небитий

Імпорт тракторів у першому півріччі скоротився майже вдесятеро порівняно з аналогічним періодом минулого року: з 7125 до 716. Природно, це не означає, що аграрії віддають перевагу тракторам вітчизняним. У сільгоспвиробників просто не вистачає грошей, щоб оновити парк сільгоспмашин, часто в господарствах виходять із ситуації, керуючись принципом: «із двох старих тракторів склепаємо один «новий». А лідерами продажів залишаються недорогі білоруські — їх завезено 597 (за перше півріччя 2008-го — 6160). Продажі вітчизняної техніки на внутрішньому ринку зовсім упали. Харківський тракторний завод, приміром, за січень—червень реалізував вітчизняним сільгоспвиробникам 68 тракторів.

175 років юності*

«Голос України» продовжує серію матеріалів, присвячених 175–річному ювілею Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Спогади випускників:

Петро Толочко — академік НАНУ, директор Інституту археології НАНУ, випускник історико-філософського факультету КНУ імені Т. Шевченка 1960 року:

— Вочевидь, приклад моїх старших братів, які пішли по «історичній лінії», зіграв вирішальну роль при виборі напрямку навчання. Хоча, насправді, я ніколи не мріяв бути істориком і деякий час навіть збирався вступати до морського училища в Одесі. Кілька хлопців з села служили в морфлоті і приїжджали в село в безкозирках, кльоші, тільняшках, і це чисто візуально мені дуже подобалося. Але потім я передумав, бо в школі мені завжди легше давалися саме гуманітарні предмети. Так сталося, що історію в школі нам викладала мама колишнього ректора Київського університету Галина Митрофанівна Скопенко. Вона, крім того, що блискуче знала свій предмет, ще й говорила бездоганною українською мовою.

Кращих років за студентські в житті людини не буває, це я знаю з власного досвіду. Хоча вони були і голодні, і холодні, і не виглядали ми пристойно, я, приміром, ходив у шинелі брата курсів зо три, але це справді найкращі роки в житті. У кімнаті в гуртожитку нас жило шестеро. Щосуботи я їздив до мами, на щастя, рідне село було недалеко — 80 кілометрів від Києва, брав картоплі, шматок сала, іноді паляницю. І так кожен з нас робив, потім по черзі смажили картоплю, заправляли салом, ще ковбаску якусь купляли, так і харчувалися. А розваги були різні: займалися спортом, я, до речі, був у волейбольній команді університету. Раз на тиждень влаштовували вечори. У підвалі гуртожитку була невеличка кімната, де стіни підпирала колона, ми його називали «колонний зал». І вже там танцювали танго, фокстроти, вальси. Шпаргалки писали в основному дівчата, ми — хлопці, лінувалися. На іспит я заходив у першій п'ятірці, але завжди четвертим, так була можливість непомітно підкласти записочку з питанням тому, хто уже відповів, і отримати шпаргалку з відповідями від наступного, хто заходить. Але одного разу мене «засікли» — однокурсник дуже швидко пройшов і я не встиг передати йому записку...

Київський університет — один із класичних університетів не тільки України, а й всього пострадянського простору. У нас були чудові викладачі: професор Введенський Андрій Олександрович, який мав ще дореволюційну школу й блискуче читав лекції, Буцик Андрій Калістратович — диво-викладач, Славін Лазар Мойсейович, який був завкафедрою археології, вів археологічний гурток і опікувався нами, як мама. І, може, найбільше у студентські роки на мене вплинув академік Борис Александрович Рибаков. Якось поїхав з ним в експедицію, він саме копав Любеч, і настільки це було яскраво, настільки він міг захопити тим, чим займався, що його вважаю своїм учителем, адже справжній учитель не той, хто вчить, а той, у кого вчаться.

Таємниця життя Георгія Кірпи

ВІЧНЕ

Його не стало в розпал незвичайних і драматичних виборів Президента України в 2004 році. За офіційною версією, Георгій Кірпа застрелився, у той час як столичний Майдан кипів «помаранчевими» пристрастями. Був він міністром транспорту і зв'язку України, генеральним директором Укрзалізниці і... одним з найпопулярніших людей у країні.

Масштабні будівництва, грандіозні плани транзитних потоків через Україну, відродження авіації, морського і річкового флоту, створення автострад і запуск довгоочікуваних автобусів до віддалених сіл — усе було пов'язано з його ім'ям. А скільки нових шкіл, лікарень, дитячих будинків і храмів було відкрито завдяки його участі та підтримці, ніхто навіть не рахував.

Сьогодні кажуть так: це за Кірпи було. Чи ще от так: якби за Кірпи, то давно б уже було. Особливо, якщо мова заходить про Центральний стадіон у Києві, який от уже кілька років безглуздо потопає в будівельному пилу, чи про злітні смуги обласних аеродромів, куди й донині не можуть приземлятися міжнародні лайнери. Немає гідного організатора цих справ — немає і самих справ.

На відкриття пам'ятника йому в рідному селі Клубівка, що на Хмельниччині, народ ішов сім'ями. Думаю, стільки там і не живе — площа в центрі села не вміщала всіх бажаючих, і люди піднімалися на паркани прилеглих будинків, на дерева. Зрозуміло, що не заради цікавості їхали та йшли сюди, одягнувшись в усе найкраще, несли квіти. Як з'ясувалося, для більшості це було свято їхньої гордості, торжества справедливості.

«Дивись, і ці хорі отут, очі в Сірка позичили та розповідають тепер на телевізор, як вони його шанують, тьфу!» — літня жінка спересердя кивнула убік купки чиновників.

Моє здивування одразу було задоволено розповідями про те, як ті самі начальники позаочі паплюжили Кірпу, який пропускав через свої руки мільйони, а то й мільярди гривень, але буквально з лінійкою перевіряв потрібні сантиметри дорожнього покриття або металочерепиці на вокзальному даху. «Вони ж на дачі порозтягли все це, так він як дав чортів, змусив зірвати й повернути куди треба — от і не пробачили, довго не давали дозвіл на цей пам'ятник», — коротко пояснили клубівчани причину аж ніяк не всенародної любові до свого земляка.

> Сьогодні кажуть так: це за Кірпи було. Чи ще от так: якби за Кірпи, то давно б уже було. Особливо, якщо мова заходить про Центральний стадіон у Києві, який от уже кілька років безглуздо потопає в будівельному пилу, чи про злітні смуги обласних аеродромів, куди й донині не можуть приземлятися міжнародні лайнери.

Що й казати, ті самі чиновники, тільки вищого рангом, донині приховують таємницю смерті Георгія Кірпи.

А підозри щодо цього є, і посилилися вони 20 липня нинішнього року, коли священики, котрі приїхали з різних куточків України, висловили глибоку повагу колишньому міністру й освятили пам'ятник, створений на пожертвування його односільчан.

«Адже церква однозначна у своєму ставленні до тих, хто добровільно звів порахунки із життям, як тоді розуміти духівництво?» — запитую ігуменю Городоцького Свято-Миколаївського жіночого монастиря Михаїлу.

Погляд її відкритий і спокійний, і тільки в куточках губ ледве помітна докірлива посмішка: «Про його смерть багато чуток, але на відспівуванні в лаврі були присутні п'ять архієреїв і сам блаженніший митрополит Володимир, а він ніколи не помиляється».

Більше на цю тему ігуменя Михаїла не вимовила ні слова, натомість охоче розповіла, якою істинно віруючою людиною президент Леонід Кучма, відповідаючи на запитання про причини смерті слідом за Георгієм Кірпою міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка, сказав буквально таке: «Добре подумайте, кому це було вигідно, й знайдете відповідь».

> Екс–президент Леонід Кучма, відповідаючи на запитання про причини смерті слідом за Георгієм Кірпою міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка, сказав буквально таке: «Добре подумайте, кому це було вигідно, й знайдете відповідь».

Був Георгій Кірпа і мало не єдиним, хто реально допоміг відродженню монастиря з руїн колишнього туберкульозного санаторію на острівці річки Устя поблизу Рівного. Адже свою історію тутешній храм веде з XVI століття, будучи однією з православних святинь.

«Будь-кого спитайте, як наш Жорка любив і вмів жити, ми жодній літері брехні про нього не віримо!» — наперебій розповідали вже сиві однокласники Кірпи Віра і Володимир Корнійчуки, Ніна Нікуліна.

До слова сказати, з тієї самої компанії клубівської молоді й Василь Зінкевич, що став потім народним артистом, яким тут пишаються не менше. Але Кірпа — особливий випадок. Усілякі небилиці геть-чисто перекреслюються щиросердністю і непідробним захопленням тих, хто ріс разом із Жанною Чарнецькою та Георгієм Кірпою, бігав тими самими стежинками в місцеву школу, співав зі сцени сільського клубу або рибалив на річці Горинь. Як чудесну казку в селі переповідають історію кохання двох підлітків, котрі жили по сусідству, поїхали вчитися в один і той самий інститут і потім усе життя наче складали іспит перед малою батьківщиною. «Усе ж на наших очах відбувалося!» — свідчить Микола Якобчук, колишній головний інженер місцевого цукрового заводу.

І якими треба було залишатися Жанні та Георгію, щоб односільчани не позаздрили ні вертольоту, в якому вже міністром приземлявся на околиці села Кірпа, ні столичному добробуту його родини. Люди цінували й оцінили інше — простоту й доступність, руку допомоги, простягнуту кожному, хто цього потребував.

П'ять років тому в Україні багато хто говорив про те, що якби Кірпа балотувався в президенти, він переміг би в першому ж турі і з великим відривом.

Що було і як стало, співвітчизники пам'ятають і без моєї розповіді. Характерно, що екс-президент Леонід Кучма, відповідаючи на запитання про причини смерті слідом за Георгієм Кірпою міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка, сказав буквально таке: «Добре подумайте, кому це було вигідно, й знайдете відповідь».

Часу подумати було достатньо. Шкода тільки, нічого вже не виправити.

Але можна винести уроки і зробити висновки. Краще, звичайно, не про смерть, а про життя. Як це зробив, приміром, науковець із Віденського університету Ігор Гук. Серед численних почесних гостей, які вшанували пам'ять Кірпи в Клубівці, професор медицини наголосив, що вічне лише те, що має велику творчу основу. «Ніби та ластівка, він звивав гнізда по всій країні. Перше гніздечко сімейне, де для дружини, дітей був найдобрішим батьком та чоловіком, друге — професійне — Укрзалізниця. Коли я приїздив 90-го року на конгрес українських хірургів до Тернополя, то був, м'яко кажучи, вражений жахливим станом залізниці. Але 2006-го побачив київський вокзал, подібних якому небагато в європейських столицях. І за це честь і слава Георгію Миколайовичу. Почав він звивати і державне гніздо, але тут Господь вирішив питання по-іншому, і український народ у той час вирішив по-іншому... Останнє його гніздо — громадське. Де б я не був, від Конотопа до Одеси, від Донецька до Ужгорода, скрізь чув про великі справи Кірпи. Тому в нього немає ніяких відносин до часу».

Чи багатьом живим сьогодні можна сказати такі слова?

Людмила МЕНЖУЛІНА.

На знімку: пам'ятник у Клубівці.

Фото автора.

У НОМЕР

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Чорнобильці відклали голодовку

Під стінами Івано-Франківської облдержадміністрації на знак протесту проти невиконання обласним Пенсійним фондом рішень судів про перерахунок пенсій шестеро чорнобильців оголосили безстрокову голодовку. У цей час в облдержадміністрації засідали учасники «круглого столу» з питань дотримання Конституції України, Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Іванофранківці вимагали приїзду до міста міністра праці та соціальної політики Людмили Денісової та голови Пенсійного фонду Олексія Зарудного. Оскільки високопосадовці, на їхню думку, зігнорували вимоги (до Львова прибув лише директор департаменту пенсійного забезпечення ПФУ Владислав Машкін), чорнобильці розгорнули намет та оголосили про початок голодовки.

Протестувальників запросили на засідання «круглого столу». Владислав Машкін і заступник голови Івано-Франківської облдержадміністрації Василь Гладій пообіцяли провести перевірки виконання судових рішень і відновити справедливість: перерахувати інвалідам-чорнобильцям пенсії згідно з рішеннями Львівського апеляційного суду.

— Влада начебто дослухалася до наших вимог, пішла нам назустріч, — прокоментував ситуацію один з організаторів акцій протесту, голова Івано-Франківської обласної громадської організації «Спілка Чорнобиль» Нестор Мартинець. — Тому наразі ми припиняємо голодовку на тиждень. Та якщо протягом цього часу наші законні вимоги про перерахунок пенсій обласний Пенсійний фонд не виконає, голодовку буде відновлено, а наші пікети стануть ще масовішими.

Дарина НАЗАРЧУК.

ЛУГАНСЬК

Перевізники порушили антимонопольний закон

Співробітники управління СБУ в Луганській області розставили крапки над «і» у справі порушення луганськими автоперевізниками законодавства в сфері захисту економічної конкуренції. Ще в грудні минулого року чотири приватні автопідприємства провели загальний одноденний страйк, вимагаючи від органів влади підвищення тарифів до 2,5—3 гривень. Однак обґрунтованих розрахунків нових тарифів не надали. На маршрути в день страйку не вийшло більш як 600 із 750 транспортних засобів обласного центру. Місто фактично залишилося без транспортного забезпечення. Найбільше постраждали соціально незахищені луганчани.

Дії автопідприємств кваліфікуються як зловживання монопольним становищем на ринку перевезень пасажирів автомобільним транспортом громадського користування і мають ознаки колективної монополії. Територіальне відділення Антимонопольного комітету України підтвердило факти порушень законодавства в сфері економічної конкуренції. Рішенням адміністративної колегії АМК до порушників застосовано фінансові санкції у вигляді штрафів.

Алла АНТІПОВА.

Делегації України та Світового банку завершили переговори щодо першої позики на реабілітацію фінансового сектору. 400 млн. доларів підуть на врегулювання проблемних питань, пов'язаних з оздоровленням банківської системи. Рада директорів Світового банку щодо остаточного затвердження позики відбудеться 17 вересня 2009 року *(Укрінформ)*

Плодові ліси — реальний шлях вирішення

Микола ПРИСЯЖНЮК.

Федір АДАМЕНЬ.

Крим — найпівденніший регіон України. Він майже зусібіч омивається морем: із заходу і півдня — Чорним, зі сходу — Азовським. З материком, тобто з південною Україною, його з'єднує тільки вузький, лише 8 км завширшки, Перекопський перешийок. Північний берег Криму сильно порізаний і омивається величезним солоним озером Сиваш (Гниле море). На сході Крим витягнутий у довгий Керченський півострів, відділений від Кавказького берега Росії вузькою Керченською протокою, що з'єднує Чорне море з Азовським. Крим лежить між 46° 21' і 44° 23' північної широти і 32° 30' і 36° 40' східної довготи від Гринвіча. Відстань від Перекопу до мису Сарич (найпівденніша точка півострова), тобто приблизно з півночі на південь, — близько 200 км; відстань від мису Тарханкута до Єнікалє, тобто із заходу на схід, — майже 320 км. Загальна площа півострова близько 25.317 кв. км.

Крим невеликий, але на цьому невеликому клаптику землі природа виявляє дивовижне різноманіття і барвистість як щодо форм ландшафту, так і розмаїтістю грунтових і кліматичних умов.

Дерева тягнуться в гори

Щодо рельєфу, північна, степова частина півострова — гладка рівнина, що мало відрізняється від нескінченних степів південної України. Північні береги Криму —низинні солончаки, які свідчать, що вони ще недавно заливалися морем. Численні солоні озера, наприклад, Мойнакське і Сасик у Євпаторії, ще більше підкріплюють це припущення.

Далі на південь рельєф стає більш різноманітним: уже від Сімферополя починається горбиста область передгір'їв, що простягнулися від Севастополя до Феодосії, загалом, двома грядами: більш низькою третинною грядою, утвореною жовтуватими вапняками і строкатими мергелями, висотою від 150 до 300 метрів, і більш високою крейдяною грядою, утвореною крейдоподібними мергелями, на південь вона обривається крутими уступами. Висота деяких вершин крейдяної гряди — до 600 м.

У Криму росте близько 2400 видів рослин, з яких на дерева припадає 77 видів, кущів — 113 видів. Деревна і кущова флора приурочена до передгірної і гірської частини півострова; деревна — здебільшого, до гірської, що займає лише 700 кв. км.

На висоті 350 м північного макросхилу починається пояс дубових лісів. Тут супутні деревні породи і кущі — клен, горобина, ясен, липа, держидерево, грабинник, кизил, бересклет, сумах, ліщина та ялівці — високий і колючий. У підпоясі скельного дуба, на додачу до них, — бук, граб у грабинникових дубняках і черешня (пташина вишня) у кизилових дубняках.

Грунти Північного Передгір'я раніше використовувалися для вирощування польових культур, однак через низьку природну родючість обробіток їх у цих районах узагалі припинили.

Наші дослідження, проведені в 1999—2005 роках, показали, що такі ділянки закинутої ріллі заростають передусім бур'янистою рослинністю, яка конкурентніша від культурних і пасовищних рослин. З часом на цих землях з'являються кущі й дерева, які виросли з насіння, занесеного тваринами і птахами. Вирощування сільськогосподарських рослин в умовах постійного подорожчання засобів виробництва та енергоносіїв на цих землях, характерних низькою природною родючістю грунту, економічно нераціональне. Крім того, частина земель зі складним рельєфом і підвладна ерозійним процесам узагалі була непридатна для сільськогосподарського виробництва.

Згідно з даними головного управління статистики в Автономній Республіці Крим, скорочення посівної площі сільськогосподарських культур з 1990 року по 2006 рік на 500,9 тис. га відбулось, як видно з **табл. 1**, за рахунок скорочення площі під кормовими і плодово-ягідними культурами, і це більшою мірою характерно для північного передгір'я Криму.

Крім того, у декілька разів скоротилися обсяги посадок лісових насаджень і відновлення знищених, а також ушкоджених пожежами лісів.

Загальновідомо, що за останні роки не тільки мало посаджено нових лісозахисних насаджень, а й катастрофічно зменшилися площі посадок ще не амортизованих за часом посадок. При розпаюванні земель у степових районах Криму не були враховані особливості землекористування цього регіону, що характеризувалися стрункою системою міжпольових лісосмуг. Їх просто вирубали на дрова та інші потреби за безконтрольності й потурання місцевої влади. Не випадково за останні роки в Криму відновилися пилові бурі, що завдають величезної шкоди виробничим посівам, і, що ще небезпечніше, значно знижують природну родючість ґрунтів Криму, знищуючи гумусовий шар ґрунту, сприяючи посиленню негативних дій вітрової і водяної ерозії.

Таблиця 1
Посівні площі сільськогосподарських культур і плодово-ягідних насаджень
(усі категорії господарств; тис. га)

	1990	1995	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Уся посівна площа	**1199**	**1138**	**933,5**	**909,9**	**813,0**	**800,1**	**778,2**	**697,9**
Кормові культури	**527,6**	**447,3**	**239,4**	**197,5**	**150,6**	**115,3**	**92,8**	**76,8**
Площа плодово-ягідних насаджень	**79,6**	**71,9**	**44,4**	**33,6**	**30,4**	**26,8**	**23,5**	**21,0**

Один гектар може дати тисячу доларів прибутку

Вважаючи відновлення, ремонт і посадку нових лісових насаджень у степових районах півострова завданням першорядним і архіважливим, гадаємо, що колишні способи ведення цих робіт не дадуть позитивного результату. Змінилися земельні відносини. У більшості своїй земельні масиви колишніх громадських господарств роздроблені, лісосмуги в таких умовах виявилися нічийними, земельні ділянки часто переходять від одного орендаря до іншого і практичного інтересу в цих випадках у нових «хазяїв» немає. Посаджені нові лісосмуги зазнають непосильного для них випробування: під час випасу худоби, обробки прилеглих полів, відсутністю належного догляду з боку механізованих загонів лісогосподарських організацій. Величезні суми бюджетних грошей можуть бути витрачені марно без користі важливій справі.

За нашим переконанням, необхідно докорінно переглянути як породний склад, так і посадку, і догляд за молодими насадженнями.

Перше — в степових і передгірних районах Криму міжпольові лісосмуги раціонально висаджувати невибагливими плодовими породами, що не потребують інтенсивного захисту від шкідників і хвороб; рано починають плодоносити, створюють об'ємну крону, з тривалістю господарського використання не менш як 30—40 років. Такими культурами могли б бути: абрикос, зізіфус (унабі), мигдаль, фундук (пірамідальні та кущові форми), волоський горіх, фісташка, софора японська, кизил, айва, троянда чайна та інші породи. У місцях, підданих заболочуванню, з метою проведення біологічного осушення висаджувати тополю пірамідальну, деревину якої при досягненні 10—12-літнього віку можна було б використовувати для виробництва високоякісної тари під ягоди і фрукти. Планування посадок таких лісових смуг необхідно вести з урахуванням змінених земельних відносин. Новопосаджені лісосмуги рекомендується передавати в довгострокову оренду (на 15—20 років), на конкурсній основі і з установленням орендної плати, що відповідає якісному догляду за насадженнями, а вирощений врожай має бути власністю орендаря і використовуватися на свій розсуд.

У разі незадовільного догляду — посадки рішенням місцевих органів влади передаються іншому орендарю. Особливу увагу можна приділити тим верствам населення, що з тих чи інших причин не мають земельних паїв. Відповідальність за насадження і їхнє збереження у цих випадках лягає конкретно на орендарів.

Друге — посадку лісосмуг повинен і надалі проводити Республіканський комітет з лісового і мисливського господарства за кошти, виділені з державного і місцевого бюджетів.

Третє — посадку плодових порід робити в обов'язковому порядку сертифікованим оздоровленим матеріалом, при цьому подорожчання посадкового матеріалу (саджанці плодових порід) компенсується за рахунок збереження і довговічності насаджень.

Ми усвідомлюємо те, що завдання, поставлене таким чином, не просте, однак альтернативи йому в якісному вирішенні питання ми поки що не бачимо.

Соціально-економічні й земельні відносини в АР Крим можна охарактеризувати як напружені. Особливо це гостро відчувається в передгірній зоні, де ситуація загострилася, з одного боку, збільшенням чисельності за рахунок кримськотатарського населення, з другого, зменшенням капіталовкладень у сільськогосподарське виробництво (техніка, добрива, пестициди і гербіциди, зрошення), що призвело до зниження природної і без того низької родючості грунту. Відповідно, у цій зоні значно нижча продуктивність худоби і врожайність сільськогосподарських культур. Улітку частина рослинності природних пасовищ висихає, що не дозволяє весь весняно-літній період тримати на пасовищному кормі тварин. Великі труднощі виникають також із заготівлею кормів на осінньо-зимовий період.

Велика щільність населення цих регіонів у такій ситуації призводить до високого рівня безробіття, низького рівня життя і багатьох інших негативних соціальних явищ. Зазначені вище риси в розподілі температури й опадів значною мірою визначають характер кримської рослинності і за належного догляду за насадженнями цілком придатні для закладення продуктивних плодових лісів.

Характерно, що добре приживаються і навіть плодоносять самосіяні породи: шипшина, мигдаль гіркий і фундук лісовий. Як бачимо, природа сама спрямовує хлібороба на раціональне використання таких земель, а їхня загальна площа ерозійних і вже еродованих земель у передгірній зоні з низькою ефективністю виробництва становить більш як 100 тис. га.

Використання земель Північного Передгір'я під посадками абрикоса, фундука, зізіфуса, мигдалю, волоського горіха, кизилу, обліпихи, шипшини, троянди олійної, лаванди та інших культур дозволить забезпечити земельними ділянками і роботою більшу кількість населення.

Серйозні дослідження, проведені з 1935 по 1941 роки в Криму професором Кримського сільськогосподарського інституту В. А. Колесниковим по культурі волоського горіха, коли вперше дослідним шляхом була розроблена агротехніка його оброблення, система розмноження й укладено реєстр сортозразків і видів горіхоплідних, а також видано рекомендації для впровадження найбільш врожайних клонів волоського горіха відповідно до умов регіонів Криму, переконливо доводять реальність вирощування в плодових лісах цієї цінної і довговічної культури, що не потребує великих зусиль по догляду за плодоносними деревами.

У шістдесяті роки минулого століття, з огляду на результати проведених дослідів щодо волоського горіха, в Криму були значно збільшені його посадки. У Кіровському, Білогірському, Сімферопольському районах було висаджено більш як 1000 га лісосмуг з волоського горіха, багато з цих посадок плодоносять досі. Кримська державна обласна дослідна станція проводила досліди за основними параметрами його агротехніки, для чого було висаджено різних сортів горіха на площі понад 120 га. Більшість цих лісових горіхових смуг добре зарекомендували себе під час пилових бур.

Аналогічний досвід вирощування фундука є в Туреччині, де інститут фундука вирощує і реалізує саджанці селянам, а ті у свою чергу доглядають за плантаціями і збирають врожай. У середньому один гектар насаджень фундука дає близько 1000 доларів прибутку на рік.

Ринок на раніше перелічені плоди та ягоди не насичений і наповнений як в Україні, так і за її межами. Розміщення зазначених порід рослин дозволить зменшити ерозійні процеси, окультурити покинуті землі і значно поліпшити водний режим усього регіону. У вирішенні питань зайнятості населення — передача в оренду плодових лісів,

Величезні суми бюджетних грошей можуть бути витрачені марно без користі важливій справі

проблем оздоровлення й екології в Криму

підвищити зайнятість населення в цих найбільш густо населених регіонах, коли для догляду за посадками будуть залучені цілі сім'ї жителів сільської місцевості.

Не раз оспівані поетами

Вивчаючи стани розглянутого питання, не раз доводилося звертати увагу на місця давніх поселень у передгірній зоні і по долинах річок Криму, де зустрічалися «здичавілі» поодинокі або групами плодові дерева (яблуні, груші, вишні, черешні, сливи і т. д.), що плодоносять у складних умовах вегетації.

У Криму в дикому вигляді ростуть чотири види вишні: вишня антипка (C. mahaleb), вишня пташина, або черешня (C. avium), здичавіла вишня звичайна (C. vulgaris) і вишня кисла (C. austera).

Ліщина звичайна, або фундук (C. avellana), утворює підлісок у букових лісах гірського Криму. Кущі до 4 м заввишки, зі світло-коричнювато-сірою корою, опушеними молодими пагонами, майже округлим листям, до 12 см завдовжки, з великими лопастеподібними зубцями, опушеними по жилках. Цвіте ранньою весною до розпускання листя, вирізняючись особливою витонченістю численних звисаючих сережок. Плід — округлий або довгастий горіх.

Кизил звичайний Cornus Mas L. (род. Кизилові), латинська назва перекладається як «ріг»; представники цього роду мають дуже міцну, важку деревину. Невисоке деревце до 8 м заввишки, часто росте кущоподібно. Стовбур покритий темною, тріщинуватою корою, молоді пагони спочатку зеленувато-жовті, пізніше коричневі. Непокірне, цілісне листя яйцеподібної форми, цілісно-крайнє, світлозелене, до 10 см завдовжки, блискуче, знизу блідіше, з притиснутими, розсіяними волосками. Дрібні, жовті квітки з жовтими приквітками по 15—25 у пучках, розпускаються до появи листя, надаючи рослині екзотичного вигляду. В передгірній зоні Кіровського району Криму щорічно населення близько розташованих сіл збирає гарні врожаї кизилу звичайного.

Свидина південна Swida (Thelycrania) australis (род. Кизилові). Свидина — кущі або невисокі дерева з пурпурними пагонами, непокірним, простим, знизу блідо-зеленим листям, білими квітками в щиткоподібних суцвіттях без обгортки. Плоди соковиті, кулясті, синьо-чорні або чорні. Свидина південна відома також за назвою глог.

Мигдаль звичайний (Amygdalus communis L.). Кущ мигдалю досить високий, 3—8 м, з гіллястою кроною. Квітучий мигдаль — надзвичайне видовище, оспіване не одним поетом. Квітки біло-рожевого кольору суціль покривають рослину. Мають форму чашечки в рожевому віночку. Листя довгасте, ланцетоподібне, з'являється після цвітіння через 2—3 тижні.

Мигдаль виростає на кам'янистих і щебенистих схилах на висоті від 800 до 1600 м над рівнем моря (мигдаль бухарський доходить до 2500 м), віддає перевагу багатому на кальцій грунту. Виростає невеликими групами по 3—4 особи, віддалені одна від одної на 5—7 метрів. Дуже світлолюбний, дуже засухостійкий завдяки добре розвиненій кореневій системі та ощадливій транспірації. Цвіте в березні-квітні, місцями навіть у лютому, плоди дозрівають у червні-липні. Починає плодоносити з 4—5 років і плодоношення триває 30—50 років. Живе до 130 років. Розмножується насінням, кореневими паростками і пневою порослю. Переносить морози до -25°З, але з початком вегетації страждає від весняних заморозків.

Плід — кістянка, покрита волосками, що розтріскується після дозрівання. Усередині кісточка, де і знаходяться їстівні одне чи два насіннячка. Мигдальне зернятко може мати гладку або зморшкувату поверхню. Гіркий і солодкий мигдаль найлегше розрізнити, пробуючи на смак, ніж за морфологічними ознаками.

Крихкий мигдаль одержав свою назву через дуже тонку ламку кісточку, яка не містить дірочок і бородавок, легко ламається від дотику. Насіння солодке.

Фісташка (Pistacia), належить до сімейства сумахових (Anacardiaceae). Рід налічує 8 видів дерев або кущів. Росте в Південній Європі, Північній Африці, Малій і Середній Азії, на Кавказі, в Криму. В природі зустрічається на схилах. Багатостовбурне дерево або кущ 4-6 м, рідше 10 м заввишки. Живе 300—400 років.

Морозо-, жаро- і засухостійка рослина, пристосована до жорстких умов напівпустель з великими перепадами температур і бідних грунтів. Рід фісташок дуже давній, він виник на Землі ще в третинному періоді. В Криму росте фісташка туполистова, яку називають також терпентинним, скипидарним і ладанним деревом. Висота дерев сягає 8—10 метрів, стовбур рослини могутній, крона сильно розгалужена. Листя складне, має сильний смолистий запах.

Фісташка чудово пристосована до виростання на півдні, до умов із крайньою сухістю повітря, високими температурами і нестачею вологи в грунті. Маса кореневої системи цієї рослини набагато більша від надземної частини, завдяки чому фісташка умудряється «випити» із землі 15—20 тонн води за рік.

Перший опис дикої фісташки в Криму було зроблено в класичній праці К. І. Габліца «Физическое описание Таврической области по ее местоположению и по всем трем царствам природы». В ній автор, зокрема, зазначає, що фісташка багата «жидкой смолистой материею, которая приятным своим бальсамическим запахом походит на Мекской бальсам».

У живиці фісташки — рідкій смолі, що добувається з надрізів на дереві, міститься до 25% ефірної олії. Найінтенсивніше смолоутворення відбувається влітку, в липні й серпні. За сезон з кожного дерева можна взяти від 40 до 100 г живиці. Фінікійці покривали смолою фісташки дерев'яний посуд. У Стародавній Греції і країнах Азії з неї добували ароматичні куріння й ароматну жуйку, оскільки жування фісташкової смоли знищує неприємний запах у роті, очищає зуби і зміцнює ясна. Але основне застосування смоли — лікувальне. Вона здавна входила до складу мазей і пластирів, що виліковують ревматизм, загоюють старі виразки і рани. Близько тисячі років тому нею лікував своїх пацієнтів знаменитий Ібн Сіна, більше відомий нам як Авіценна. Сучасні фармацевти роблять зі смоли фісташки ліки від опіків, тріщин на шкірі і пролежнів.

Деревину фісташки називають російським бакаутом. Вона дуже тверда, важка, із щільністю вище 1 м на куб. см, тоне у воді.

Фісташка живе до тисячі років. У Криму біля середньовічних поселень є дев'ятсотлітні посадки цієї рослини. Але ця давня рослина розмножується дуже погано, тому що плодоносить нерегулярно, з перервою в 2—4 роки, а поросль знищується худобою. У результаті площа під фісташкою туполистовою в Криму помітно скоротилася, і в 1980 році цей вид внесено до Червоної книги. Фісташка туполиста (дика) — Pistacia mutica (atlantica cabulica)

У природі зустрічається на Кавказі, в Ірані, Афганістані і Малій Азії. Дерево до 10—15 м заввишки. Живе 1000 років. Листопадна деревна рослина. Має багато назв: ладанне, скипидарне, кевове, смоляне дерево. Це реліктова рослина, що росла на Землі ще 62 мільйони років тому. Висота дерев невелика, але стовбур могутній, а округла приземкувата крона сильно розгалужена. Листя складне, зі смолистим запахом. Дрібні й непоказні зеленувато-жовті квітки зібрані в невеликі щільні суцвіття — кисті. Кістянки майже кулясті, дрібні, до 0,6 см у діаметрі. Залежно від ступеня дозрівання, набувають гарного червоного, рожево-синього і блакитно-зеленого забарвлення. Плоди-кістянки їстівні. Фісташка схожа на айсберг, бо від начебто невеликого дерева коріння відходить убік на 30—40 м, а в глибину на 12—15 м.

Фісташка світлолюбна рослина. Вона вирізняється повільним ростом і винятковою морозо-, жаро- і посухостійкістю, виносить морози до -30°С. Віддає перевагу грунтам, багатим на кальцій. Розмножується насінням і порослю. Росте повільно.

На початку XX століття директор Нікітського ботанічного саду Ф. К. Калайда прищепив до кримської туполистої фісташки великоплідну фісташку азіатську. Роботи в цьому напрямі в Нікітському ботанічному саду тривають. Річ у тім, що кримська фісташка з її чудовою кореневою системою є унікальним протиерозійним захистом, особливо на еродованих схилах і в безлісній східній частині півострова. Тому потрібна не заміна її на їстівну фісташку, а гібридизація, що дозволяє сполучити корисні властивості обох видів рослин. Нами в Білогірському районі біля селищ Зуя і Кримська троянда знайдені кущі фісташки туполистої, які плодоносять щорік.

Шипшина травнева, або коричнева — Rosa majalis Herrm. = (Rosa cinnamomea L.). У кримських шибляках, характерних для Середземномор'я густих, майже непрохідних заростях низькорослих дерев і чагарників, часто зустрічається шипшина. У Криму виділено 12 видів цього куща. Найпоширеніший серед них — шипшина собача. Не морщіться, почувши неблагозвучну назву, шипшина і тисячі сортів прекрасної троянди — одна й та сама рослина.

Позбавлена помітної краси на відміну від своєї культурної форми, дика шипшина — воістину чудова рослина. Її коріння добре закріплює еродовані схили й осипи, у колючих заростях гніздиться багато видів птахів. Крім шибляків, росте шипшина по ярах, на лісових узліссях дубових лісів, в ущелинах серед скель і на кам'янистих осипах.

Цвіте шипшина наприкінці травня — початку червня, у серпні починають червоніти й дозрівати її плоди, поживні, вітамінні і лікувальні достоїнства яких знали вже древні греки, римляни, знамениті тибетські лікарі. За часів Івана Грозного і Бориса Годунова по шипшину споряджали цілі експедиції, збирати її зобов'язували населення цілих сіл, бо тоді плоди і коріння шипшини вважалися мало не основною лікувальною сировиною, їх з вигодою обмінювали на дорогоцінні тканини і хутро. Сучасна наука знайшла у плодах шипшини вітаміни A, B1, B2, C, E, PP, K, P і багато мікроелементів: марганець, кобальт, молібден, мідь, хром, кальцій, магній, залізо. Збір плодів шипшини практикується в Криму повсюдно.

Порівняно нова культура для Передгір'я — зізіфус, як ніяка інша підходить для цього регіону. Початок вегетації і цвітіння починається в нього значно пізніше найостаннішого терміну заморозків, а сама рослина має хорошу стійкість до низьких температур.

Зізіфус, або унабі, синоніми: ююба, китайський фінік, «французька грудна ягода» (лат. Ziziphus jujuba Mill., Z. sinensis Lam. Сімейство крушинових — Rhamnaceae — колючий листопадний кущ або невелике деревце 5—10 м заввишки з товстою корою. Листя просте, еліптичне, короткочерешкове, суцільнокрайнє. Квітки дрібні, зеленуватобілі, період цвітіння і плодоносіння червень—жовтень. Плоди — невеликі круглі або яйцеподібні, м'ясисті, гладкі; спочатку мають блідо-жовтий колір, потім червоно-коричневий. Це соковиті кістянки з дуже солодкою, смачною і поживною м'якоттю. Рослина окультурена в давні часи і широко поширена в країнах Південної і Східної Азії, на півдні Європи (Середземномор'я), в Японії, Австралії. Культивується на Кавказі, в Центральній Азії та в Криму. Росте на сонячних сухих схилах гір і пагорбів. Відомо близько 400 сортів.

Плоди культурних сортів дуже різноманітні за формою, забарвленням, вмістом цукру, смаковими особливостями. Використовуються в їжу у свіжому і сухому вигляді. Зізіфус вважається цінною лікарською і харчовою рослиною, його плоди, а також насіння і листя, кору коріння застосовують у китайській народній медицині. Вони мають заспокійливу, гіпотензивну дію. Плоди мають тонізуючу, сечогінну дію, насіння — седативну дію, тонізує травлення, кора коріння — при розладах шлунка. Містять анестезійну речовину, яка при жуванні тимчасово паралізує сприйняття солодкого і гіркого смаку, в результаті на якийсь час втрачається здатність відчувати солодкий смак. Цукор, узятий після цього в рот, видається, як камінчик, несмачним. Однак здатність відчувати солоне чи кисле цілком зберігається.

Красиве і корисне

Розглядаючи питання створення плодових лісів, ще раз звертаємо увагу на обов'язковість і послідовність вирішення низки основних завдань:

Перше — посадка має здійснюватися сертифікованим оздоровленим посадковим матеріалом у контейнерах або із закритою кореневою системою, що, незважаючи на його подорожчання, надалі окупиться високим ступенем приживання і більш раннім вступом у плодоносіння. З питань, пов'язаних із забезпеченням такого типу посадкового матеріалу в АР Крим, мається все необхідне для прискореного вирішення цієї проблеми.

Друге — посадка лісосмуг у Степовому Криму, а плодових лісів у Кримському Передгір'ї має бути поставлена на державний рівень і мати бюджетне фінансування.

Третє — наукове забезпечення програми покласти на Кримський інститут АПП УААН, Кримську станцію садівництва Інституту садівництва УААН, Кримський аграрно-технологічний університет, Кримський агротехнологічний коледж Національного аграрного університету.

Ці наукові установи здатні забезпечити потребу в оздоровленому сертифікованому посадковому матеріалі на основі такого:

1. Кримський інститут агропромислового виробництва EFFY має біокомплекс із сучасним технологічним обладнанням, що дозволяє вирощувати на оздоровленій основі близько 10 млн. посадкового матеріалу на рік.

2. Є приміщення і теплиця, що при невеликих додаткових капіталовкладеннях (установлення столів живильників, штучного освітлення і т. д.) за рахунок зеленого живцювання кількість посадкового матеріалу можна збільшити багаторазово.

3. Наявність зрошуваних площ в інституті, раніше не займаних плодовими культурами, дає змогу створити маточники для одержання безвірусного посадкового матеріалу. Влітку за рахунок зеленого живцювання є можливість виростити саджанці мигдалю, унаби, шипшини, фундука, фісташки, горіха волоського, глоду, абрикоса, цінних сортів винограду, м'яти, лаванди, троянди олійної та інших цінних порід плодових і лікарських культур.

Четверте — системі лісгоспів Криму під силу виконати роботи з проектування, посадки і первісного догляду за насадженнями та наступної передачі їх в оренду.

П'яте — розробити в кожному районі програму використання ерозійно-небезпечних і еродованих земель під посадки ягідних і плодово-ягідних культур, адаптованих до складних умов росту.

Шосте — в програмі «ПЛОДОВІ ЛІСИ І ЛІСОСМУГИ КРИМУ» передбачити:

1 етап. Створення маточника плодових культур на основі оздоровленого матеріалу.

2 етап. Організація роботи біотехнологічного комплексу з прискореного одержання посадкового матеріалу.

3 етап. Вирощування посадкового матеріалу в контейнерах.

4 етап. Підготовка площ (проектування, обробка грунту і посадка плодових культур).

5 етап. Закріплення або передача у власність чи довгострокову оренду ділянок з насадженнями.

6 етап. Догляд за плантаціями.

Як і під час посадки лісосмуг, передавати плодові ліси в оренду на термін не менш як 15 років бажаючим жителям сільських і селищних населених пунктів із правом використання вирощеної плодової продукції на свій розсуд.

Розв'язання цієї проблеми, на наше переконання, є важливим державним завданням, і його вирішення покращить стан водного балансу степової зони Криму, зробить Крим привабливішим для численних туристів, поліпшить загальну екологічну обстановку в Криму, убезпечить від вітрової і водяної ерозії, що активно розвивається сьогодні, і сприятиме підвищенню зайнятості населення в особливо густонаселених передгірних районах Криму.

Микола ПРИСЯЖНЮК,
народний депутат України, кандидат технічних наук, голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики і земельних відносин;
Федір АДАМЕНЬ,
доктор сільськогосподарських наук, професор, академік УААН, заслужений діяч науки і техніки України.

Останній причал

Доглядаючи чужих сеньйорів, заробітчани змушені віддавати у притулок своїх батьків

ТЕОРЕМИ БУТТЯ

Для декого на старості літ ним стає будинок–інтернат. Завжди сумно переступати поріг таких закладів: казенний вигляд, специфічний запах, бідність... Проте навіть такі умови здаються раєм для тих, хто в холоді, а часом і в голоді, доживає самотою відведені долею дні. А ось обласний комунальний геріатричний будинок–інтернат, що в селі Петрики під Тернополем, справляє інше враження. І річ не лише в тому, що порівняно з іншими, умови проживання тут набагато комфортніші. Головне — не відчувається приреченості, як в інших геріатричних закладах. Поряд з літніми людьми живуть виходці з будинків–інтернатів для дітей з різними вадами. Досягають 18–річного віку — і куди діватися? Директор будинку Степан Глушок забирає хлопців і дівчат до себе. Дехто з них влаштовується тут працювати, дехто добровільно допомагає працівникам інтернату. Молоді люди вносять свіжий струмінь в цю обитель. Усе, як у звичайному житті: і сміх, і сльози, і любов...

Так вийшло, що першою тут я зустріла давню знайому Галину Михайлівну Мамаєву. Вона була відомим у Тернополі краєзнавцем, керувала клубом пошуковців в одній зі шкіл, часто дописувала до газет. А доживати віку випало в будинку-інтернаті. Сюди принесла альбоми, грамоти, вирізки з газет, часто переглядає їх, згадує минуле. Чоловік помер, сини живуть у Донецьку, обоє інваліди: в одного розсіяний склероз, другий — учасник ліквідації аварії в Чорнобилі. Матері забрати до себе не можуть. Навідуються внуки, перераховують кошти за утримання бабусі. Варіант вимушений, але куди подітися: обставини в людей по-різному складаються.

Чимало заробітчан також змушені віддавати сюди батьків. Поки діти доглядають старих сеньйорів у чужих країнах, їхніми батьками опікуються чужі люди. Чи засуджувати їх за це? По-перше, не суди і не судимий будеш, по-друге, чи краще, якби старенькі сиділи без догляду у власній хаті чи в безсердечних родичів? Скільки таких випадків є. Та й в інтернаті знають про це не з чужих слів. Що проблема назріває, Степан Васильович зрозумів кілька років тому. Тоді й почав переобладнувати одноповерховий корпус для того, щоб поселити тут стареньких, які хоч і мають дітей, але опинилися у тяжкій життєвій ситуації. Наважився на такий крок, мабуть, першим в Україні. Оплата — у межах 1700 гривень на місяць. Хоч ці гроші не окуповують усіх затрат, але піднімати ціну поки що не збираються: треба виходити з реалій. Умови проживання пристойні: в кімнатах телевізор, холодильник, гаряча й холодна вода. Харчування чотириразове, для діабетиків — п'ятиразове. Медична допомога також, як то кажуть, під рукою: обстеження, фізпроцедури, лікувальна фізкультура...

Зрештою, умови для тих, кого утримує держава, нічим не гірші. Точніше, частково вони утримують себе самі, на що йде 75 відсотків пенсії (25 — одержують на руки), решту доплачує держава. Дітей у них немає, а ось родичі інколи знаходяться. Коли отих 25 відсотків стали відчутними, відвідувачів побільшало. Взагалі, яких тільки історій тут не почуєш... Одне слово, яскравий зріз нашого суспільства.

Дочка і син немолодого подружжя, які живуть за кордоном, вирішили віддати батька й неньку до інтернату, уклали договір, відповідно до якого зобов'язалися щомісяця вносити плату. Певний час так і було, а потім раптом син вирішив, що у його батьків якісь особливі заслуги перед державою, і вона повинна їх утримувати. Найняв адвокатів і почав атакувати керівництво будинку-інтернату, інші органи. Але закон для всіх однаковий, суд він програв. Його ухвала — виселити стареньких. «Тепер за них ніхто не платить, — каже Степан Васильович, — але ми не виселяємо. На вулицю не викинеш. Хіба в мене серця немає? Якось прогодуємо, а восени син має приїхати, може, змінить гнів на милість».

У кожного — своя доля

На долі мешканців будинку позначився і розпад Радянського Союзу. Учасник ОУН-УПА Василь Лукович Пірус відбував покарання у Казахстані, там одружився з росіянкою. Разом прожили багато років, мають дочку, але на старість розійшлися. Дружина поїхала в Росію, він — в Україну. Оскільки працював на шахті і має добру пенсію, родичі погодилися доглянути старенького. Якось донька (вона живе з мамою в Росії) відвідала батька й жахнулася, в яких умовах він перебував. Привезла до інтернату. Донька дуже турботлива, телефонує мало не щодня, розпитує лікаря про здоров'я старенького (йому за 90)...

«Просто Марія» (так відрекомендувалася ще одна мешканка будинку) більше 40 років прожила у Грузії. Працювала кранівницею на металургійному комбінаті в Руставі, мала свою квартиру, вклад у банку. Жінка згадує ті роки, як найкращі у своєму житті. Коли розпався Союз, змушена була виїхати звідти. «Попросили» так швидко, що не встигла ні продати квартиру, ні забрати гроші. Приїхала до сестри на Тернопільщину, жила в племінниці, а хто бідну родичку любить? Так опинилася в інтернаті. Не раз писала Ющенкові та Саакашвілі з проханням допомогти повернути хоч якесь майно, але ніхто їй не відповів. Пані Марія сумує за сестрою, яка нещодавно померла...

У кімнаті Софії Степанівни Фоміної на стіні портрети сина й чоловіка, на ліжку — вишивані подушки. Маленький куточок рідної хати. Особняк у неї був невроку, обійстя заможне. З чоловіком, білорусом за національністю, прожили душа в душу, він у неї був майстер на всі руки. Але син рано помер, потім не стало чоловіка. Заповіла хату племінникам, сподіваючися, що доглянуть на старість, а вони поселили її у тимчасівці й навіть не прописали. Вирішила, що в інтернаті їй буде краще. І не шкодує...

Ось і Ольга Іванівна Рекуш каже, що не хоче звідси нікуди йти, хоч кличуть до Києва невістка та онучки (син давно помер). «Закриють мене на п'ятому поверсі, — розповідає, — і буду їх виглядати з роботи. А тут захочу погуляти — спустилася на подвір'я, священик до нас щотижня приходить, всі служби відвідую. Онучки приїжджають — і за те їм вдячна...»

Стефа Андріївна Репета-Бєлкіна пошепки запитує мене, чи часом не прийшла на оглядини, щоб когось з рідних поселити. «Не сумнівайтеся, — каже. — Я вже сім років у цьому будинку, то правду скажу. Тут добре: персонал людяний, а директор, мов батько рідний». Кожен прийшов сюди своєю дорогою, тепер вона у них спільна.

Місцева знаменитість — художниця Світлана

Вона саме під'їхала на скутері й запрошує у свої, як жартує, апартаменти. Умови для творчості справді цілком пристойні: окрема кімната, передпокій. Дівчина ілюструє Біблію, малює олівцем і фарбою. Сюжети різноманітні, але переважають релігійні. В релігії вона черпає сили і натхнення, шукає відповіді на запитання, що підкидає життя. Своїм покровителем вважає Святого Франциска. Каже, що інтуїтивно відчувала до нього прихильність, а коли дізналася, що народилася під його знаком, то увірувала, що це не випадково. Світлана займається також бісероплетінням, робить художні композиції, кольє. Але поки літо, хоче якнайбільше бути на свіжому повітрі. Добре, що має свій «транспорт» і може вільно пересуватися. Візок подарували їй поляки. Вони запросили дівчину до Кракова, показали їй місто. Вона досі під враженням від тієї поїздки, доброти, з якою ставились до неї незнайомі люди.

Дівчина народилася із спинномозковою грижею. У неї, можливо, були шанси стати на ноги, якби вчасно зробити операцію, але батьки про це не потурбувалися, віддали доньку під опіку бабусі. Так вони й жили, поки бабуся не померла. Потім був дитячий притулок, тепер — дорослий. Світлана поривалася ближче до міста, де вирує культурне життя. А загалом вона — велика оптимістка. Заочно закінчила Московський університет мистецтв, багато читає, освоює комп'ютер. Жартує, що програму для «чайників» вже пройшла, тепер хоче зайнятися програмуванням. Картинами Світлани Драган зацікавилася громадська організація «Молодіжна реформація», хоче влаштувати їй творчий вечір, виставку робіт. Відчувається, що Степан Васильович гордиться талантами своїх підопічних. Часто своїми силами влаштовують концерти, діє драматичний гурток, на свята навідуються благодійники...

Хочеш більшого — умій крутитися

Цікаво, що від директора я не почула жодного слова нарікань на владу. Належні на утримання підопічних кошти держава виділяє вчасно, і за те спасибі. Хочеш більшого — умій крутитися. Будинок має чимало спонсорів. В основному зарубіжних: німці, французи, канадійці... Французів, наприклад, залучив родич зі Львова, який часто буває на гастролях за кордоном. Він запропонував Степану Васильовичу написати про будинок-інтернат, передав матеріал французам, ті зацікавилися... Перший раз привезли тисячу євро. Вклав їх у реконструкцію реабілітаційного корпусу. Вони побачили, що гроші не змарновані — привезли більшу суму. Німецькі спонсори подарували ліжка, матраци, бус-«Мерседес», з Канади прислали інвалідні візки. Є гарно обладнаний тренажерний зал.

Інструктор з лікувальної фізкультури Неля Гонтарук розповіла, що траплялися випадки, коли підопічних привозили у лежачому стані (таких тут — цілий поверх), а їх ставили на ноги. Одна бабуся повернулася додому, «бо треба город сапати», а дідусь надумав наречену шукати. А загалом до здоров'я стареньких ставляться уважно. Навряд чи вдома хтось має такий догляд. Завідувач терапевтичного відділення Ігор Когут знає напам'ять усі болячки підопічних. До кожного, за його словами, треба шукати індивідуальний підхід: один переживає, якщо тиск на подінку піднявся, іншого просиш не курити при бронхіті чи астмі, та де там... Ті, хто давно в будинку, живуть переважно довго. Частіше помирають новачки: для них залишити рідну домівку — сильний стрес. Особливо страждають ті, хто має дітей, вони вважають, що ті їх покинули. Приблизно 30 осіб на рік (всього тут живе 185) покидають цей світ. Ховають їх за всіма християнськими звичаями, ставлять хрест. Догляд за могилами також лежить на персоналові.

Слово про директора

Вже родить насаджений директором сад. Є своє поле, грядки. Степан Васильович мріє про ті часи, коли мешканці зможуть замовляти страви на свій смак. Розповідають, що так у притулках за кордоном. Сам не бачив. За десять років його директорства ніхто в закордонну поїздку, щоб якийсь досвід запозичити, не запросив. Тож доводиться набивати власні гулі. Планує збудувати ще один корпус, каплицю. Він впевнений, що потреба суспільства у наданні послуг з догляду за старими людьми зростатиме.

І хоч як противиться цьому наша мораль (віддавати батька-матір у притулок здавна вважалося великим гріхом), однак життя свідчить: у цьому ми наближаємося до Заходу. Та й бездітних пар в Україні стає більше. То хіба не краще цивілізовано готуватися до нових реалій, ніж мають вони застати нас зненацька? І не лише на любительському рівні, а й на державному.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

Фото автора.

У цьому домі не відчувається приреченості

2009-й — Рік молоді: з турботою про молоде поповнення

АКТУАЛЬНО

Літо — особливо спекотна пора для кадрової служби ЗАТ «Сєвєродонецьке об'єднання «Азот». Сюди нині звертаються чимало молодих людей, які закінчили навчальні заклади й хотіли б пов'язати своє трудове життя з підприємством. Звичайно, їх цікавить, як тут працюють із молоддю, які тут плани на майбутнє. Про те саме свідчать і запитання, які ставлять на зустрічах керівників, профспілкових лідерів «Азоту» із трудовими колективами.

Докладніше освітити актуальну тему ми попросили депутатів Сєвєродонецької міської ради директора з кадрів, праці та підготовки кадрів «Азоту» **Володимира КРАВЧЕНКА** і начальника Навчального центру підприємства **Сергія ЛЕБЕДЄВА**.

— Володимире Григоровичу, на яких принципах будується «азотівська» молодіжна політика з урахуванням сучасних реалій?

— «Азот» визначав і визначає обличчя Сєвєродонецька, та й для всієї галузі показує приклад у впровадженні сучасної техніки, технології. У період, коли підприємству треба переборювати економічну кризу, особливо потрібні висока компетентність, уміння приймати нестандартні рішення, оперативно втілювати їх у життя. А це можливо тільки на основі поєднання досвіду й молодої енергії.

Тому на «Азоті» неухильно продовжують і розвивають традиції піклування про молоде покоління. На це націлюють нашу, та й всі інші служби Спостережна рада, президент ЗАТ Олексій Кунченко (народний депутат України попереднього скликання), правління, велику увагу приділяємо підготовці й вихованню гідного поповнення нашого трудового колективу.

Нині, по суті, триває зміна поколінь. До нас приходять нові кадри, іде процес їхнього становлення на виробництві. Наведу такі цифри: на «Азоті» працюють близько 3 тисяч осіб у віці до 35 років. Вони становлять 30 відсотків загальної чисельності нашого колективу. Тільки нинішнього року підприємство дало роботу майже 80 молодим людям. Ці факти промовисто підтверджують, що у «Азоту» є перспективи, що ми зможемо подолати труднощі й знову вийти на передові рубежі.

— Що є практичним керівництвом у роботі з молодими хіміками в нинішньому році, оголошеному Роком молоді?

— Керівництво, профспілковий комітет підприємства працюють із молоддю планомірно, цілеспрямовано. У колективному договорі «Азоту» є спеціальний — десятий розділ: «Права й гарантії молодих працівників підприємства». Так, передбачено здійснення заходів, спрямованих на виділення для молоді, яка успішно навчається в підшефних навчальних закладах, першого робочого місця.

Діє система підвищення кваліфікації молодих працівників в «азотівському» Навчальному центрі. Його оснащено різноманітними технічними засобами, макетами, комп'ютерами, іншою електронною технікою. До викладання залучають досвідчених фахівців різного профілю. Навчальний процес іде безупинно, тому що завдяки акціонерові підприємство оснащується новою технікою, тут впроваджуються автоматизовані системи керування технологічними процесами, які відповідають сучасному світовому рівню.

На основі того самого колективного договору підприємство підтримує (у тім числі матеріально) і тих, хто повернувся сюди після армійської служби. Переймаємося і проблемою забезпечення житлом молодих родин, питаннями охорони праці, зміцнення здоров'я новачків. Молодь з цікавістю бере участь у громадському, культурному, спортивному житті.

— Але, мабуть, щоб бути затребуваним на такому підприємстві, треба насамперед відповідати його вимогам. Чи готується до них молодь і як їй допомагають у цій підготовці?

— Сама можливість працювати на такому підприємстві, як «Азот», — неабиякий стимул. І молоді сєвєродончани це розуміють, намагаються проявити себе ще під час навчання, виробничої практики в цехах підприємства, під час підготовки та захисту пов'язаних з ними дипломних проектів. Створюємо для цього гарні умови на всіх рівнях — від організації процесу до безпосередньої опіки на робочих місцях. І, звичайно, даємо свої оцінки майбутнім фахівцям на основі того, як вони себе проявили. За новачками традиційно закріплюються наставники, отож переймати практичні навички є в кого.

Судячи з відгуків навчальних закладів, такі плідні можливості для закріплення теоретичних знань нинішньої молоді надаються аж ніяк не всюди. «Азот» на цьому тлі виділяють як позитивний приклад.

— Молоді властиво ставити перед собою нові й нові цілі…

— Інтерес тут взаємний. Сєвєродонецький «Азот» дає можливість для професійного росту й творчості. У нас досить прикладів того, як на виробництві висуваються молоді кадри, котрі проявили себе в справі.

Високий відсоток молодих керівників різного рангу, менеджерів, учених, конструкторів. Вони дедалі впевненіше стають технічними, управлінськими лідерами, здобувають навички розв'язання виробничих, організаційних проблем і найголовніше — роботи з людьми, що можна вважати найскладнішим. Не зайве нагадати, що провідні керівники, фахівці підприємства проявили себе ще замолоду, і це — гідний зразок для багатьох.

До слова, і Валерій Черниш, який змінив мене на посаді голови профкому підприємства, належить до категорії молодих керівників. У кадровому резерві профкому — переважно молодь, яку ми також безупинно вчимо.

Кажучи про виробниче зростання, маю на увазі й молодих робітників. На «Азоті» шириться популярність конкурсів професійної майстерності. Для їхніх переможців і призерів встановлено вагомі заохочення. Серед них — не лише премії, а й підвищення кваліфікаційного розряду. Додам, що ми підтримуємо й навчання молоді без відриву від виробництва.

— У зв'язку з економічною кризою багато студентів хвилювалися: як буде тепер організовано їхнє практичне навчання? Переадресуємо це запитання вам, Сергію Івановичу.

— «Азот» не зняв із себе соціальної відповідальності за підтримку вітчизняної освіти. Це тверда позиція керівництва, та й усього трудового колективу. Тільки в першому півріччі в нас пройшли практику 513 студентів вищих навчальних закладів і Сєвєродонецького хіміко-механічного технікуму, 138 учнів мережі професійно-технічної освіти міста.

З місцевим Технологічним інститутом, іншими вузами, технікумом, базовими профліцеями в «Азоту» давні й міцні зв'язки, які можна назвати не просто шефськими, партнерськими, а й дружніми. Про це свідчить навіть той факт, що сотні майбутніх робітників ще під час навчання стають членами нашої профспілкової організації, беруть активну участь в її заходах, у роботі Палацу культури хіміків, спортивного клубу «Хімік», народного музею «Азоту». Зрештою, Сєвєродонецьк відомий насамперед як місто хіміків, і треба пам'ятати, з чим і з ким пов'язано його минуле, сьогодення й майбутнє.

— Ви закономірно розширили рамки запитання. Інтерес до хімії в нашому місті у багатьох справді пробуджується ще з дитинства. Що допомагає у виборі професії?

— Низка шкіл, передусім — інтернат, вдячні «Азоту» за допомогу в розв'язанні господарських проблем. Але й за сприяння професійній орієнтації — також. Адже центральні телеканали, інші мас-медіа пропагують тепер аж ніяк не виробничі пріоритети, начебто основи загального добробуту закладаються невідомо де.

Тому використовуємо не тільки зазначені, а й інші можливості. Тут і газета «Сєвєродонецький хімік», і телестудія «Азоту», і наші музей, бібліотеки з їхніми тематичними виставками книжок про підприємство, і зустрічі з ветеранами праці, співробітництво з міським Центром зайнятості.

Багато важить приклад самих батьків, наших трудових династій, яких стає дедалі більше. Їхнє зміцнення, продовження естафети вітається й заохочується. Отож про підготовку майбутньої зміни — починаючи, так би мовити, з настрою на престижність професії хіміка, дбають всі.

— Добре: юнак обрав професію, його підтримала в цьому родина. А яку опору дає «Азот»?

— Одним з найважливіших методів зміцнення кадрового потенціалу залишається підготовка фахівців за рахунок коштів підприємства. Нині за направленнями «Азоту» навчаються 164 особи. Під час визначення їхнього складу враховувалися й особистісні якості, і досягнення в шкільні роки, і, зрозуміло, — праця батьків на підприємстві. Такий корпоративний підхід важливий і для самих батьків: отже, на підприємстві їх цінують, отже, добре трудячись тут, вони забезпечують і освіту своїм дітям.

— Ви могли б розповісти про діапазон цієї освіти?

— Він досить широкий. Серед навчальних закладів — такі випробувані кузні кадрів для «Азоту», як Технологічний інститут Східноукраїнського університету імені В. І. Даля в Сєвєродонецьку й місцевий технікум, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», а також Харківський державний технічний університет будівництва й архітектури.

Плюс до того ж готуємо перекладачів в університетах Донецька й Луганська. Адже немає сумнівів у тім, що після кризи темпи модернізації «Азоту» знову зростуть, а отже, знадобляться фахівці для перекладу технічної документації на нове імпортне обладнання, підготовки економічних угод та інших документів.

— Якщо підприємство направило людину на навчання, то, мабуть, може чекати на відповідні старання? Так, Володимире Григоровичу?

— Так, і сам студент має відчувати свою відповідальність. Ми неодмінно й не формально цікавимося, що, як і в кого виходить. Представники підприємства входять до складу Державних комісій із захисту дипломних проектів, у журі конкурсів студентських наукових праць, найчастіше пов'язаних з «Азотом». Приємно дізнаватися про успіхи наших студентів у навчанні. Нинішню літню сесію на «відмінно» склав кожен десятий з них.

Хочеться привітати наших «відмінників». Серед них — першокурсниця Ірина Мельничук, другокурсники Олександра Боярчук, Марина Бушуєва, Марія Сопова, третьокурсники Володимир Волков, Валерія Чумак, Джемма Левченко, а також Ольга Савенкова, Юлія Черноусова, Тетяна Петренко, Віталій Гридін, Іван Липко, Надія Бережна, Марія Слабка, Володимир Барвінок, Андрій Ростовцев, котрі закінчили четвертий курс. Та й інші не підвели ні нас, ні себе, ні своїх батьків, яких ми теж вітаємо.

Інакше й бути не може, адже вимоги, які висуває сучасне виробництво, — ми про це вже казали, — дуже високі. Розмовляючи з випускниками, переконуємося: здебільшого юнаки й дівчата це розуміють, серйозно підходять до початку своєї трудової біографії.

— Скільки з них «підійшли» зараз?

— Нинішнього року одержали дипломи 36 молодих фахівців, направлених на навчання у вузи, і більш як 30 — у технікум. Підприємство подбало й про підготовку в базових закладах профтехосвіти десятків кваліфікованих робітників.

Звичайно, ми предметно займаємося працевлаштуванням молоді, яка здобула професійну освіту.

— Зрозуміло, що молодь хвилює не тільки сьогоднішній, а й завтрашній день. Яким він проглядається?

— У наступному навчальному році тільки Технологічний інститут підготує для нас ще 36 фахівців.

На жаль, загальні економічні труднощі відсунули повну реалізацію програм з подальшого технічного розвитку підприємства, та й на можливості в навчанні кадрів наклали свій відбиток. Але той, хто добре підготовлений, бажає вдосконалюватися у вибраній професії, — той зуміє знайти в ній своє покликання, застосування своїм здібностям, зуміє максимально розкрити їх.

— Дякую за бесіду.

Розмовляв Семен ПЕРЦОВСЬКИЙ, редактор газети «Северодонецкий химик», член НСЖУ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

КРИМІНАЛ

ІВАНО-ФРАНКІВЩИНА

Нічні «розборки» завершилися трагічно

Фатально завершився нічний конфлікт між 19-річним і 23-річним мешканцями Богородчанського району. Як повідомив ЦГЗ УМВС в Івано-Франківській області, один з них від ножових поранень помер, другий — під вартою.

Хлопці відпочивали зі своїми компаніями в сільському кафе. Звісно ж, на момент суперечки були вже добряче напідпитку. Хтось когось словесно образив, що трапляється в таких випадках нерідко. На жаль, не знайшлося нікого, хто б спробував погасити напругу, переконати в тому, що насправді конфлікт не вартий виїденого яйця. Натомість усім було цікаво, хто з парубків, котрі вийшли на вулицю «розібратися» наодинці, виявиться переможцем. Друзі вбитого 19-річного хлопця «подбали» про нього лише тим, що доправили вже покійного до лікарні.

За інформацією з Богородчанського райвідділу міліції, слідчо-оперативна група упродовж двох годин розшукувала підозрюваного у вбивстві. 23-річний злочинець утік з місця пригоди і заховався у родичів. Оперативники знайшли його й знаряддя вбивства — розкладний ніж, якого підозрюваний викинув на пустирі. Ведеться розслідування кримінальної справи.

Дарина НАЗАРЧУК.

ХАРКІВЩИНА

Гроші з повітря

Днями в Харкові викрили «ділову людину», котра на торгівлі неіснуючими гаражами заробила від 20 до 30 тисяч доларів.

Брат шахрая очолював одну з фірм з виробництва металевих гаражів. Підприємство закрилося, але бажання заробити залишилося. Родич директора почав розміщувати в газетах оголошення: за певну плату обіцяв за два місяці побудувати й узаконити металевий гараж. Зустріч клієнтам призначав на території покинутої фірми, де збереглися металеві конструкції від гаражів. Попередня оплата становила від двох до трьох тисяч доларів.

Через три місяці обдурені клієнти почали навідуватися в міліцію. А тим часом телефон торговця повітрям виявився поза зоною доступу. Зараз шахрай перебуває під вартою. Та затримали його не відразу: останнім часом «підприємець» багато подорожував — благо, кошти дозволяли. Міліція встановила імена 10 потерпілих, насправді ж їх разів у п'ять більше.

Микола КОСИЙ.

КІРОВОГРАДЩИНА

Убив сина на очах шестирічної доньки

Трагедією закінчилася сімейна сварка між подружжям в одному з сіл Новоукраїнського району Кіровоградщини. На нещастя, у розпалі конфлікту дружина побігла кликати на допомогу сусідів. Тим часом розлючений чоловік накинувся з кулаками на 12-річного сина. На очах 6-річної доньки він звалив хлопця на підлогу й почав жорстоко бити...

За повідомленням центру зв'язків з громадськістю УМВС в Кіровоградській області, батьком були заподіяні тілесні ушкодження, які не залишили жодних шансів прибулим на місце пригоди лікарям врятувати життя дитини. Тридцятичотирирічного садиста затримано.

190 неповнолітніх стали учасниками злочинів

Майже 190 неповнолітніх стали учасниками та близько двохсот — потерпілими від злочинів, скоєних цього року на Кіровоградщині.

За повідомленнями прес-служби обласної прокуратури, найпоширеніші з них — крадіжки, грабежі, заподіяння легких тілесних ушкоджень.

Робота психологів та соціальних педагогів з дітьми, які постраждали від злочинів, є недостатньою. Крім того, не повною мірою забезпечується дотримання вимог ст. 56 Закону України «Про освіту» щодо захисту учнів від будь-яких форм насильства. Зокрема, деякі вчителі застосовують антипедагогічні методи виховання.

Таких невтішних висновків дійшли учасники міжвідомчої наради за участі обласної прокуратури та УМВС, управління Державного департаменту з питань виконання покарань, управління освіти і науки та служби у справах дітей обласної державної адміністрації.

Не найкраще формуванню світогляду молодого покоління сприяють порушення Закону України «Про захист суспільної моралі», розповсюдження серед підлітків видань еротичного характеру та відеопродукції, що пропагує культ насильства і жорстокості.

Петро МЕЛЬНИК.

Пил на столах,

або Чи столичні школи до першого дзвоника готові?

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

— До прийняття дітей жодна зі шкіл в Києві у задовільному стані не готова. Офіційно це заявляю. Проблеми — що ремонт, там де він був запланований, — або не почався, або проводиться в менших обсягах. Йдеться і про інші речі — про меблі відповідної категорії, про освітлення і його заміну і так далі, і так далі, — зауважив тоді А. Пономаренко, щоправда додавши: «Двох тижнів, які лишилися до початку нового навчального року, достатньо, щоби привести шкільні приміщення у відповідність до санітарних норм».

Він також нагадав, що традиційно підготовка шкіл до початку навчального року ведеться у серпні, водночас, за його словами, керівники навчальних закладів посилаються на відсутність засобів для підготовки шкіл. Пономаренко відзначив, що недостача фінансування цього року відчувається у всій бюджетній сфері. За його словами, санепідемстанція видала близько 200 розпоряджень на закриття окремих об'єктів у навчальних установах, насамперед це стосується харчоблоків.

Обрані для «інспектування» ліцеї Віталія Журавського не підвели. Світлі кімнати, свіженанесений лак на підлогах, ще й запах фарби в коридорах. Косметичні ремонти тут закінчили заздалегідь. Єдиний недолік, який таки помітив чиновник, — пил.

— Ось бачите, — звернувся він до журналістів, — до вашого приходу тут не готувалися, ще пил на столах залишився.

За версією В. Журавського, стан готовності київських шкіл «практично стовідсотковий»: «Ще є час, щоб деякі недоробки владнати, я не бачу проблем, якби так само готувалися до нового навчального року школи інших регіонів». А от у санепідемстанції, зі слів чиновника, «допустили помилку, бо інформація головного санітарного лікаря не відповідає дійсності. Його могли просто підставити, це ж нова людина».

В. Журавський також додав, що наразі проводяться традиційні заходи стосовно підготовки закладів освіти до першого вересня. Для перевірки готовності шкіл та дитячих садочків створено спеціальні комісії, до складу яких увійшли представники міської та районної виконавчої влади, управлінь освіти, пожежної охорони, санітарно-епідеміологічної служби, управління з питань надзвичайних ситуацій, охорони праці, профспілки. За результатами обстеження в період з 15 до 30 серпня 2009 р. комісія підписує акти готовності навчальних закладів до 2009—2010 навчального року.

До слова, як повідомили в головному управлінні охорони здоров'я та медичного забезпечення, працівники загальноосвітніх навчальних закладів проходять обов'язкові профілактичні медичні огляди, які включають в себе також бактеріологічне обстеження.

— Станом на 14 серпня, відсоток проведених оглядів освітян становить більше 40%. Уже розпочалась чергова частина оглядів, які завершаться у вересні 2009 року, — повідомила начальник ГУ охорони здоров'я Людмила Качурова.

Наталія ОВДІЄНКО.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НАША ДОВІДКА:

1 вересня за парти 528 київських шкіл сядуть майже 227 тисяч учнів. Уперше переступлять поріг «храму знань» 23 тисячі першокласників, а це на півтори тисячі дітей більше, ніж у попередньому 2008—2009 навчальному році. Першачки вивчатимуть експериментальний курс «Християнська етика в українській культурі», який з 2006 року впроваджено для вивчення у загальноосвітніх навчальних закладах.

На дорогу до країни знань грошей немає

У Марківському районі закривають школи. Два навчальні заклади вже скоротили, а школу в селі Гераськівка місцева громада змогла відстояти. Це послужило прикладом для жителів районного центру, що сьогодні відстоюють четвертий «храм знань», який підпав під закриття. За словами голови Марківської районної організації партії ВО «Батьківщина» Світлани Вольвак, зібрано сотні підписів під зверненням до місцевої ради про збереження школи. У противному разі до найближчого навчального закладу учням доведеться пішки ходити 6—7 км. Своє рішення місцева влада пояснює зменшенням фінансування навчальних закладів і малою кількістю дітей шкільного віку.

Алла АНТІПОВА.

Луганськ.

ВІСТІ З КРИМУ

22 візки інвалідам

Жителям Сімферополя вручили інвалідні візки підвищеної зручності виробництва Київського протезного заводу. Дев'ять виробів отримали мешканці Центрального району, 13 — передано інвалідам Київського району. Загалом цього року, за даними Мінпраці автономії, сподіваються отримати 536 візків, досі доставлено лише 72. У Сімферополі їх чекають 94 інваліди, у Криму — 674.

У Армянську нема чим латати дахи

За даними міськради, цього року тут не передбачено ремонту жодної покрівлі попри те, що підготовлена проектно-кошторисна документація на капітальний ремонт десяти дахів будинків. «Потрібно 6,3 млн. грн., щоб хоч трішки привести покрівлі в порядок, та отримати таку суму нереально», — пояснив заступник міського голови Олександр Ворошилов. Тож вдасться провести лише поточний латковий ремонт 11,5 тис. квадратних метрів дахів, тоді як нині в місті протікають дахи загальною площею 65 тисяч квадратних метрів.

У курортній зоні триває будівництво

Управління головного архітектора Ялтинського міськвиконкому у триденний строк направить в Мінрегіонрозвитку і будівництва України звернення про відкликання ліцензії на будівельну діяльність компанії «Консоль». Ялтинський міський голова Сергій Брайко вирішив покарати цю будівельну компанію за «демонстративне» невиконання «Консоллю» рішення міськвиконкому про призупинення всіх видів будівельних робіт в приморській частині міста, яке діє в курортний сезон. Хоча Брайко не виключив, що лист може бути відкликано, якщо «Консоль» тимчасово таки припинить будівництво, на чому наполягають міська влада й курортники ще з початку літа.

Віктор ХОМЕНКО.

Дітей виховують за козацькою системою

Наметовий табір поблизу села Новостав Рівненського району розбило Дитяче козацьке товариство Рівненщини за підтримки антикризової гуманітарної програми Міжнародного фонду «Відродження». У ньому відпочиває сто двадцять підлітків із Рівненського, Корецького, Здолбунівського, Березнівського, Володимирецького, Радивилівського районів та міста Рівного. Це переважно діти з малозабезпечених сімей, а також ті, котрі з різних причин не мали можливості оздоровитися цього літа.

— Діти подружилися, відпочивають із задоволенням у цій мальовничій місцині, — розповідає керівник наметового табору Віктор Пражмовський. — Мають хороший апетит, чому сприяють купання в річці та свіже повітря. Та й кухарі, які готують страви на польовій кухні (її виділило нам Головне управління МНС у Рівненській області), пропонують різноманітне меню.

Протягом двох тижнів (стільки діятиме наметовий табір) з дітьми працюватимуть кращі наставники Дитячого козацького товариства Рівненщини та інших громадських організацій. Крім відпочинку, діти отримали можливість ознайомитися з основами туризму, методами надання першої медичної допомоги, для них проводять заняття з історії нашого краю, національних традицій тощо. Багато часу в таборі приділяється традиційним дитячим іграм, котрі склали основу козацької системи виховання.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Вибір чиновника «зовсім випадково» пав на одні з кращих навчальних закладів Києва

«Ведмежатники» у погонах

«Найнадійніший спосіб вберегти квартиру чи будь–яке інше приватне приміщення від злодіїв — встановити охоронну сигналізацію», — переконує реклама. Утім, успіх гарантовано лише в тому разі, якщо охоронці вашого добра не мають злодійських навичок. Як, скажімо, глухівські «стражі»...

Майже півроку тамтешні охоронці безкарно грабували квартири і офіси. Коли у місті почастішали випадки зламування сейфів і крадіжок з приміщень, які перебували під охоронною сигналізацією, грішили на кого завгодно — на заїжджих «гастролерів», місцевих злодіїв, але ніхто й гадки не мав, що це — справа рук самих охоронців. На слід перевертнів у погонах вийшли лише після ретельного аналізу кожного окремого злочину та отримання десятків незаперечних доказів. Нині доведено їхню причетність щонайменше до 18 пограбувань і на території Глухова, і навколишніх сіл. Чимало награбували злочинці також у двох сусідніх районах — Путивльському та Кролевецькому. Найбільше «полюбляли» сейфи приватних підприємців, мінімальний «навар» в яких становив 18 тисяч гривень. Організував злочинну групу один із працівників міського відділу Глухівського міськвідділу Державної служби охорони, до якої залучив свого колегу і брата.

— Свої дії злочинці щоразу відточували до найменших дрібниць з чітким розподіленням ролі кожного, — розповідає глухівський міжрайонний прокурор Костянтин Підлубний, у провадженні якого знаходиться кримінальна справа. — Керівник групи особисто вибирав об'єкт і, використовуючи наявну конфіденційну інформацію, розробляв план дій — визначав час і схему проникнення, а також шляхи відступу і замітання слідів після скоєння злочину. Так, сейфи «чистив» його колега, а брат виступав у ролі спостерігача та, в разі потреби, відволікав увагу міліції та забезпечував злочинців транспортним засобом для втечі від можливої погоні.

Злочинці застосовували таку схему. Перед «походом» щоразу обирались два приміщення, що були під охороною і, як правило, в протилежних мікрорайонах міста: одне — для пограбування, інше — для відволікання уваги правоохоронців. У «приміщенні-громовідводі» брат ватажка вибивав вікно, після чого там спрацьовувала сигналізація. Тільки-но група швидкого реагування виїздила за сигналом тривоги, злочинці починали свою чорну справу на протилежному кінці міста. І доки їхні колеги намагалися з'ясувати ситуацію, перевертні в погонах спокійно викрадали сейфи, наповнені грошима та іншими цінностями. Їх не зупиняли ні броньовані двері, металеві решітки на вікнах, адже всі перешкоди «ведмежатники» долали за допомогою «фомки».

Глухівська міжрайонна прокуратура порушила кримінальну справу одночасно за чотирма кримінальними статтями Кримінального кодексу: за крадіжки, пограбування і замах на пограбування організованою групою. Окрему правову оцінку буде винесено також керівництву міськвідділу ДСО, яке своєчасно не виявило у своїх лавах злочинців.

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

Шахрай, що називає себе німцем, плутається в німецьких дієсловах і у показаннях

Харківське правосуддя обвинувачує громадянина Німеччини Анатолі Бауера в шахрайстві і привласненні військових звань. Завдяки псевдотитулам він виманив більше мільйона гривень у багатьох довірливих харків'ян, які прагнули поліпшити своє матеріальне становище і виїхати за кордон. Серед потерпілих — кілька жінок. Спочатку галантний німець заводив бурхливі романи, а коли справа йшла до весілля, ошукував і наречених, і їхніх родичів.

Довірливим харків'янам гість із Німеччини представлявся просто: генерал, військовий аташе Євросоюзу і місії НАТО. Для більшої переконливості роз'їжджав на представницькому авто «Фольксваген фаетон» з дипломатичними номерами. Своїм новим знайомим пропонував роботу за кордоном.

Діяв Бауер за стандартними шахрайськими схемами. З дівчатами — знайомство в модних клубах, бурхливий роман і пропозиція руки і серця. У процесі підготовки до весілля — знайомство з батьками й родичами майбутньої дружини. І царська пропозиція для родичів — розкішне авто. Мовляв, у посольстві, де він працює, списують трирічні автомобілі. Тому купити їх можна буде за пільговою ціною. У щасливців голова йшла обертом від привабливої пропозиції, і вони негайно кидалися збирати гроші, щоб якомога швидше вручити їх майбутньому родичу. Гроші дипломат і генерал приймав, але з подарунком не квапився, позаяк змушений був терміново вирушати у службових справах до Іраку, Ірану, Палестини... Як з'ясували правоохоронці, він не виїжджав за межі області і підшукував нових жертв.

Антона шахрай якось підвозив до нічного клубу. Подружилися, спілкувалися кілька місяців, а потім хлопець віддав своєму новому знайомцю сімнадцять тисяч євро на покупку престижної іномарки. Та щасливим власником автомобіля Антон так і не став. Того дня, коли мали їхати по машину, Бауер просто зник. Телефон його не відповідав. Загалом, як з'ясували правоохоронці, протягом кількох місяців перебування в Харкові німець обдурив майже два десятки людей і виманив у них понад мільйон гривень.

Затримали Бауера у Львові. Йому інкримінують шахрайство в особливо великих розмірах, підробку номерних знаків автомобілів, привласнення владних повноважень і звань посадової особи. Обвинувачуваний стверджує, що справа проти нього сфальсифікована. І все тому, що один із правоохоронців міста Мерефи намагався заволодіти його грошима — а це майже сто сімдесят тисяч євро, які Бауер нібито мав одержати у Львові. Тому, розповідає шахрай, його затримали і били. Не отримавши грошей, привезли до Харкова і вже тут знайшли людей, котрі обмовили законослухняного німця.

До речі, походження підсудного у фахівців викликає неабиякі сумніви. Той стверджує, що він — уродженець Німеччини. Однак перекладач, задіяний у судовому процесі, каже, що його підопічний плутається у німецьких іменниках і дієсловах.

Встановити особу підсудного і міру його провини зобов'язаний Дзержинський суд Харкова. Бауер поки що знайомиться з матеріалами справи. Оскільки підсудний скаржиться на погане знання російської мови, на це суд відвів йому цілий місяць.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Конспірація в казино вразила навіть бувалих

Перевірка того, як у місті бізнесмени виконують вимоги Закону «Про заборону грального бізнесу», привела податківців у казино, яке благополучно продовжувало працювати. Незважаючи на те, що через ЗМІ було широко розрекламовано наказ голови ДПА у Севастополі Олександра Трахачова про початок операції «Гральний бізнес». Але, мабуть, за професійною звичкою, бізнесмени від ризику не змогли відмовитися. Інформація про те, що казино продовжує активно функціонувати, стала відома податковим міліціонерам.

Під час перевірки з'ясувалося, що у більшості із сімох працівників грального закладу взаємини з роботодавцем не були оформлені офіційно. Отже, зарплату вони одержували «у конвертах», а їхні трудові книжки і навіть... паспорти адміністрація зберігала у своєму сейфі.

Податківців вразив рівень конспірації: у приміщення відвідувачі могли потрапити тільки пред'явивши індивідуальну пластикову картку, котру видавав особисто власник закладу; інформацію на клієнта заносили в комп'ютерну базу даних; ситуацію охороні допомагали контролювати камери відеоспостереження, встановлені не тільки в гральних залах, а й на підступах до будинку. Інформацію записували на цифрові носії. Відчинялися всі двері за допомогою магнітних замків виняткова з пульта управління, розташованого в кімнаті відеоспостереження.

На вимогу податківців співробітники казино не змогли пред'явити ані дозвільних документів, ані довідки про державну реєстрацію, ані ліцензій і торгових патентів. Результати перевірки касових апаратів засвідчили: азартні ігри велися протягом тривалого часу.

Правоохоронці вилучили обладнання на суму 1,2 мільйона гривень, а також понад одинадцять тисяч гривень, півтисячі доларів США і сімсот євро.

Микола МАГДИЧ.

Севастополь.

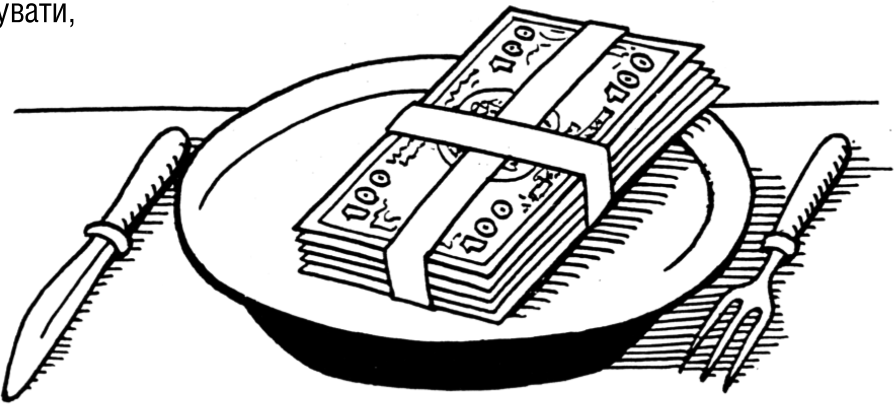

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

КРИМІНАЛ

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА

Неправильний діагноз може коштувати двох років волі

Медичних працівників Дніпропетровської міської лікарні №6 притягують до кримінальної відповідальності за несвоєчасне діагностування раку, що спричинило смерть пацієнта. Його лікували від іншої хвороби і навіть ампутували ногу, а метастази прогледіли.

За фактом неналежного виконання професійних обов'язків прокуратура порушила кримінальну справу. Винним світить позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або навіть до двох років позбавлення волі.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

РІВНЕНЩИНА

Затримали банду

Організовану групу, яка скоїла низку злочинів не лише на Рівненщині, а й в інших областях, викрили правоохоронці. Банда причетна до кількох розбійних нападів та крадіжок. Злочинці не гребували нічим: забирали гроші, коштовності, картки поповнення рахунку, мобільні телефони тощо. При цьому їх жертвам доводилося несолодко — дехто досі не може отямитися від пережитого жаху.

Затримання банди (поки що за гратами п'ятеро осіб) проходило в Херсоні та Донецькій області, звідки родом злочинці. Усі вони — раніше судимі за бандитизм, розбійні напади та грабунки. При затриманні та обшуках у підозрюваних вилучено потужний арсенал зброї: газові та бойові пістолети, обрізи тощо.

Олександра ЮРКОВА.

ВІННИЧЧИНА

Наїхавши на пенсіонерів, намагався втекти за кордон

Подружжя пенсіонерів, 63–х і 60–ти років, загинули під колесами авто, коли вранці прибирали тротуар на вулиці Соборна у Вінниці. Молодики, що скоїли наїзд, з місця трагедії зникли. Оперативна група затримала їх того ж дня.

— До нас надійшов виклик о 5.10, що на перехресті вулиць Соборна і Театральна сталося ДТП, — каже начальник Вінницького міського управління міліції Юрій Куций. — При виїзді на місце встановлено, що ДТП скоєно автомобілем «Шевроле-Лачетті», за кермом якого перебував 22-річний студент одного з вінницьких вузів, а поруч з ним сидів власник машини — 24-річний чоловік, який працює в Києві. До п'ятої ранку вони розважалися в нічному клубі, є свідчення власника стоянки, де забирали машину, що вони були напідпитку. Власника автомобіля затримали у Вінниці, в батьківському домі, нині він у лікарні, оскільки отримав легкі ушкодження під час аварії. А його товариша, який був за кермом, затримали у Могилеві-Подільському. Він намагався втекти, перетнути кордон України і Молдови. Тепер винуватець ДТП перебуває в ізоляторі тимчасового тримання. За скоєне йому «світить» позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років.

Віктор СКРИПНИК.

7 серпня. Київ. Мітинг представників малого та середнього бізнесу столиці, що здійснюють підприємницьку діяльність на території Лісового колгоспного ринку, проти свавілля міської та державної влади.

7 серпня. Крим. Робоча поїздка Голови Верховної Ради України Володимира Литвина до міста Саки.

8 серпня. Київ. У Державному музеї авіації України.

8 серпня. Запоріжжя. У рамках «Клубу дитячого плавання» Денис Силантьєв і Яна Клочкова провели майстер-класи із плавання.

9 серпня. На столичній Софійській площі пройшла хода патріотичної молоді з нагоди Міжнародного дня корінних народів світу.

9 серпня. Житомир. Фестиваль «Поліське весілля».

Сім днів із життя країни очима фотокореспондентів Олександра КЛИМЕНКА, Андрія НЕСТЕРЕНКА,

ОБ’ЄКТИВ

10 серпня. В с. Петрівці Київської області архієпископ Львівський і Галицький Августин відслужив літургію та благословив на участь у військовому параді на честь Дня Незалежності України військовослужбовців Внутрішніх військ МВСУ.

10 серпня. В Україні розпочали роботу шкільні базари.

12 серпня. Футболісти молодіжної збірної України (вік гравців — до 21 року), здолавши у фіналі збірну Туреччини, стали переможцями VII міжнародного турніру пам’яті Валерія Лобановського.

11 серпня. Миколаїв. Корабели заводу ТОВ «ВАДАН ЯРДС Океан» достроково здали замовникові першу із 16 барж і вивели з доку на добудову короткий корпус танкера-хімовоза.

12 серпня. Чернігівська область, Борзнянський район. Жнива у ТОВ «Плиски-Агро».

11 серпня. У Харківській міській художній галереї відкрилася виставка «Місту присвячується», яка складається з двох проектів харківських авторів: Валерія Аксака (архітектора, скульптора) «Харків у медальйонах» і Володимира Стародубцева (графіка, аквареліста) «Харків у графіці».

13 серпня. Донецьк. Ярмарок меду.

13 серпня. Біля Посольства Російської Федерації Українська народна партія провела просвітницьку акцію для російського керівництва «Україна — не Росія».

У Кіровограді вирішили створити Музей козацького побуту на території колишнього піонерського табору "Орлятко" *(Інтерфакс–Україна)*

На Тернопільщині стартував фестиваль козацької пісні «Байда» *(Укрінформ)*

РЕГІОНИ

➤ *ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ*

Мистецький пленер у сільській глибинці

У Малобілозерській естетичній гімназії-інтернаті «Дивосвіт» Василівського району вже втретє розпочав роботу однойменний міжнародний мистецький пленер. Працюють творчі майстерні живописців і керамістів, проводяться майстер-класи та виставки. Організатори прагнуть пропагувати і розвивати традиції світового і вітчизняного образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтв.

У заходах беруть участь п'ять митців із Республіки Польща, 25 художників і скульпторів з різних регіонів України, а також майстри виробничого навчання і гімназисти Малої Білозерки. Польську делегацію, як і в попередні роки, очолює художниця Ядвіга Бардишевська, українську — голова запорізького осередку Національної спілки народних майстрів України Олександр Вільчинський.

Програмою заплановано ознайомлення з діяльністю гімназії-інтернату «Дивосвіт», яка вже двічі стала бронзовим призером міжнародної виставки «Сучасна освіта в Україні», тричі — володарем звання «Лідер сучасної освіти», а також лауреатом всеукраїнського конкурсу «100 кращих шкіл України».

Микола МАНЬКО.

➤ *ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ*

Вернісаж з далеким прицілом

На початку вересня в Івано-Франківську відбудеться традиційний фестиваль народного прикладного мистецтва «Карпатський вернісаж». Він пройде під гаслом «Родинне свято української культури». Очікують сотні учасників з усієї України, оскільки з кожним роком фестиваль стає дедалі популярнішим. «Карпатський вернісаж» відбудеться у рамках програми розвитку туризму в області.

Дарина НАЗАРЧУК.

➤ *СЕВАСТОПОЛЬ*

Крим і Галичина обмінялися виставками

Три місяці в Севастопольському художньому музеї ім. М. П. Крошицького працюватиме незвичайна виставка: «Сакральне мистецтво Галичини». «Хазяїн» експонатів — Червоноградський філіал Львівського музею історії релігії. Кроком севастопольців у відповідь стала відправка на Львівщину фондової виставки художніх робіт Костянтина Богаєвського та Максиміліана Волошина «Кіммерійські сутінки». Оцінюючи важливість культурного обміну між регіонами нашої країни, директор музею імені Крошицького Наталя Бендюкова сказала: «Ця виставка дуже високого рівня. Ми бачимо, що це колосальні духовні цінності. Без перебільшення, це величезна наша з вами духовна спадщина».

Микола МАГДИЧ.

Михайло Осадчий: про себе чи про нас?

Значення іноземного слова «бестселер» нині вже не потребує пояснень. Однак навряд чи багато наших земляків знають, що книга Михайла Осадчого «Більмо» у 1974 році не лише потрапила до першого десятка бестселерів Франції, а й опинилась у цьому почесному переліку на шостому місці. Якщо взяти до відома, що за тих часів пересічному західноєвропейцю слово «Україна» взагалі нічого не говорило, то успіх для української книги досі небачений.

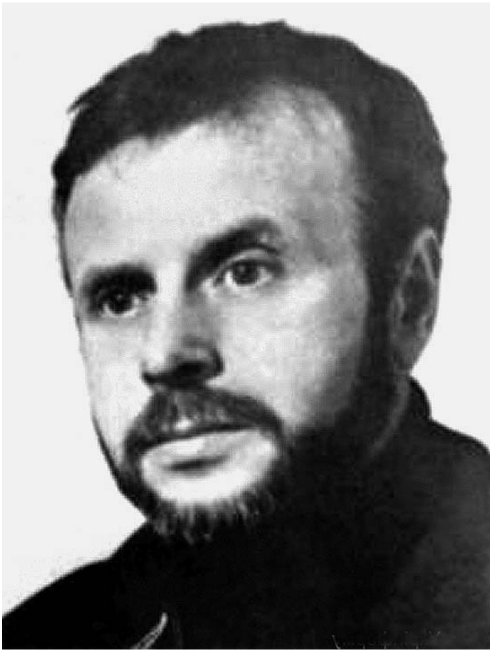

Більше того, написану Михайлом Осадчим у 1968 році художньо-документальну повість переклали не лише на французьку, а й на всі без винятку найпоширеніші мови світу — англійську, німецьку, російську, іспанську, китайську. Жодна з книг українських літераторів не друкувалася за межами України таким шаленим накладом, як «Більмо». (Звісно, за винятком «ідеологічно-витриманих» книг, що видавались у тепер вже колишніх союзних республіках і країнах соцтабору не для читання, а виконання «рознарядки»).

Не випадково радянське «кривосуддя» напрочуд високо оцінило успіх Михайла Осадчого, який за своє «Більмо» отримав сім років виправно-трудових таборів особливого режиму та три роки заслання.

Отож доводиться лише дивуватись, що книга, яка багатьом у світі вперше відкрила Україну і здобула не лише гучний успіх серед читачів, а й визнання найавторитетніших критиків, продовжує залишатися маловідомою у себе на батьківщині. Що ж, скаже дехто, це типова доля багатьох бестселерів, про які через кілька років забувають. До того ж талановито зображені на сторінках «Більма» поневіряння автора у дантових колах тоталітарного режиму нині цікаві хіба що любителям історії. От лише навряд чи це правда, бо доля Михайла Осадчого багато в чому співзвучна долі тих романтиків, які стояли за правду на Майдані. А тому актуальна і нині. На щастя чи на жаль — це вже вирішувати кожному з нас...

«Я єсть народ...»

У молодого кандидата наук, який поєднував престижну викладацьку роботу у Львівському університеті з посадою інструктора в обкомі Компартії, не було жодних підстав виявляти невдоволення владою. Чи не єдиними справжніми «гріхами» 29-річного Михайла Осадчого на момент його арешту в 1965 році були лише патріотизм та властиве кожній творчій людині прагнення до нешаблонного мислення. Отож, хоч як парадоксально це звучить, можна навіть подякувати «невсипущим» органам КДБ, чиїми стараннями критично мислячий інтелігент перетворився на переконаного борця проти тоталітаризму.

Утім, як стверджував ще великий Шекспір, страх — це постійний супутник неправди. І саме цей страх, породжений неправдою, штовхає на наругу над волею своїх громадян будь-який злочинний режим, який у відповідь, за цілком об'єктивними законами природи і суспільного розвитку, врешті-решт отримує рівну за силою протидію — чи то у вигляді потужного дисидентського руху, чи то Майдану, що об'єднує в одне ціле всі здорові сили суспільства, від яких ще вчора, здавалося, ніхто не міг очікувати не те що організованого, а навіть стихійного спротиву нахабній нарузі.

Саме зображення цього процесу, як цілком закономірного явища, виділяє «Більмо» із багатотомної вже нині «табірної прози», де скрупульозність зображення подій та самомилування власним героїзмом начисто закриває навіть від вдумливого читача суть, що полягає у духовному відродженні етносу, який нарешті стає народом.

Театр абсурду

Можна сміятись чи обурюватись фразою офіційного протоколу допиту Михайла Осадчого: «Брал от Богдана Горыня антисоветскую литературу — «Договор Богдана Хмельницкого с царем Алексеем Михайловичем от 1654 года», як і включення до переліку вилученої при обшуку «антирадянської літератури» «Чорної ради» П. Куліша та «Історії» М. Грушевського. А можна згадати не менш абсурдні заяви про «наколоті апельсини» та оплачений американцями сценарій «помаранчевої революції» і задуматись: чи так вже давно ми відійшли від описаних Михайлом Осадчим у «Більмі» подій? Звичайно, якщо мати на увазі їх суть, а не час, що минув відтоді...

Можна порадіти, що нині розмови про русифікацію українських шкіл вже не вважаються кримінально караним антирадянським злочином, але погодьтеся, що проблема русифікації України залишається актуальною і для давно вже незалежної української держави.

Перегортаючи сторінки літературної сповіді Михайла Осадчого, аж надто часто ловиш себе на думці, що читаєш розповідь не лише про його, а й про наш з вами сьогоднішній час, в якому чимало негативних «героїв» твору, набувши зовнішнього блиску, не змінили своєї гнилої суті.

Можна заспокоювати себе думкою, що єзуїтські методи «роботи» спецслужб, коли вагітну дружину Михайла Осадчого спочатку переконували не губити свою молодість і зректися чоловіка-злочинця, а потім весь день (з десятої до пів на п'яту!) протримали у приймальні заради лише десятихвилинної зустрічі з коханим, через годину після якої вона народила сина, вже залишились у минулому. А можна пригадати трагічну долю Георгія Гонгадзе, якому, на відміну від описаних Михайлом Осадчим часів, вирок винесли навіть без суду і слідства, але за все той само ненависний будь-якому режиму злочин — мати сміливість бути вільною людиною у підневільному суспільстві.

«Суддів не судять, засуджують лише час і оточення, яке мало їх на своїх берегах. І засуджують цей час і те ж оточення ті ж самі судді, які потрапили вже в інший вимір часу і в інше оточення». Коли у 1968 році Михайло Осадчий писав ці рядки, він аж ніяк не мав на увазі двох Леонідів — Кравчука і Кучму. Але саме про них обох — номенклатурних ідеологів комуністичного режиму, які стали найревнішими проповідниками «демократії», — перш за все згадуєш, коли читаєш ці рядки сьогодні і дивуєшся незбагненному дару передбачення, властивому лише справжнім талантам.

Оптимістична трагедія

Та, незважаючи ні на що, знаходились люди, які, добре розуміючи, чим це їм загрожує, ставали і стають на нерівний герць зі злом. А відтак старанно спланований суд над 19 представниками української інтелігенції, який, за задумом спецслужб, мав залякати всіх сущих в Україні вільнодумців, перетворився на суд над самим режимом.

«— Слава... слава... слава! — кричав натовп, що заполонив цілу Пекарську (вулицю, де розміщувався обласний суд — **В. П**.). Нам кидали квіти, вони падали на металевий дах машини. Коли ми йшли в приміщення суду, йшли по килимі з живих весняних квітів, нам жаль було їх нівечити, але ми не могли опуститися — нас вели міцно, аж до болю стиснувши лікті». Так описує Михайло Осадчий початок кожного (!) із п'яти днів судових засідань, на яких йому пощастило сидіти на одній лаві підсудних з В'ячеславом Чорноволом і братами Горинями.

Найняті владою адвокати, судді і прокурори старанно розігрували комедію правосуддя, виправдовуючи своє нечисте сумління тим, що винні у цьому не вони, а обставини. Тим часом на вулиці, під стінами суду, який вирішував долю «націоналістів-антирадянщиків» у закритому судовому процесі, стояли ті, чия совість була непідвладна жодним «обставинам». І серед них — Ліна Костенко, яка не прийняла жодних нагород ні від тієї, номінально народної, ні цієї, формально демократичної, влади.

«Її застерігали, лякали, вмовляли, натякали, їй говорили про її великий талант, якому ще треба розквітнути. А вона сміялася їм у вічі, а вона лютувала, як можуть лютувати лише поети. Вона дивилася людям у вічі, вона шукала в них совісті, і хай вони пробачать їй це...»

Хай що б казали на своє виправдання сьогодні ті, які ще донедавна були при владі, але аж ніяк не при чистій совісті, однак право вибору було у кожного. Добре відомий житомирянам, нині вже покійний, кореспондент районної газети «Сільське життя» Василь Оверчук свого часу теж виявився причетним до справи Михайла Осадчого, який був консультантом його дипломної роботи. За відмову лжесвідчити проти свого наставника молодий студент заплатив науковою кар'єрою, але зберіг чистим своє сумління.

До речі, на судовому процесі над Михайлом Осадчим лише один із свідків обвинувачення підтвердив, що підсудний давав йому читати «антирадянську» статтю. Та й той заплутався у брехні, коли зраділий прокурор з дурного розуму вирішив уточнити, як, власне, виглядала крамольна публікація. Що, однак, не перешкодило суддям включити до вироку як доведений факт всі висунуті слідством на адресу Михайла Осадчого звинувачення...

Заслужене невизнання?

Порівняно з іншими засудженими, які отримали до шести років ув'язнення, Михайло Осадчий, можна вважати, відбувся легким переляком — лише два роки виправно-трудової колонії. Судячи з усього, хтось із «режисерів» ганебного дійства вважав, що і цього буде достатньо, щоб добитися від «опозиціонера» каяття в неіснуючих гріхах.

А щоб засудженому краще «думалося», вже через рік у табір прийшла судова повістка з приводу примусового виселення Михайла Осадчого, як відповідального квартиронаймача, та членів його родини із львівського помешкання. Та навіть опинившись перед невеселою перспективою бути викинутою на вулицю із малою дитиною на руках, дружина не відмовилась від свого чоловіка. А приїхавши у далеку Мордовію відвідати засудженого, на заманливу пропозицію посприяти, щоб Михайло Осадчий написав покаянного листа і відразу ж опинився на свободі, гордо відповіла: «Нічого, я почекаю».

Відтак для обох Осадчих розпочалася довга дорога поневірянь, на якій було всього, крім невдач і зрад. Навіть після тріумфального успіху «Більма» і відбутих за нього десяти років ув'язнення, вже відомий всьому світу письменник і правозахисник ще довго працюватиме вантажником, двірником, землекопом, перш ніж омріяна ним Україна стане реальністю. Але навіть у новій державі Михайло Осадчий залишався "незручною" для влади людиною, яка сміла і могла відверто говорити прямо у вічі правду, незважаючи на посади і ранги.

Утім, найвищою відзнакою для Михайла Осадчого мають стати не посмертні звання, а наша пам'ять. А ще людські умови життя для кожного українця. Щоб ніколи більше не повторювалась анекдотична, але цілком правдива ситуація, зображена на сторінках «Більма». Політв'язень пише офіційну заяву: «В связі с тем, што собак лучше кормят, чем заключонних, прошу перевести мєня на положєніє собакі... Обязуюсь ходіть в наморднікє і даже лаять». І отримує цілком офіційну відповідь: «В связі с тєм, что ваше заявлєніє виполнено в антисовєтском духе, по существу рассматриваться нє будєт».

На жаль, ще донедавна ситому життю міліцейських собак могли щиро позаздрити не лише українські пенсіонери, а й більшість працюючих. Про це не варто забувати ні простим українцям, ні, тим більше, «політичній еліті». Адже народ, який не пам'ятає своєї історії, приречений на повторення минулих помилок...

Віктор ПАВЛОЦЬКИЙ.

Олександр ПАНКРАТОВ-ЧОРНИЙ: «Моя невістка з Одеси. Там найгарніші жінки світу»

ПРО СЕБЕ, ПРО ЧАС, ПРО КІНО

У самому центрі Одеси проходили зйомки фільму «Женити Казанову». Для одеситів картина знайома — багато режисерів мріють знімати і знімають кіно в Одесі. Коли ж з автобуса вийшов загримований Олександр Панкратов-Чорний, публіка, котра спостерігала за зйомками, почала аплодувати. Після кінофільму «Ми із джазу» артиста записали в одесити, а це, повірте, багато чого варте. Напевно, тому що він уже майже одесит, Олександр Панкратов-Чорний і без особливої артистичної манірності вирішив розповісти про себе, про час, про кіно.

— Буквально днями ви відзначали 60-літній ювілей. Якщо підбивати попередні підсумки, то чи можете ви сказати — життя вдалося?

— Моя мрія була — працювати в кіно. Я міг би стати моряком і хотів, між іншим. Наш Алтайський край шефствував над Балтійським флотом. І всі хлопці з села, що старші від мене були, служили на цьому флоті. Приходили додому моряками, із кльошами такими... І всі сільські дівки за ними табунами ходили. Хотів бути моряком, звичайно, але робити кіно — ця мрія була сильніша. Я її здійснив. У дитинстві вичитав, що режисери роблять кіно і працюють з артистами. Виходить, вирішив, треба стати артистом, а потім уже зможу і робити кіно. Для мене це було незбагненною фантастикою — я поняття не мав, як робиться кіно, але дуже хотів його робити. За довгі роки роботи всього було: і успіхи, і розчарування. Але — жінок я зраджував, а кінематограф — ні. Мрію не зраджують.

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Заслужений артист Росії Олександр Панкратов-Чорний народився 28 червня 1949 року в селі Конєво Панкрушихинського району Алтайського краю. У 1969 році закінчив акторський факультет Горьковського театрального училища, працював актором Пензенського драматичного театру. У 1976 році закінчив режисерський факультет ВДІКу. Дебютував у кіно в Андрія Кончаловського в «Сибіріаді» (1978). Славу принесла роль Степана в комедії «Ми із джазу» (1983). Знявся у більш як сотні картин. Режисер фільмів «Дорослий син», «Пригоди графа Невзорова». У 1996 році вийшла збірка його лірики. Незмінний президент кінофестивалю «Південні ночі» у Геленджику.

Я вірю у знак долі

Я приїхав у Москву взимку, на канікули, будучи студентом Горьковського театрального училища, і тому розраховував потрапити в театр на Таганці безплатно. Але там і дипломатам, сказали, контрамарок не вистачало. Під службовим входом Коля Бурляєв та Ірина Родніна «тупцювалочки від холоду танцювали». Ну і я тут. Раптом двері на мить розчинилися, звідти вискочив Висоцький у тільнику і помахом руки пропустив усіх нас, без розбору. Потім я за куліси пройшов — і ніхто мене не зупинив. Так і познайомилися з Володимиром Семеновичем. І з Борею Хмельницьким, і з Віталієм Шаповаловим. Це був мій перший день у Москві. І це був знак долі, я вважаю. Мені наче показали відразу ту планку, яку я мав брати.

— Виходить, у вашій біографії не було скрутних часів, усе вам удавалося, завжди вас любили?

— На превеликий свій жаль, не зміг здійснити того, чого хотів у режисурі. Забороняли сценарії, витіитствувала найжорсткіша цензура. Тому з-поміж усіх задумів своїх, мабуть, тільки «Система Ніпель» вийшов, єдиний фільм, що не зазнав цензури. «Пригоди графа Невзорова» — одна з моїх найулюбленіших режисерських робіт, скільки сил на неї поклав, — так була порізана, так посмугована... Там не зважили ні на Олексія Толстого, ні на мене, ні на авторів сценарію Алова і Наумова — чикрижили безжалісно. Це був для мене удар страшний. Потім була 5-річна безмовність — мені нічого не давали знімати. А тоді — перебудова, мені трапився сценарій молодого — на той час — драматурга Володі Зайкіна, і я зняв картину «Система Ніпель». Але! Фільм вісім років пролежав на полиці — вже за демократії. Тому в мене якесь було розчарування і з'явилося бажання піти з режисури.

— Дивлячись на зіграних вами героїв, думаєш, що і ви в житті такий само — дотепний, хохмач, ловелас, просто гультяй...

— Без роботи я звірію. Це проявляється в тому, що я шукаю будь-яку роботу, аби не сидіти без діла. До того ж не ходжу, не канючу ту, яку хочеться. Я можу все. Приходив і наймався. Вагони розвантажував. Вино молдавське розливав з цистерн на Ризькому вокзалі. Кавуни з Астрахані припливали по Волзі й Москві-річці — теж розвантажував. Бувало — запивав. Просто від розпачу, від мовчання. Хоч не згодний з думкою, що чарка допомагає на майданчику. Це неправда. Ніколи від цього не гралося краще! Може, тим, хто затиснутий, скутий, не впевнений у собі, допомагає? А мені ніколи не треба було себе підстьобувати. Зараз зовсім не п'ю. Жити і працювати тверезим набагато краще. «Витонченіша» робота. І аж ніяк непитущі не ущербні люди, як дехто вважає. Вони, на мій погляд, щасливіші. І кольори в їхньому житті яскравіші, і відчуття тонші, і життю радієш більше — усвідомлюєш себе краще. Та й по життю йдеш без «комплексу вічної провини».

На знімку: Панкратов-Чорний (під час зйомок серіалу «Женити Казанову»).
Фото автора.

— З подивом довідався, що ви пишете вірші...

— Мабуть, це потреба моєї душі. Можу місяцями мовчати, не написати жодного рядка. І раптом — сідаєш і пишеш. Я не знаю, як це пояснити. Я навіть не знаю, чи душа це просить, чи що, але настає така потреба — сісти і писати — завжди зненацька. Не знаю, як Пушкін писав, я себе з ним не порівнюю, але думаю, що він дуже був по-доброму хворий душею. Душа його боліла, переживала, і писалося йому від цього. Мені здається, що я те саме переживаю у віршах. Вірші — заняття інтимне. В них не можна брехати. І вірші в мене невеселі, бо в душі своїй я дуже сумно дивлюся на світ. Весело дивитися на життя в мене не було приводу. Але я знаю, що людям треба нести радість — і я з екрана їм посміхаюся.

Міфи важко розвіювати. Та й чи потрібно?

— Не можу не запитати про джаз. Після кінофільму ви, напевно, жодного дня без джазової музики не проживаєте?

— Мене зробив джаз — так часто кажуть. Це і правда, і ні. Я завжди усім зізнаюся, що в мене немає ні слуху, ні голосу. Але мені чомусь ніхто не вірить. І Шахназаров тоді сказав: «Будеш ти в мене і співати, і грати!». Співав. І грав. І інфаркт дістав. Дуже була велика напруга. Під фонограму треба було попадати, хоч умри! А одесити ж, самі знаєте, який народ. Усі перехожі стоять, дають поради, як грати. А ще одесити — музичні люди, бачать, що хлопець не попадає під «фанеру», ну і коментують. От у мене і стався інфаркт. Відвезли просто з майданчика. Після того, як лікарі підняли на ноги, дознімали фільм під наглядом медиків. Принаймні досі пам'ятаю: «А вот она стояла чемоданчик...» співав після дуже болючих уколів. Усі хвилювалися, щоб я «дуба не врізав». Звичайно, це знаковий фільм у моєму житті. Степ «пережити» теж не планував. Але в мене були чудові вчителі: Володя Кірсанов, Олексій Бистров. Володя зі мною мучився дуже довго, і уявляєте — навчив!

Мене часто запрошують на джазові фестивалі, навіть у журі. В Донецьку, наприклад, я був почесним членом журі на джазовому конкурсі. Я вже й сам повірив, що щось у цьому розумію. До мене нема-нема та й прислуховувалися. Але, щоправда, Анатолій Кролл завжди поруч і делікатно так «запитує дозволу»:«Санечко, можна я тебе підкоригую?» Він мене запросив із собою в поїздку в Ізраїль, і я представляв джазових музикантів, і його оркестр представляв, як завзятий музикант-джазист. Виходив навіть під музику жваненьку, тільки що чечітку не вибивав — такий собі джазовий мен.

— Вірите ви в долю?

— Я фаталіст. Ми всі ходимо під Богом. Хоч би як ми свою долю будували, є хтось, хто все одно тебе веде. Від людини її шлях не залежить. Але вірю у свого ангела-хранителя — Олександра Невського. Він може уберегти від фатального кроку долі. У мене, мабуть, сумлінний ангел — він мене врятував. Мені й Ігорю Талькову нагадали, що ми загинемо в один день і годину. Ми посміялися... Коли я потрапив у найтяжче ДТП, з якого мене ледве витягли, опритомнівши, перше, що почув, — убитий Тальков. І з ним, і зі мною трагедії сталися одночасно...

— Діти стали продовженням вашої мрії про акторство?

— Серце просто розривається від радості і щастя, коли бачиш у дітях гідних людей. Мої діти мене радують, особливо тим, що самостійні і педантичні — ніхто з них аж ніяк не допускає, щоб їх сприймали як дітей артиста і режисера Панкратова-Чорного. І це теж мені подобається. Мій син Володимир від моєї постійної, хоча й громадянської, дружини Юлії закінчив Державний інститут театрального мистецтва. Відмовився зніматися в Карена Шахназарова, щоб не говорили, що по блату. А він дуже талановитий хлопчик, точніше, чоловік, у якого вже є дружина, «дзвіночок» я її називаю, бо дуже дзвінко сміється, з мене, дурня. До речі, болгарочка з Одеси. Найгарніші жінки світу живуть, за моїми спостереженнями, саме в Одесі.

Надзвичайний стан душі — бачити своїх онуків чи онучок. Онук, Роман... Ось тобі продовження. Щось ти не зміг, не встиг... Вони замість цього зроблять щось інше, краще, ніж ти. Чи просто виховуватимуть своїх дітей, посміхатимуться сонцю, коли тебе вже не буде. А ти, виходить, теж часточкою свого «я» будеш разом з ними жити. Це здорово!

«Найголовніше в житті — не забувати рідних і близьких»

— У вашому житті було багато жінок. А хто ж вона, ваша супутниця життя?

— Яке щастя — мати в житті жінку, котра тебе розуміє краще за тебе самого, котра вміє прощати і завжди готова бути з тобою. Мені пощастило. В мене така дружина, Юля. У моєму житті було багато жінок. Я до них ішов, чогось там хотів неземного. А потім завжди повертався до Юлі. Я — людина влюблива. Перша дружина моя — Ірочка Семиклєтова, актриса з Нижнього Новгорода. Там у мене дочка, котра працює в секретному НДІ, біологічну зброю створює. Отак! Від другої дружини, актриси Вероніки Ізотової, у мене теж дочка, Ірочка, красуня, економіст і юрист... Я їх дуже люблю, вони в мене молодці. А тут, у моєї всепрощаючої Юлечки, не тільки син. Тут моя пристань. І хоч би куди мій «кораблик» відпливав, він завжди повертався сюди. Це щастя, коли є така пристань.

З жінками мені щастило. Я їм усе залишав, не кривдив. Але вони в мене й нежадібні були. Якби були жадібні, вони в мене усе б забрали — і здоров'я все, я вже не кажу про капітал, якого ніколи не мав. Але все одно, мені здається, що я їм усе-таки чогось недодав. Та я намагався і ніколи не причався: чого жінка хоче, того хоче Бог. Я завжди цього дотримувався.

— Ви гостинна людина?

— Людина повинна мати притулок, куди потрапляють тільки ті люди, яких приємно бачити. Душею я відпочиваю на своїй дачі. І де вона розташована, знають тільки близькі друзі. Всіх акторів, які знаходять дорогу на мою дачу, приймаю без розмов. Терпіти не можу бачити в себе на дачі журналістів. Терпіти не можу! Вони мене посварили з друзями. З Рязановим намагалися посварити! Та не вдалося...

Я досі добре пам'ятаю, що таке бідність! Тому благодійністю займаюся абсолютно свідомо. Мені завжди допомагали. Чому ж я не можу допомогти. Вважаю, що кожна людина, в якої є бодай маленька можливість допомагати іншим, повинна це робити. І коли мене попросили очолити цей Благодійний фонд дитячого спортивного розвитку і соціального захисту дітей-інвалідів, довірили мені таку справу, я погодився. Я зробив це з радістю — справа хороша.

* * *

Для зйомок фільму «Женити Казанову» Олександр Панкратов-Чорний прилетів до Одеси вночі. А зранку вже працював на майданчику. Видно було, що йому дуже не хотілося спілкуватися з журналістом, та й часу не було — доводилося «ловити» його між сценами, коли переодягалися актори чи обідали. Але все-таки не відмовив. Був щирий, уважний, наче хотів сказати: «У кожного своя робота». Чекаючи «запитальних хвилин», спостерігав за процесом зйомок, короткими перепочинками актора...

Уже немолодий чоловік, на обличчі якого — печатка непросто прожитих років, актор, який чемно відповідає на поплескування по плечу перехожих, котрі впізнавали улюбленця. Незважаючи на погане самопочуття, знаходив місце жарту, часом і солоного, але, щоправда, «фольклорні» слівця, що йдуть у риму, не вимовляв уголос. Вражало, що так багато працює — безмовно робив стільки дублів, скільки вимагав режисер, між іншим, не такий іменитий, як Панкратов-Чорний.

Знаєте, що сподобалося? Коли розмовляєш з ним, бачиш, як усе, що він говорить, відбивається в його очах. А на прощання, хоч і висловив нелюбов до журналістів, так сказав «Щастя вам!», що повірилось — бажає від душі. І душа ця — щедра.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

Чим був Пакт Молотова-Ріббентропа насправді:

ТЕМА

Урок на сьогодні

1 вересня 1939 року вторгненням Німеччини у Польщу розпочалася Друга світова війна. Але якщо запитати у представників політичної еліти та експертів Польщі, країн Балтії, та й певної частини їх в Україні, з чого вона розпочалася, то, швидше за все, почуєте відповідь: «Із Пакту Молотова-Ріббентропа», поділу Польщі та окупації Прибалтики».

Чимало їхніх колег у Європі та США вважають документ аморальним. Їхні опоненти не менш упевнені у протилежному: радянсько-німецька угода — найкращий вихід із ситуації, яка склалася до серпня 1939-го. І хоч запальні дискусії на цю тему тривають упродовж післявоєнних десятиліть, її учасники не дійшли спільної думки. Не в останню чергу тому, що намагаються судити про події тих років з висоти не лише нинішніх знань, а й часто — з позицій політичної кон'юнктури. І кожен вважає себе постраждалою стороною.

Я перечитала величезну кількість документів і результатів досліджень на цю тему: історики різних країн про одні й ті само події висловлюють абсолютно різні судження! І у ФРН, і в інших країнах Європи та пострадянського простору, зокрема в Росії, досі намагаються з'ясувати принципове питання — причину, через яку була розв'язана Друга світова війна: хто саме й чому її розпочав?

Мало не найжорсткіші суперечки ведуться у Німеччині та Росії. Німецькі історики до краю пересварилися, досліджуючи цю тему. Одні з них вважають, що Гітлер, почуваючись жертвою у тодішній політичній ситуації, лише використовував методи Сталіна. Інші — що підписання Пакту про ненапад розв'язало фюреру руки: без нього Німеччина не змогла б розпочати війну. Чимало німецьких дослідників вважають Гітлера найстрашнішим диктатором в історії, а його злочини — найбільшою провиною, яку Німеччині ніколи не спокутувати. Приблизно так само — про міру вини Сталіна та СРСР — розмірковує чимало російських істориків. Але є й третя група дослідників, які не згодні ні з тими, ні з іншими, вважаючи, що не можна ототожнювати ці два режими — нацизм і сталінізм, закидаючи колегам політизацію.

З новою силою інтерес до Пакту про ненапад спалахнув нині — напередодні 70-річчя його появи. А також до так званих секретних протоколів до нього, в яких і «заритий» собака: розподіл сфер впливу нацистської Німеччини та СРСР, хоч їх оригінали не знайдено ні в російських, ні в німецьких архівах. Режими вміють берегти свої таємниці...

Чим був пакт насправді: злочином, помилкою чи правильним і логічним кроком? Матеріали, які редакція пропонує читачам, — не спроба будь-що розсекретити чи назвати винних, а лише нагадування, що буває, коли політики ведуть таємні закулісні ігри, розподіляють сфери впливу і вершать долі людей. Отакий урок на сьогодні...

З другого боку, зміст цих заміток — не більш ніж екскурс в історію: все, що в них викладене, має бути забуте, коли йдеться про сучасні відносини між країнами і народами, які брали участь у Другій світовій війні.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Усе вирішили за один день

У середині серпня 1939 Гітлер, який уже готувався до нападу на Польщу, зрозумів, що йому потрібний, щонайменше, доброзичливий нейтралітет Радянського Союзу. Командування вермахту доповіло фюреру, що без постачань радянської сировини зростання військового виробництва неможливе. Якщо вермахт хоче воювати, Німеччині потрібні міцні торгові відносини з СРСР.

Уранці 15 серпня 1939 року посол Німеччини в СРСР Шуленбург одержав указівку — негайно відвідати Молотова, і повідомити, що міністр закордонних справ Ріббентроп готовий прибути до Москви, щоб викласти пану Сталіну точку зору фюрера. Молотов відповів, що готовий підписати Пакт про ненапад тільки за наявності спеціального протоколу, в якому будуть обумовлені всі важливі питання, котрі цікавлять СРСР. 19 серпня Шуленбург повідомив Молотову, що Ріббентропа уповноважено підписати в Москві спеціальний протокол, де будуть визначені інтереси обох країн. Той відповів: «Якщо торгову угоду буде підписано 20 серпня, то через тиждень, 26-го чи 27-го, Ріббентроп може прилітати».

Але Гітлер не міг відкласти з'ясування стосунків зі Сталіним на тиждень. Домовленість з Москвою потрібна була негайно. Якби Англія, Франція і Росія об'єдналися, Гітлер не наважився б виступити. А генерали нагадували йому, що час іде — починати війну треба в останніх числах серпня, а вересневі дощі можуть зірвати план воєнної операції. Удень 20 серпня, в неділю, Гітлер не витримав і написав Сталіну особистого листа: «Напруження між Німеччиною і Польщею стало нетерпимим. Польська поведінка така, що криза може вибухнути з дня на день. Я вважаю, що за наявності наміру наших держав — вступити в нові відносини одна з одною, недоцільно гаяти час. Тому я вдруге пропоную вам прийняти мого міністра закордонних справ не пізніше середи, 23 серпня. Він має всеосяжні і необмежені повноваження, щоб скласти і підписати як Пакт про ненапад, так і додатковий протокол, бажаний для уряду СРСР».

22 серпня увечері Ріббентроп з делегацією у складі 37 осіб двома транспортними літаками вилетів до Кенігсберга, оскільки прямі перельоти Берлін—Москва були неможливі. О першій годині дня 23 серпня німецька делегація прибула до Москви. Увечері в службовому кабінеті Молотова німці, крім хазяїна, побачили Сталіна. Посол Шуленбург був уражений: той уперше сам вів переговори з іноземним дипломатом про укладання договору! Досі вони взагалі не удостоювалися в нього аудієнції. Утрьох — Сталін, Молотов і Ріббентроп — усе вирішили за один день.

Фото з сайту http:\\www.wikipedia.org

Підписання радянсько-німецького Договору про ненапад 23 серпня 1939 року. Підписує нарком закордонних справ СРСР В. М. Молотов, за ним стоїть міністр закордонних справ Німеччини Ріббентроп, праворуч — Й. В. Сталін.

Одразу ж домовилися про Польщу: ця держава має зникнути з політичної карти світу. Сталін сам провів товстим кольоровим олівцем лінію на карті, що вчетверте поділила цю країну між сусідніми державами. Ріббентроп запропонував, щоб Фінляндія й Естонія увійшли в російську зону впливу, Литва відійшла б до Німеччини, а Латвію вони б поділили по Даугаві. Сталін зажадав собі всю Латвію і значну частину Литви: Балтійському флоту потрібні були незамерзаючі порти.

Гітлер був готовий піти на все, адже Сталін позбавив його страху перед необхідністю вести війну на два фронти. Ближче до опівночі всі домовленості закріпили в секретному додатковому протоколі до радянсько-німецького Договору про ненапад від 23 серпня 1939 року.

...Шуленбург розгубився. Він мріяв підготувати пакт про ненапад, який би зміцнив мир. Замість цього Сталін і Гітлер домовилися поділити Європу. Шуленбург приречено сказав своєму особистому референту Хансу фон Херварду: «Цей договір приведе нас до Другої світової війни і скине Німеччину в прірву». Херворд негайно зустрівся зі співробітником американського посольства в Москві Чарльзом Болем і розповів йому не тільки про переговори, а й про таємні домовленості та майбутні територіальні надбання Німеччини і СРСР. Отож на Заході відразу довідалися про секретний протокол...

31 серпня Молотов на позачерговій сесії Верховної Ради СРСР доповів. «Укладення радянсько-німецького Договору про ненапад свідчить про те, що історичне передбачення товариша Сталіна блискуче виправдалося!» Верховна Рада одноголосно схвалила політику радянського уряду і ратифікувала угоду. Гітлер заявив у Рейхстазі, що може приєднатися до кожного слова, сказаного народним комісаром закордонних справах Молотовим...

Наступного дня, 1 вересня, Німеччина напала на Польщу. Франція й Англія, виконуючи зобов'язання, дані Польщі, оголосили війну Німеччині. Почалася Друга світова війна...

Погляд крізь роки

«Неможливо сказати, кому він (пакт) уселяв більшу відразу — Гітлеру чи Сталіну. Обоє усвідомлювали, що це могло бути тільки тимчасовим заходом, продиктованим обставинами. Антагонізм між двома імперіями і системами був смертельним. Сталін, без сумніву, думав, що Гітлер буде менш небезпечним ворогом для Росії після року війни проти західних держав. Гітлер дотримувався свого методу душити всіх поодинці. Факт, що така угода виявилася можливою, знаменує всю глибину провалу англійської та французької політики і дипломатії за кілька років».

Вінстон Черчілль.
«Друга світова війна». т.1

Мюнхенська змова

Обставини Мюнхенської угоди 1938 року добре відомі: Німеччина, Італія, Англія і Франція примусили Чехословаччину поступитися вимогам Гітлера, внаслідок чого вона була розчленована й окупована. Попри те, що у Франції був союзний договір з Чехословаччиною і СРСР, Франція відмовилася його виконувати.

Угоду підписали Гітлер, Муссоліні, Чемберлен і Даладьє. Делегацію Чехословаччини не допустили до переговорів — геть неприваблива історія. Черчілль сказав про це так: «З немовлятами із казки, покинутими в лісі, обійшлися не гірше».

На перший погляд, ця невелика держава була надійно захищена системою міжнародних угод. 25 січня 1924 року укладено безстроковий франко-чехословацький договір про союз і дружбу. 16 травня 1935 року — підписано радянсько-чехословацький договір про взаємну допомогу. При цьому, на пропозицію Чехословаччини, в ньому зазначалося, що зобов'язання про взаємну допомогу набувають чинності лише в разі, якщо допомога стороні — жертві агресії буде надана і Францією. Але Франція допомогу не надала.

Генерал Гудеріан: «Наше перебування у Бресті закінчилося прощальним парадом»

1 вересня 1939 року Німеччина вторглася у Польщу. Ріббентроп доручив німецькому послу в Москві Шуленбургу підтвердити радянському керівництву, що німецька армія має намір розгромити польську упродовж декількох тижнів.

Фото з сайту http://www.wikipedia.com

Вторгненням Німеччини в Польщу 1 вересня 1939 року розпочалася Друга світова війна. Солдати вермахту ламають шлагбаум на прикордонному пункті в Сопоті.

«Потім ми утримаємо під воєнною окупацією райони, що, як було домовлено в Москві, належать до німецької сфери впливу. Оскільки Німеччині доведеться діяти й у радянській зоні, то варто запропонувати Молотову, «щоб російська армія виступила в зручний момент проти польських сил у російській сфері впливу і, зі свого боку, окупувала цю територію».

Сталіну також підкинули інформацію до роздумів: німецьке керівництво допускає можливість створення незалежної держави Україна на території, не зайнятій німецькими військами, — у разі, якщо не буде розпочато російську інтервенцію. Одне слово, «Німеччина вітала б початок радянських воєнних операцій саме тепер».

До 16 вересня 1939 року німецькі війська захопили Брестську фортецю і вийшли на лінію Осовець—Бєлосток—Бєльськ—Кам'янець-Литовськ—Влодава—Володимир-Волинський—Замосць—Львів—Самбор, на відстань 150—200 км від радянського кордону. 17 вересня радянські війська рушили назустріч німецькому наступу. Як заявив того само дня по радіо Молотов, їхня мета полягає в тому, щоб «узяти під свій захист життя і майно населення Західної України і Західної Білорусії».

«Партнери» по зброї зустріли радянське вторгнення так: «Німецька армія вітає Робітничо-Селянську Червону Армію! Ми, солдати, бажаємо увійти із солдатами Р. С. Ч. А. у приязні солдатські стосунки. Російський солдат був у нас завжди в глибокій пошані. Що й у майбутньому має залишитися так!»

Наприкінці вересня радянські й німецькі війська зустрілися біля Львова, Любліна і Бєлостока. За твердженням деяких істориків, вермахт і Червона Армія провели

Є мало війн, у яких настільки очевидні винуватці

злочином, помилкою чи правильним і логічним кроком?

Оригінали секретних документів не знайдено

Спроба знайти істину: чи існували насправді секретні протоколи до Пакту Молотова-Ріббентропа, не припиняється. Одні дослідники доводять: так, і це підтверджує його... фотокопія, автентичність якої не викликає сумнівів. Їхні опоненти відстоюють іншу точку зору: оригінал не знайдено і його не замінить жодна копія. Треті зауважують, мовляв, яка різниця, чи існував протокол узагалі? Адже сам факт поділу Європи двома диктаторами ніхто не заперечує!

У цьому зв'язку інтерес викликають публікації в багатьох виданнях московського експерта-міжнародника, фахівця з проблем національної безпеки Валентина СІДАКА, який упродовж тривалого часу досліджує цю тему. Він бере під сумнів факт існування секретних протоколів до договору. Мабуть, не кожен погодиться з ним, але знати про таку точку зору немарно.

Пропонуємо увазі читачів його розмову з проблем автентичності секретних протоколів до Пакту Молотова-Ріббентропа з доктором історичних наук Віктором ТРУШКОВИМ. Співрозмовники аналізують основні й офіційні, і неофіційні версії. Матеріал публікується зі скороченнями.

— Валентине Антоновичу, ви ставите під сумнів висновок одного з «архітекторів перебудови» Олександра Яковлєва про те, що «графологічна, фототехнічна і лексична експертизи копій, карт та інших документів, відповідність наступних подій змісту протоколу підтверджують факт його існування і підписання».

— Нічого вони не підтверджують! У вересні 1999 року у зв'язку із 60-річчям початку Другої світової війни я ґрунтовно занурився в цю проблему, намагаючись осмислити її насамперед, і головним чином з точки зору підсумків роботи комісії З'їзду народних депутатів СРСР з політичної і правової оцінки німецько-радянського договору про ненапад. Копіткий аналіз доступних мені матеріалів дослідження дає підставу сумніватися в справжності, автентичності секретного додаткового протоколу до Договору про ненапад між Німеччиною і СРСР, інших секретних радянсько-німецьких документів, виявлених в архіві ЦК КПРС та офіційно опублікованих у 1993 році в журналі «Нова і новітня історія».

— Але їхнє існування визнають не тільки багато російських дослідників, а й західних, посилаючись на те, що деякі з них нібито навіть тримали їх у руках...

— Тому залишається тільки припускати, що «матеріали» були кимось виготовлені з текстів фотокопій відомої історикам колекції фон Леша і поміщені «до кращих часів» в «Особливу папку» VI сектору Загального відділу ЦК КПРС. Зроблено це було, скоріш за все, наприкінці 50-х років минулого століття, у часи «перетрушування» довоєнних архівів.

— Коли секретний протокол став предметом уваги суспільства?

— Уперше фотокопію секретного протоколу опубліковано 1946 року в провінційній американській газеті «Сан-Луї пост діспач». Її нібито негласно виготовив наприкінці війни під час мікрофільмування документів німецької дипломатичної служби співробітник секретаріату Ріббентропа фон Леш. Захована в Тюрингії коробка з мікрофільмами у травні 1945 р. за не зовсім зрозумілих обставин була ним передана представникам окупаційних військ Великобританії. Ті поділилися знахідкою з американськими союзниками, від яких текст протоколу нібито і потрапив в американську пресу. У ході Нюрнберзького процесу адвокат Ріббентропа Зайдль спробував внести в число доказів текст «секретного додаткового протоколу до радянсько-німецького пакту про ненапад 1939 року». Однак трибунал поставив під сумнів його доказову силу.

— Але такий само оригінал повинен був зберігатися й у ФРН, яка аж ніяк не зацікавлена в його приховуванні!

— Офіційними дипломатичними каналами радянська сторона тоді двічі зверталася у відомство канцлера Коля з проханням ретельно перевірити німецькі архіви на предмет пошуку оригіналу секретного протоколу. Влада ФРН надала лише уже відомі «копії», ще раз підтвердивши, що оригіналів цих документів у них немає. Тоді Яковлєв запропонував визнати «на рівні сучасних знань» копії секретного протоколу достовірними, тому що наступні події розвивалися... точно «за протоколом».

— Отже, оригіналів немає?

— Як сказати... Адже, як свідчать багато документів, до переділу кордонів тоді була готова вся Європа, тому там були впевнені, що в тій атмосфері мають бути різні секретні протоколи. І все-таки я погано уявляю саму можливість фальсифікації документів такого рівня...

Вважаю, що настав час закінчувати годувати суспільство різними сурогатами історичної правди — мемуарами перекладачів, охоронців, водіїв, близьких і далеких родичів великих людей минулого. Питання серйозне, отож — фокуси убік, давайте працювати тільки з першоджерелами.

— Тоді чому ви ставите під сумнів справжність копій секретного протоколу?

— Тому що багато самих «справжніх» фотокопій і копій не витримують ніякої критики: у надрукованих зустрічаються різночитання й елементарні граматичні помилки, зовсім інше перенесення слів, різні друкарські інтервали, розходження в написанні назв географічних об'єктів, а також відсутні декілька характерних для німецької копії деталей. Про такі «дрібниці», як підпис Молотова латиницею на низці документів, я вже й не згадую. Випадковість помилки через недбалість друкарки або набірника друкарні я, знаючи, як ретельно готуються подібні документи, виключаю майже цілком. До речі, якість закордонних досліджень аж ніяк не вища.

Будь-який кваліфікований юрист, будь-який експерт-криміналіст негайно предметно і переконливо доведе, що вірогідність документа за копією (тим паче за фотокопією!) установити неможливо. Такі види експертних досліджень проводяться виняткове за оригіналами документів: тільки вони мають доказову силу в суді та інших юридичних інстанціях.

«Обмін територіями»

Польський похід Робітничо-селянської Червоної Армії (РСЧА) 17 вересня — 5 жовтня 1939 року — військова операція з установлення контролю над східними територіями Польщі: Західною Білорусією, Західною Україною і районом Бєлостока. Підсумок: поява німецько-радянського кордону, приєднання Західної України до УРСР, Західної Білорусії до БРСР, Віленського краю — до Литви.

Фото з сайту http:\\www.public.md

Усі хотіли чужої території...

У радянській історіографії ці події одержали назву «Визвольний похід Червоної Армії в Західну Україну і Західну Білорусію 1939 року». На Заході — «Радянське вторгнення у Польщу» або «Четвертий поділ Польщі», що зустрічається також і в російських джерелах.

Радянський уряд заявляв, що метою операції був захист українського і білоруського населення східних районів польської держави в умовах його розпаду, що відбувся в результаті німецького вторгнення.

У міжнародного співтовариства не виникло сумнівів тоді, що СРСР утратив свій нейтралітет у цьому воєнному конфлікті в результаті уведення військ на територію Західної України, Західної Білорусії і Віленского краю. Він зберігав нейтралітет аж до нападу Німеччини 22 червня 1941 року, однак, на думку деяких істориків, співробітничав з Німеччиною, вступивши в Другу світову війну фактично на її боці.

У результаті операції СРСР узяв під контроль східні території Польщі з населенням 13 млн. осіб. Більшість з них становили українці й білоруси, а поляки (за різними джерелами) — від 1 млн. до 5 млн. Ці землі були зайняті Польщею в ході радянсько-польської війни 1919—1921 рр. і перебували в її складі з 1921 року (відповідно до Ризького мирного договору, підписаного Радянською Росією і Польщею). Кордон проходив значно далі на схід від «лінії Керзона», рекомендованої Антантою як східний кордон Польщі, за етнічними принципами переваги населення: на захід від неї — поляки, на схід — українці, білоруси, литовці та ін.

Після приєднання Західної України до УРСР і Західної Білорусії до БРСР радянське керівництво передало частину історичної литовської території (Вільно і Віленський край) Литві, яка увійшла у сферу радянських інтересів. Німеччина натомість одержала під контроль Варшавське і Люблінське воєводства Польщі, в історіографії — «обмін територіями».

Територіальні надбання СРСР у результаті поділу Польщі були підтверджені післявоєнним польським урядом у радянсько-польському договорі про кордон 1945 року. Тож лінія польсько-радянського кордону стала в основному відповідати лінії Керзона, — відступами в низці районів на користь польської сторони.

(Довідка із Вікіпедії (вільної енциклопедії).

Засуджувати складно

Дискусії про угоди з нацистською Німеччиною тривають переважно у зв'язку з підписанням Пакту Молотова–Ріббентропа. Але чи був цей крок таким уже несподіваним для Європи? Адже майже у всіх існували ті чи інші домовленості з нацистами — офіційні, довірчі чи секретні. До речі, СРСР, що входив до антигітлерівської коаліції, пакт із секретними протоколами до початку війни з-поміж усіх підписав останнім. А скільки і з ким у Гітлера їх було загалом? Як загравали з фюрером його жертви?

Намагалися убезпечити себе всі. Литва й Естонія влітку 1939 року уклали з Гітлером угоду. «Це були таємні переговори. За таємними контактами німці інспектували, зокрема, естонсько-радянський кордон, переглядаючи, де краще, з яких позицій почати наступ», — розповів Валентин Фалін (у 1971—1978 роках — посол СРСР у ФРН).

«Раніш від усіх інших, ще в 1934 році, Польща домовилася з Німеччиною про ненапад. У договорі не було секретних протоколів — тільки неофіційні домовленості». Йшлося про те, чи може Гітлер атакувати через Польщу, і чи може Гітлер нагородити за це. Польща зробила маленькі відступи від правильного шляху, але її засуджувати складно», — вважає німецький історик Інгеборг Фляйшхаур.

Нагородою Польщі мали бути території. Гітлер добре знав, що Польща мріє розширити свої кордони на південь. А вже про те, що в Польщі радянську владу ненавидять більше, ніж нацистську, знали всі. І в цьому страху Польща не була самотня.

«Найголовніший напрям гітлерівської пропаганди полягав у тому, що фашизм у Німеччині рятує Європу від більшовизму: ми перепиняємо шлях більшовизму. Але оскільки Гітлер ще був і антисемітом, то називав це «єврейським більшовизмом». Одне слово, навішували нацисти європейським сусідам, «ми — ваша остання надія».

спільні паради. У Гродно парад приймав комкор В. І. Чуйков і німецький генерал, а в Бресті — генерал Гейнц Гудеріан і комбриг Семен Кривошеїн. Деякі російські дослідники вважають, що це були не паради у відомому сенсі цього слова, а церемонії (у тому числі й у Бресті) з виведення німецьких військ з міст і передачі їх під контроль радянської адміністрації.

Генерал Гудеріан у мемуарах так описує виведення німецьких військ із Бреста: «Наше перебування в Бресті закінчилося прощальним парадом і церемонією з обміном прапорами в присутності комбрига Кривошеїна». Семен Кривошеїн у своїх спогадах пише, що він наполіг на такій схемі: «О 16-й годині частини вашого корпусу в похідній колоні, зі штандартами попереду, залишають місто, а мої частини — також у похідній колоні, вступають до міста, зупиняються на вулицях, де проходять німецькі полки, і своїми прапорами салютують частинам, що проходять. Оркестри виконують військові марші».

Фото з сайту http:\\www.ua-today.com

Спускання фашистського прапора для офіційного вручення представникові СРСР.

Погляд крізь роки

Багато німецьких істориків порівнюють тодішню політику СРСР із політикою Німеччини часів Третього рейху, вважаючи, що два диктатори «допомогли» один одному у розв'язанні Другої світової війни. Дехто вважає, що «першим почав» Гітлер, а інші, що — Сталін: кожен з них «тільки захищався», вбачаючи загрозу один від одного.

Богдан Мужіал — польський історик з німецьким громадянством — стверджує, що СРСР готував війну проти Німеччини: Сталін, спрямовуючи політичну лінію на розширення території впливу, нарощував військовий потенціал. Підписанням Договору про ненапад він хотів виграти час для підготовки до війни.

Карл-Дітріх Брахер з приводу вторгнення нацистських військ у Польщу 1 вересня 1939 року стверджує: «Я вам нагадаю, що вже у травні 1939 року Гітлер заявив військовому керівництву, що подальші успіхи неможливі без кровопролиття. Могло йтися лише про те, щоб війна почалася з правдоподібної причини».

За матеріалами історичних досліджень, української та зарубіжної преси.

ГОЛОС УКРАЇНИ № 152 (4652)
СУБОТА, 15 СЕРПНЯ 2009

Син солдата

НІХТО НЕ ЗАБУТИЙ, НІЩО НЕ ЗАБУТО

Через 66 років (!) Віктор Скоробогатов знайшов місце поховання батька, якого вважали безвісти зниклим на дорогах минулої війни.

— Шкода, мама не дожила. Вона до кінця своїх днів вірила, що її Сергійко живий і ось-ось з'явиться на порозі, — бідкається Віктор Сергійович.

З рідного дому, одного з небагатьох вцілілих на Бердянській косі після вигнання фашистів, Сергія Степановича із двадцятьма земляками провели на фронт у вересні 1943-го. Через декілька днів після визволення Осипенка (Бердянська).

На початку війни 40-річного Скоробогатова не мобілізували через «елітність» — потомствений рибалка був капітаном невеликого судна. Його, безпартійного, але досвідченого й сумлінного колгоспника, залишили для виконання відповідальних державних завдань. З дорученнями він успішно справлявся, доки не зробив свою чорну справу зрадник. Фашисти влаштували «більшовику» «болотне життя»: учорашній капітан переховувався в очереті, на прилеглих островах. Але не це підкосило Степановича.

У перші місяці окупації до Німеччини насильно вивезли доньок — 17-річну Євдокію та 15-річну Катерину. Він їх більше не бачив. Але страждав, кажуть, до смерті. Може, картав себе, що не врятував від рабства? А як тут врятуєш, коли одного з літніх днів 1941-го німці раптово з'явилися з моря, оточили хати й з кожної почали виганяти молодь? Не судилося батькові дізнатися, що Євдокію спалили в крематорії, про що повідала рідним односельчанка. «Як побачила її, виснажену, позбавлену розуму біля воріт у камеру — знепритомніла», — згадувала Віра Типакова.

Катерина вижила, після визволення в 1945-му працювала у військовій частині, потім повернулася на Батьківщину.

Батька на той час вважали безвісти зниклим, про що мама, Ганна Іванівна, одержала повідомлення. Так і залишався Сергій Степанович ні живим, ні мертвим 66 років.

Якось онуки, котрі допомагали Віктору Сергійовичу в пошуках, в Інтернеті знайшли інформацію. Товариство «Меморіал» з посиланням на Міноборони Росії повідомляло, що Скоробогатов С. С. помер від ран під Сталінградом. Місце поховання — не зазначено.

Щасливий син згарячу почав збиратися в далеку дорогу, щоб на місці знайти землю, в якій спочиває батько й згодом перепоховати його останки на Бердянській косі.

Але щось затьмарювало його радість. Знаючи історію свого краю, пам'ятаючи знаменні дати й взагалі, будучи начитаним, Віктор Сергійович засумнівався в правдивості інтернетівських даних. Заглянув в енциклопедію. Так і є! Сталінградська битва тривала з липня 1942-го по лютий 1943-го. А з батьком вони розпрощалися у вересні 1943-го. Як він міг опинитися під Сталінградом через дев'ять місяців після страшної битви? На той час наші війська просувалися далеко на захід, визволяючи вже Україну.

Ці роздуми не додавали оптимізму, але опускати руки — не в характері 72-річного Віктора Скоробогатова. Життя випробувало відомого професіонала, заслуженого працівника торгівлі й Почесного енергетика України на багатьох високих посадах і навчило йти до переможного результату.

Звернувся Віктор Сергійович до друга молодості Миколи Луньова, з яким з'їв пуд солі на відповідальній роботі (нині він у Москві, очолює Донецьке земляцтво). Той попросив посприяти земляка, керівника Центрального архіву МО Росії. Незабаром Віктор Скоробогатов одержав довгоочікувану архівну довідку *(на знімку)*.

Усе зійшлося, тільки прізвище дещо змінено. Але це дрібниця порівняно з дезінформацією, яку Скоробогатови отримували від українських відомств десятиліттями. Якийсь погононоситель військкомату недочитав, недоглядів, недоперевірив — і з'явилося на світ повідомлення про зниклого безвісти рядового Скоробогатова С. С.

Не зникав він! Наймовірніше, кинули новобранців подразу в бій. І бій цей був за 125 кілометрів від Бердянська, під Мелітополем. Кілька разів місто переходило з рук фашистів до рук радянських воїнів. Вижив у тих боях рядовий 324-го стрілецького полку 77-ї стрілецької дивізії Сергій Скоробогатов! Напевно, необстріляному воїнові допомогла життєва кмітливість, витривалість і вміння добре стріляти.

— Пам'ятаю, одержала мати листа, — розповідає Віктор Сергійович. — Батько писав, що готується до завтрашнього бою, просить Бога, щоб уберіг. Затим був другий лист: так і так, живий... Все, більше звісточок не отримували.

НАША ДОВІДКА

Дід Степан воював у Першу світову війну. Солдатові пощастило повернутися на Косу живим і неушкодженим. На сина солдата царської армії (Сергія) чекала інша доля.

Тут 28 листопада (у перший день битви!) і загинув солдат Сергій Скоробогатов. Похований у селі, якого нині не існує, Соломки. У братській могилі, в якій лежать 3624 воїни.Серед них немає місцевих жителів.

Очевидно, дивізія пішла на захід, де в листопаді 1943-го її зупинив добре озброєний ворог, що окопався на висотках. Тут 28 листопада (у перший день битви!) і загинув солдат Сергій Скоробогатов. Похований у селі, якого нині не існує, Соломки. У братській могилі, в якій лежать 3624 воїни.

Серед них немає місцевих жителів. У херсонській землі залишилися навіки росіяни, вірмени, грузини, молдавани, українці. Із Запоріжжя, Рязані, Ростова-на-Дону, Новосибірська, Пензи, Москви, Житомира, Вінниці, Єревана, Орла, Тбілісі, Кишинева...

До братської могили веде п'ятикілометрова добротна дорога, прокладена стараннями Червоноблагодатненської сільради. Сюди щорічно приїздять родичі з багатьох міст і сіл колишнього Союзу.

Козаки, учні та вчителі місцевої школи, де зберігають пам'ять про загиблих, доглядають за масовим похованням.

Ніщо не забуто!

У 2003-му сюди приїздив москвич, котрий знайшов могилу родича через 60 років. Він був не останній. Віктор Скоробогатов поклонився праху батька, розсипавши землю з Бердянської коси на його могилі *(на знімку)* — через 66 років.

Ніхто не забутий!

Іван ІЛЛЯШ.
Горностаївський район Херсонської області.
Фото автора.

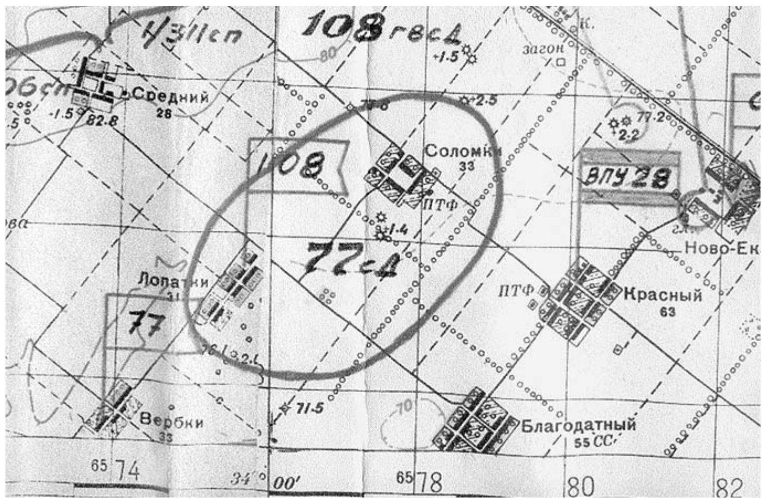

Карта бойових дій.
Надана Центральним архівом Міністерства оборони РФ.

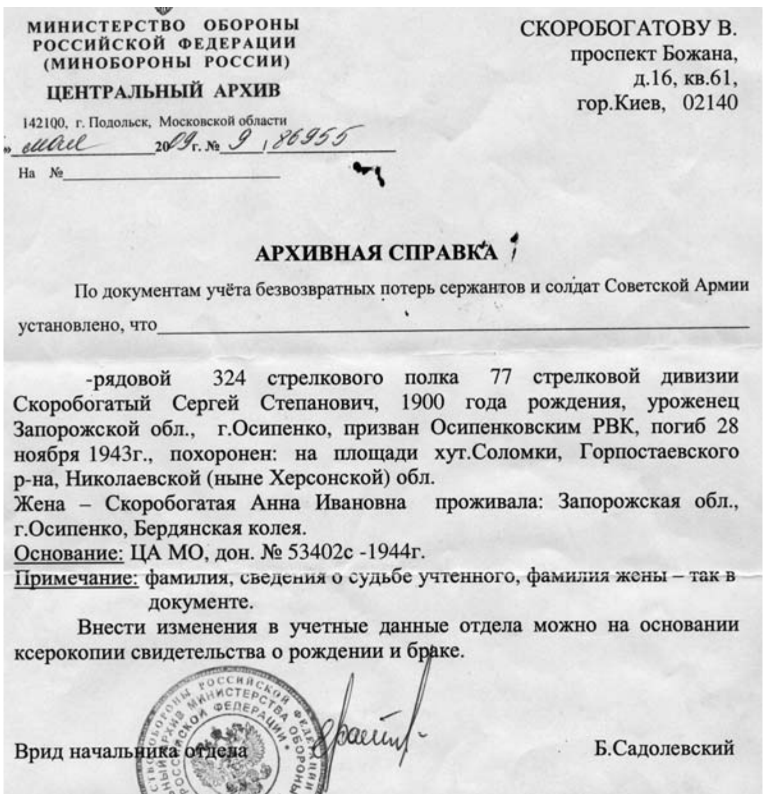

МИНИСТЕРСТВО ОБОРОНЫ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ (МИНОБОРОНЫ РОССИИ)
ЦЕНТРАЛЬНЫЙ АРХИВ
142100, г. Подольск, Московской области

СКОРОБОГАТОВУ В.
проспект Божана, д.16, кв.61, гор.Киев, 02140

мая 2009 г. № 9/86955
На №

АРХИВНАЯ СПРАВКА

По документам учёта безвозвратных потерь сержантов и солдат Советской Армии

установлено, что

-рядовой 324 стрелкового полка 77 стрелковой дивизии Скоробогатый Сергей Степанович, 1900 года рождения, уроженец Запорожской обл., г.Осипенко, призван Осипенковским РВК, погиб 28 ноября 1943г., похоронен: на площади хут.Соломки, Горностаевского р-на, Николаевской (ныне Херсонской) обл.

Жена – Скоробогатая Анна Ивановна проживала: Запорожская обл., г.Осипенко, Бердянская колея.

Основание: ЦА МО, доп. № 53402с -1944г.

Примечание: фамилия, сведения о судьбе учтенного, фамилия жены – так в документе.

Внести изменения в учетные данные отдела можно на основании ксерокопии свидетельства о рождении и браке.

Врид начальника отдела Б.Садолевский

Розповідає Дарина Кучеренко, с. Костянтинівка:
— Мені було 15 років, коли йшли бої в районі села Соломки. Я тоді жила в Новокатеринівці (її вже нема й на карті). У нас стояли румуни і німці. Після тієї кількамісячної битви у нашій хаті лікувались червоноармійці. А я допомагала збирати снаряди.

Микола Коновалов, с. Костянтинівка:
— Очевидно, ніхто тоді не думав, що біля наших сіл фашисти займуть оборону. Я тоді жив у Петропавлівці, якої теж немає. Та що дивуватися тим рокам, коли сусіднє село згинуло... Без війни і розрухи. А тоді ж такі бої йшли, стільки полягло.

Тамара Казакова, завуч Червоноблагодатненської школи:
— Німці тримали 30-кілометровий рубіж. Бої тривали з 28 листопада 1943-го по 6 лютого 1944-го. Двоє наших повторили подвиг Матросова, один з них, закривши собою амбразуру, залишився живим. Люди на плечах носили снаряди, а доріг не було — багнюка. До речі, й досі щорічно на навколишніх полях і лісопосадках знаходять до 50 снарядів.

Якийсь погононоситель військкомату недочитав, недоглядів, недоперевірив...

ОГОЛОШЕННЯ

Господарським судом Харківської області (Держпром, 8-й під'їзд, майдан Свободи, 5, м. Харків, 61022) 14.08.2009 р. у справі № Б-19/117-09 Товариство з обмеженою відповідальністю «Торгова компанія «Інтермаркет» (61001, м. Харків, пр. Гагаріна, буд. 7, кімн., 1; код ЄДРПОУ 13827416; р/р № 26008000002018 у ВАТ «Фольксбанк» м. Львова, МФО 325213) визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Харкевич-Гончарову Інну Михайлівну, ліцензія Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України серія АВ № 347199 від 12.09.2007 р., яка проживає за адресою: 04107, м. Київ, вул. Татарська, буд. 38, кв. 11.

Претензії кредиторів приймаються в місячний строк з дня публікації оголошення про визнання боржника, який ліквідується, банкрутом.

Господарський суд Волинської області (м. Луцьк, пр. Волі, 54А) ухвалою від 03.07.2009 р. по справі № 7/79-Б порушив провадження у справі про банкрутство Закритого акціонерного товариства «Західпромбуд» (Волинська область, м. Луцьк, вул. Мамсурова, 8А, код 21750337, р/р26009230034001, банк ВГРУ КБ Приватбанк», МФО 303440).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Темчишина В. П. (м. Луцьк-10, а/с-20), ліцензія АВ № 158360 від 27.11.2006 р.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Господарський суд Хмельницької області (29000, м. Хмельницький, майдан Незалежності, 1) Ухвалою від 21.07.2009 р. у справі № 2\146-Б порушив провадження у справі про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «КСК» м. Полонне, Хмельницької обл., вул. Кармелюка, 26»а», код 22777539, р/р 26009052404364 в ХФ КБ «Приватбанк», МФО 315405.

Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Клименко А. В., 29006, м. Хмельницький, вул. Довженко 3, кв. 5, тел. 8 (0382) 764639.

Вимоги подавати протягом місяця.

Постановою Господарського суду м. Києва № 44/416-б від 03.08.2009 р. ТОВ «БК Будінформсервіс» (03062, м. Київ, вул. Пимоненка, 34, код ЄДРПОУ 34432378), Постановою Господарського суду м. Києва № 44/417-б від 03.08.2009 р. ТОВ «Ларс-ЛТД» (01034, м. Київ, вул. Рейтарська, 35-А, код ЄДРПОУ 35678946) визнані банкрутами. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Шевченко В. М. (02095, м. Київ, вул. Княжий Затон, 12, кв. 199).

Заяви кредиторів приймаються в місячний термін.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Відповідно до пункту 2 статті 2 Закону України "Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України" Державна судова адміністрація України повідомляє про підготовку матеріалів щодо обрання суддями безстроково:

Литвиненко Валентини Петрівни	- суддею Красноперекопського міськрайонного суду Автономної Республіки Крим;
Прищепи Олега Івановича	- суддею Ялтинського міського суду Автономної Республіки Крим;
Бондар Яни Миколаївни	- суддею Саксаганського районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області;
Карабан Інни Іванівни	- суддею Кіровського міського суду Донецької області;
Арапіної Наталії Євгеніївни	- суддею Торезького міського суду Донецької області;
Пантелеєва Дмитра Геннадійовича	- суддею Приморського районного суду міста Маріуполя Донецької області;
Андрієнко Валентини Василівни	- суддею Новоград-Волинського міськрайонного суду Житомирської області;
Шешені Миколи Олексійовича	- суддею Перечинського районного суду Закарпатської області;
Кофанова Андрія Валентиновича	- суддею Вільнянського районного суду Запорізької області;
Кафтанова Віталія Володимировича	- суддею Ірпінського міського суду Київської області;
Єрмакова Юрія В'ячеславовича	- суддею Кіровського міського суду Луганської області;
Лизенко Ілони Василівни	- суддею Лисичанського міського суду Луганської області;
Фастовця Віталія Миколайовича	- суддею Лисичанського міського суду Луганської області;
Мариніна Олександра Вікторовича	- суддею Свердловського міського суду Луганської області;
Тімінського Вячеслава Володимировича	- суддею Слов'яносербського районного суду Луганської області;
Дармакуки Тетяни Петрівни	- суддею Любашівського районного суду Одеської області;
Сорокіна Костянтина Валерійовича	- суддею Ренійського районного суду Одеської області;
Тесленко Тетяни Вікторівни	- суддею Кобеляцького районного суду Полтавської області;
Стрюк Людмили Іванівни	- суддею Полтавського районного суду Полтавської області;
Хіневича Василя Івановича	- суддею Крюківського районного суду міста Кременчука Полтавської області;
Грипіч Лілії Андроніківни	- суддею Костопільського районного суду Рівненської області;
Ковтуновича Миколи Івановича	- суддею Кузнецовського міського суду Рівненської області;
Назарука Володимира Антоновича	- суддею Острозького районного суду Рівненської області;
Данька Володимира Володимировича	- суддею Комінтернівського районного суду міста Харкова;
Семенюк Валентини Василівни	- суддею Кам'янець-Подільського міськрайонного суду Хмельницької області;
Черепахіна Володимира Олексійовича	- суддею Кам'янець-Подільського міськрайонного суду Хмельницької області;
Карплюка Олега Івановича	- суддею Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області;
Трембача Олександра Леонідовича	- суддею Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області;
Босюка Валерія Андрійовича	- суддею Шепетівського міськрайонного суду Хмельницької області;
Пічугіної Наталії Олександрівни	- суддею Шепетівського міськрайонного суду Хмельницької області;
Корзюк Тетяни Петрівни	- суддею Коропського районного суду Чернігівської області;
Чурупченка Михайла Івановича	- суддею Корюківського районного суду Чернігівської області;
Колагаєвої Світлани Вікторівни	- суддею Деснянського районного суду міста Києва;
Головачова Ярослава Вячеславовича	- суддею Деснянського районного суду міста Києва;
Супрун Галини Борисівни	- суддею Печерського районного суду міста Києва;
Щасної Олени Вікторівни	- суддею Подільського районного суду міста Києва.

Державна судова адміністрація України

Постановою господарського суду Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) від 11 серпня 2009 р. по справі № 5/233/09 Товариство з обмеженою відповідальністю «ДЕ-КО», код — 35989419 (пошт. адреса: 54055, Микол. область, м. Миколаїв, вул. Садова, 1, поточних рахунків не має) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру відповідно до ст. 51 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Ліквідатором призначено Шульгу Дмитра Леонідовича (54039, Миколаївська область, м. Миколаїв, вул. Ракетна, 35, ліцензія АВ № 307481 від 14.05.2007 р.). Заяви кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування даного оголошення.

Господарський суд Миколаївської області Постановою від 04 серпня 2009 р. визнав банкрутом та розпочав ліквідаційну процедуру Товариства з обмеженою відповідальністю «АДАМИН» (справа № 5/215/09), ЄДРПОУ 36271132, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 2/2;

Господарський суд Миколаївської області Постановою від 04 серпня 2009 р. визнав банкрутом та розпочав ліквідаційну процедуру Товариства з обмеженою відповідальністю «АГРОТРЕНД-НК-С» (справа № 5/213/09), ЄДРПОУ 36433750, м. Миколаїв, вул. Веселинівська, 51/1.

Ліквідатором призначено Томашевського О. О. (ліцензія Державного департаменту з питань банкрутства АВ № 158229), м. Миколаїв, вул. Робоча, 7, оф. 72, к. т. (0512) 44-72-27.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Постановою господарського суду Миколаївської області від 11.08.2009 р. по справі № 5/231/09 визнано банкрутом ТОВ «ГРОНОС ЛТД» (ЄДРПОУ 3308035, адреса: 57212, Миколаївська обл., Жовтневий район, с. Калинівка, вул. Польова, 3) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Постановою господарського суду Миколаївської області від 11.08.2009 р. по справі № 5/230/09 визнано банкрутом ПП «АРСБУД» (ЄДРПОУ 3551292, адреса: м. Миколаїв, вул. 8 Березня, 14-А/1) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Постановою господарського суду Миколаївської області від 11.08.2009 р. по справі № 5/229/09 визнано банкрутом ПП «ВРАДІЇВСЬКИЙ ПІЩАНИЙ КАР'ЄР" (ЄДРПОУ 35513321, адреса: 54029, м. Миколаїв, вул. 8 Березня,14-А/1) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Постановою господарського суду Миколаївської області від 11.08.2009 р. по справі № 5/232/09 визнано банкрутам ТОВ «АГРОБУДЕКСПОРТ ЛТД» (ЄДРПОУ 34651331, адреса: 54044, м. Миколаїв, пр. Миру, 19, кв. 153) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором вищезазначених підприємств призначено Цуріку Михайла Вікторовича (ліцензія АВ № 397364 від 08.12.2008 р.), кредиторські вимоги приймаються протягом 30 днів з моменту опублікування оголошення, за адресою: 54038, м. Миколаїв, вул. Генерала Карпенка, 2/1, кв. 41.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Відповідно до пункту 2 статті 2 Закону України "Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України" Державна судова адміністрація України повідомляє про підготовку матеріалів щодо обрання суддями безстроково:

Мішеніної Світлани Василівни	- суддею апеляційного суду Вінницької області;
Коновалової Вікторії Анатоліївни	- суддею апеляційного суду Луганської області;
Бойко Світлани Миколаївни	- суддею апеляційного суду Львівської області;
Кушнірової Тетяни Бабиківни	- суддею апеляційного суду Одеської області;
Хоми Марії Володимирівни	- суддею апеляційного суду Тернопільської області;

Державна судова адміністрація України

ПОВІДОМЛЕННЯ

Товариство з обмеженою відповідальністю «ІНТЕЛТРЕЙД» (ЄДРПОУ 30111542, 54028, м. Миколаїв, вул. Гмирьова, 14-А) повідомляє про припинення юридичної особи. Головою ліквідаційної комісії призначений Будник Юрій Володимирович. Кредиторські вимоги приймаються протягом двох місяців з моменту опублікування оголошення за адресою: 54000, м. Миколаїв, вул. Гмирьова, 14-А.

До відома громадськості

ТОВ «Карат-Енерго», м. Київ, провулок Івана Мар'яненка, будинок 7 Б, квартира 11, телефон - 8 (044) 202-92-72, подало до Національної комісії регулювання електроенергетики заяву про видачу ліцензії з постачання електроенергії за нерегульованим тарифом за місцем здійснення заявленої діяльності: Україна, Хмельницька область, Городецький район, село Мартинківці, вулиця Хмельницького, будинок 46, Мартинківська гідроелектростанція.

Господарський суд Миколаївської області постановою від 28 липня 2009 року по справі № 5/203/09 Товариство з обмеженою відповідальністю «Пассат-Центр Миколаїв» (54001, м. Миколаїв, вул. Радянська, 6, код 33854445, р/р № 26007054203663 в МРУ «Приватбанк», МФО 326610) визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Попова Андрія Дмитровича, поштова адреса: 54058, м. Миколаїв, а/с 7.

Господарський суд Миколаївської області постановою від 28 липня 2009 року по справі № 5/202/09 Товариство з обмеженою відповідальністю «Мікрін-ЛД» (54001, м. Миколаїв, вул. Радянська, 6-8, код 33310147, р/р № 26008060030908 в МРУ «Приватбанк», МФО 326610) визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Попова Андрія Дмитровича, поштова адреса: 54058, м. Миколаїв, а/с 7.

Відповідно до частини другої статті 79 Закону України «Про судоустрій України» Вища кваліфікаційна комісія суддів України повідомляє про засідання комісії, яке відбудеться 10-11 вересня 2009 року в приміщенні Кловського палацу в залі на першому поверсі за адресою: м. Київ, вул. Пилипа Орлика, 8. Початок засідання з 10.00.

Порядок денний

10 вересня 2009 року

I. Надання висновків про звільнення суддів з посад.
II. Атестація.
III. Розгляд матеріалів щодо надання рекомендації для обрання на посаду судді безстроково.
IV. Розгляд питань про вирішення призначення перевірки та відкриття дисциплінарної справи
V. Розгляд скарг на рішення кваліфікаційних комісій суддів.
VI. Складання повторного (додаткового) іспиту.
VII. Різне.

11 вересня 2009 року

I. Атестація. II. Розгляд матеріалів щодо надання рекомендація для обрання на посаду судді безстроково. III. Розгляд питань про вирішення призначення перевірки та відкриття дисциплінарної справи. IV. Розгляд скарг на рішення кваліфікаційних комісій суддів.

Господарський суд Миколаївської області (м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) Постановами від 28 липня 2009 р. в провадженні справ:

1. № 5/207/09 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «КОЛАНА» (код 34510508, м. Миколаїв, вул. Севастопольська, 205);

2. № 5/208/09 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «ІНТЕР КАР ПІВДЕНЬ» (код 32332589, м. Миколаїв, вул. Дзержинського, 186-А); 3. № 5/209/09 про банкрутство Приватного підприємства «КОМАНДОР АГРО» (код 34437340, м. Миколаїв, вул. Шевченко, 27/3);

4. № 5/210/09 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «АТЛАНТ-ЮГ» (код 35889951, м. Миколаїв, вул. Декабристів, 15/48);

5. № 5/211/09 про банкрутство Приватного підприємства «БОНУС-КБ» (код 33572872, м. Миколаїв, вул. Фалеєвська, 24/25),

визнав боржників банкрутами та ввів ліквідаційні процедури в порядку ст.51 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Ліквідатор — Безабчук Алла Володимирівна (ліцензія серія АВ № 347312 від 03.12.2007 р. Адреса: 54056, м. Миколаїв, а/с 14). Заяви кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Андрій ШЕВЧЕНКО вважає, що після поразки футболістів збірної України 0:3 від Туреччини головне — зробити правильні висновки. «У футболі різне трапляється. Найголовніше, тепер нам потрібно зробити з цієї поразки правильні висновки. Пролунав тривожний «дзвінок». Нам іще потрібно провести два відповідальних матчі. І до цього часу ми повинні розібрати усі свої помилки. Гадаю, у вересні все повинно бути нормально».

Олімпійські новачки?

Члени виконкому Міжнародного Олімпійського Комітету, під час засідання в Берліні обрали два види спорту, які мають шанс бути включеними до програми літніх Олімпійських ігор 2016 року. Ними стали гольф та регбі-7.

Остаточне рішення буде прийнято 9 жовтня в Копенгагені під час 121-ї сесії МОК. Якщо члени комітету проголосують проти двох фіналістів, то програму Ігор не буде розширено. На сьогоднішні на літній Олімпіаді представлено 26 видів спорту.

Нагадаємо, що за право потрапити до олімпійської сім'ї боролися такі види спорту: бейсбол, гольф, карате, ролерний спорт, регбі-7, софтбол, сквош. Окрім цього, на засіданні було прийнято рішення про включення жіночого боксу до програми Ігор XXX Олімпіади в Лондоні-2012.

Збудовано льодовий спорткомлекс

Споруду зі штучним льодом у Харкові буде здано до експлуатації одразу після завершення будівництва трансформаторної підстанції у місцевому парку Перемоги. Про це повідомив генеральний директор державного підприємства «Центральна дирекція з управління та реконструкції спортивних споруд» Борис Бібик. За його словами, уже готові до підключення мережі з водопостачання та водовідведення.

«Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту виконані всі зобов'язання з будівництва льодового Палацу спорту у Харкові. Будівельні роботи на цьому спортивному об'єкті, які фінансувалися із державного бюджету, закінчені на 100 відсотків, —зазначив Борис Бібик.

На будівництво харківського льодового Палацу спорту з держбюджету використано понад 29 мільйонів гривень.

«Донецьк» поки що без тренера

Баскетбол. Ігорс Міглінієкс наступного сезону не тренуватиме БК «Донецьк». За інформацією, латиський фахівець підписав контракт з польською «Енерга Чарни» (Слупськ).

Нагадаємо, минулого сезону Міглінієкс привів «Донецьк» до срібних медалей Суперліги. Проте саме вітчизняні спеціалісти називали його винним у поразці в фінальній серії від маріупольського «Азовмаша». А також у швидкому прощанні донецької команди з Кубком Єврочеленндж.

Вороніна не забувають

Футбол. Берлінська «Герта» повернулася до ідеї взяти в оренду Андрія Вороніна. Незважаючи на те, що клуб виручив від продажу хорвата Шимунича сім мільйонів євро, а трансфера вартість Вороніна — чотири мільйони євро, німецький клуб поки що не може виділити кошти на придбання українського форварда.

Зараз «Герті» перед стартом у Лізі Європи терміново необхідно підсилитися форвардом. Адже нині в складі берлінців позиції у передній лінії можуть закрити лише немолодий поляк Артур Віхнярек і 24-річний бразилець Андре Ліма.

Однак Воронін не раз заявляв, що бажає залишитися у «Ліверпулі», а до варіанту з «Гертою» повертатися наміру не має.

Зіновій ГОРОДЕЦЬКИЙ
(спеціально для «Голосу України»).

Берлін.

Подяка Платіні

Президент УЄФА Мішель Платіні подякував президенту Федерації футболу України (ФФУ) Григорію Суркісу за чудову організацію фінальної частини європейського чемпіонату серед юнацьких команд віком до 19 років сезону 2008/09.

«Усі рапорти з фінального турніру були дуже позитивними», — йдеться в листі Платіні на ім'я Суркіса, текст якого наводить прес-служба ФФУ. Пан Платіні висловив упевненість, що український персонал отримав відповідний позитивний досвід в організації фінального турніру.

«Прошу передати мої щирі слова подяки Олександрові Бандурку і його команді, всім людям з Донецька і Маріуполя, а також регіональній федерації футболу Донецька. Усім членам оргкомітету ми маємо подякувати за їхні невтомні зусилля і теплу гостинність, виявлену до всіх учасників цього турніру. Їхня робота і самовіддача були неймовірними», — йдеться в листі.

Мішель Платіні також зазначив, що на минулому чемпіонаті установлено новий рекорд загального відвідування матчів турніру — понад 100 тисяч глядачів, середня відвідуваність матчу — 6700 глядачів, фінал відвідали 25 тисяч уболівальників. «Це нагода ваших зусиль за останні 12 місяців. Ми впевнені, що той величезний інтерес місцевого населення, який отримав юнацький футбол з нагоди фінального раунду, допоможе вам і далі просувати і розвивати цей сектор футболу у вашій країні».

Президент УЄФА привітав українську юнацьку збірну до 19 років та її тренера Юрія Калитвинцева з першою перемогою у змаганнях УЄФА. «Протягом усього турніру ваші гравці виступили на винятково високому рівні. Окрім цього, поведінка вашої делегації, як на полі, так і за його межами, гідна окремої похвали». Нагадаємо, юнацька збірна України (U-19) стала чемпіоном Європи, перемігши у фіналі англійських однолітків 2:0 (2 серпня) в Донецьку.

Розчарування та ідеї

Президент ФФУ Григорій Суркіс, ділячись враженнями від організації турніру пам'яті Валерія Лобановського, висловив певне розчарування. Надто засмутила його відсутність уболівальників на матчах. Але є вихід: справі збільшення кількості глядачів на цьому турнірі могла б посприяти зміна формату Меморіала.

— Одна з ідей — запрошення різних національних збірних, — вважає президент ФФУ. — Наприклад, між собою могли б зіграти збірні України і Росії, потім збірні ветеранів України і Росії. Три-чотири збірних протягом 1-2 днів могли б провести фактично виставкові матчі, фестиваль футболу. З одного боку, ветерани, за якими всі ми скучили, з другого — наші національні збірні, з третього — молодь, молоді зірочки.

...Слушна ідея, але коло претендентів на запрошення до Києва на Меморіал має бути ширшим. Либонь, не варто щоразу обмежуватися лише росіянами.

ФОТОФАКТ

Олімпійський стадіон у столиці Німеччини Берліні готовий до грандіозної спортивної події. Сьогодні на цій арені стартуватиме XII чемпіонат світу з легкої атлетики, котрий триватиме до 23 серпня. Для продажу було підготовлено 500 тисяч квитків, більшу частину з яких розкупили за тиждень до початку заходу.

Фото Сіньхуа/Укрінформ.

«3 х 3» — чернігівський чемпіонат

У місті на Десні відбувся відкритий чемпіонат Чернігова з футболу «3 х 3». Цей турнір започатковано ще у 2007 році з ініціативи палкого прихильника цього виду спорту Миколи Синиці. Тоді виборювали першість 6 команд, наступного року — 12. А цього сезону в футбольній грі взяли участь аж 17 команд. Вищу лігу представляли шість спортивних колективів.

Найкращий результат показали члени команди «Дарна», котра стала чемпіоном (12 балів, 11 забитих м'ячів). Друге місце вибороли футболісти «Паті Хауз», третє — ФК «Тупичів» . У першій лізі змагалися за золоті медалі 11 команд (у двох групах). У фінальному матчі перемогу здобув «Барс». «Срібло» дісталося «Феніксу», а «бронза» — «СуперZoo».

Найкращим бомбардиром чемпіонату визнано Ігоря Донця (ФК «Тупичів», 14 м'ячів), найкращим воротарем — Ігоря Квашу («Немірофф»), а найкращим гравцем — Олександра Даниленка («Дарна»).

Чемпіонат проходив за підтримки відділу з фізичної культури та спорту Чернігівської міськради, міського центру «Спорт для всіх», Асоціації футболу «3 х 3».

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Супутник для Євро-2012

Український супутник, котрий запустять до чемпіонату Європи з футболу 2012 року, транслюватиме на всю територію країни. Про це повідомив голова Національного космічного агентства України Олександр Зінченко.

На його думку, запуск супутника дозволить забезпечити стовідсоткове покриття території України трансляцією телерадіопрограм загальнонаціональних теле- і радіоканалів, а також перейти на використання широкосмугового інтернету по всій території країни без технологічних обмежень.

За його словами, запуск супутника зв'язку планується саме для трансляції матчів Євро-2012. Супутник буде виведено на орбіту ракетоносієм Зеніт-3 SLB з космодрому "Байконур". Термін служби космічного об'єкту становитиме 15 років, а плановий термін окупності проекту — 8—9 років. За інформацією пана Зінченка, обслуговування супутника здійснюватиметься українським персоналом з української території.

«Для забезпечення роботи супутника зв'язку необхідно буде забезпечити страховку запуску супутника, розгорнути наземну інфраструктуру управління супутником, підготувати центральний телепорт і наземну інфраструктуру споживачів послуг супутникового зв'язку та використання ресурсу супутника», — сказав Зінченко.

На порядку денному — Франція

Футбол. Турнір пам'яті Валерія Лобановського —важливий етап у підготовці української «молодіжки» до офіційного матчу проти Франції. Про це після перемоги над збірною Туреччини у фінальному матчі (1:0) заявив наставник «синьо-жовтих» Павло Яковенко **(на знімку).**

— Цей турнір був одним із найважливіших підготовчих етапів до кваліфікаційного поєдинку Євро-2011 (U-21) проти Франції, — сказав Павло Олександрович. — Уже 30 серпня ми зберемося для безпосередньої підготовки до цього ключового матчу.

За словами Павла Яковенка, він навряд чи викликатиме на зустріч з французами велику групу зі збірної 19-річних (чемпіонів Європи), «хоча у кожного з них є потенціал для того, щоб заграти у «молодіжці».

— Гадаю, не варто робити кардинальні вливання у склад, ламати награні зв'язки перед надважливим офіційним поєдинком, — переконаний тренер. — Ми дуже задоволені обома матчами, надзвичайно раді перемозі на Меморіалі Валерія Лобановського. Туреччина — сильний суперник, але нам вдалося їм забити і довести поєдинок до необхідного результату.

Сергій МЕЛЬНИК.
Фото Павла КУБАНОВА.

В очікуванні гарячого протистояння

Футбол. Як відомо, на наступному тижні донецький «Шахтар» проведе перший матч кваліфай-раунду Ліги Європи, у якому зустрінеться з турецьким клубом «Сівасспор». Своєю думкою про цю команду поділився Джулиус Агахова **(на знімку)**, котрий добре знає можливості майбутнього суперника.

— Коли були гравцем «Кайсеріспора», чи доводилося грати проти «Сівасспора»? Якщо так, то що можете сказати про цю команду?

— Комусь, можливо, мої слова здадуться банальними, але «Сівасспор» — дуже сильний колектив, один із найсильніших у Туреччині на сьогодні. Срібні медалі минулого чемпіонату — тому підтвердження. До речі, чемпіонство вони упустили на самому фініші турніру..

— А можна докладніше?

— Я не можу дати точну характеристику по персоналіях. Однак чув, що склад команди оновився, підсилився новими гравцями. Тож протистояння обіцяє бути гарячим. Хоча здолати турків за належної підготовки і налаштованості «Шахтареві» цілком до снаги.

— Чи бува вам не доводилося забивати їм м'ячі?

— Ні. Але на те є вагомі причини. Обидві наші зустрічі з «Сівасспором» завершилися нульовими нічиїми.

— Могли б назвати сильні й слабкі сторони «Сівасспора»?

— Про слабкі сторони говорити не беруся, а із сильних виділю би фізичну підготовку футболістів цієї команди й високу ігрову дисципліну. Варто додати, що, як і у більшості турецьких команд, у «Сівасспора» просто божевільні у футбольному плані вболівальники. Вони вміють потужно тиснути на суперника і гнати своїх уперед. Стадіон у них, як на мене, не дуже високого рівня. Але хоч би там що, а наше завдання — всі їхні сильні якості звести до нуля.

Повернення у рідні стіни

Гандбол. На базі спортивного комплексу «Запорізька Січ» Державної інженерної академії розпочала навчально-тренувальні заняття жіноча гандбольна команда «Запоріжжя-ЗДІА». Вона стала правонаступницею славнозвісної «Мотор Січі», від фінансування якої кілька місяців тому відмовилося одноіменне акціонерне товариство. Це сталося після того, як у чемпіонаті України команда здобула срібні нагороди...

Коли провідних гравців «Мотора» розібрали інші клуби, стало зрозуміло, що Запоріжжя може втратити репутацію столиці ігрових видів спорту. Цього не хочуть допустити ні міський голова Євген Карташов, ні начальник управління у справах сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації Володимир Лобанов. Тому вони доклали багато зусиль, щоб створити нову команду із тих гравців «Мотора», котрі ще залишилися, та з випускників школи спортивного резерву. Знайшли спонсора, і після важких перемовин з керівництвом інженерної академії знову з'явилася «Запоріжжя-ЗДІА». По суті це — повернення в рідні стіни через більш як два десятки років.

Перше тренування гандболісток відбулося в урочистій обстановці. Промовляючи напутні слова, міський голова Євген Карташов «на фарт» перевірив їхню готовість до гри семиметровим кидком, який майстерно відбила воротар. А головний тренер Леонід Ратнер пообіцяв уболівальникам, що в новому сезоні запорізькі дівчата обов'язково гратимуть у єврокубках.

Микола МАНЬКО.
Запорізька область.

Потрібний вдалий старт

Футбол. Вихід у фінальну стадію Євро-2009 став поки що найвищим досягненням у кар'єрі гравців і тренера жіночої збірної України Анатолія Куцева **(на знімку).** В інтерв'ю 50-річний наставник розповів, з яким настроєм синьо-жовті готуються до дебюту на першості континенту, що стартує 23 серпня у Фінляндії.

— Анатолію Миколайовичу, як ви формулюєте завдання своєї команди на Євро-2009?

— Мінімальне завдання — пробитися у чвертьфінал. За всієї поваги до суперників це цілком нам під силу. Тому багато що залежатиме від старту — в першому турі ми граємо з нідерландками, котрі також дебютують на Євро. Далі продовжимо знайомство з датчанками, фаворитами групи А, з якими у відбірній групі наша команда обмінялася мінімальними перемогами. Думаю, перегравати можна і збірну Фінляндії — господарів майбутнього турніру. Але що з наміченого вийде, а що ні, покаже гра.

— За рахунок чого збірна України вперше потрапила на фінальний турнір?

— Насамперед нам удалося створити в команді атмосферу довіри і взаємної поваги. Гравці і тренери стали однодумцями, що у свою чергу дозволило змінити психологію збірної, націлити її на нові орієнтири. Шлях на Євро-2009 почався для нас два з половиною роки тому, на першому ж зборі. Спочатку довелося переконувати дівчат, що вони готові для виходу на цей рівень, що вони не гірші за інших і повинні прагнути до перемоги в кожній грі. Як на мене, функція тренера в тому й полягає — визначити напрямок роботи і допомогти гравцям розкрити їхній потенціал.

— Чи багато змін відбулося в складі, який розпочинав боротьбу за путівку до Фінляндії?

— Кістяк команди в нас визначився давно. Признаюся, у тренерів збірної поки що не такий широкий вибір кандидатів, як хотілося б. Зате ми спираємося на досвідчених майстрів, котрі дуже довго йшли до своєї мрії, а тому готуються до матчів фінальної стадії з повною віддачею. Хоче заявити про себе і молодь, намагаючись завоювати місце у складі. Це йде на користь збірній України, грати за яку стало престижно.

— Якій тактичній схемі віддаєте перевагу?

— Як колишній захисник, я залишаюся прихильником колективної оборони зі швидким переходом в атаку. Не випадково в десятках відбірних двобоях ми пропустили лише тричі, причому жодного разу — зі стандартних положень. Якщо говорити про тактичні побудови, а вони, як на мене, умовні, то зазвичай ми використовуємо розміщення 4-5-1 із двома опорними півзахисниками. Козирі збірної України в атаці — то фланги плюс індивідуальна майстерність. Наприклад, наш форвард Дарина Апанащенко забила чимало вирішальних голів. Це гравець високого європейського рівня.

— Наскільки ваші успіхи сприяють популяризації жіночого футболу в Україні?

— Увага до нього поступово зростає. Так, якщо чотири роки тому в національній першості виступали 4-5 команд, то зараз їх кількість зросла вдвічі. Інтерес до матчів збірної виявляє й телебачення.

— Однак найкращі гравці все-таки виступають у чемпіонаті Росії...

— Фінансові можливості клубів наших країн поки що помітно відрізняються, от дівчата і їдуть до Росії, де вища конкуренція, більше класних команд. На даному етапі збірна від цього тільки виграє — адже наші гравчині, одержуючи гідний заробіток, ще й удосконалюють майстерність. А в тому, що вона зростає, вже не сумнівається ніхто. Приміром, наприкінці травня ми закономірно обіграли тих же росіянок (2:0) у контрольній зустрічі. Так що у Фінляндію їдемо упевнені в собі.

* * *

У Фінляндії за збірну України готові зіграти: **воротарі** — Надія Баранова («Звезда» Росія, Перм), Ірина Зварич («Росіянка», Росія, Красноармійськ), Катерина Самсон («Легенда». Чернігів); **оборонці** — Юлія Ващенко, Марина Масальська, Інеса Титова (усі — «Житлобуд-1», Харків), Валентина Котик («ШВСМ-Ізмайлово», Росія, Москва), Алла Лишафай («Звезда»), Олена Мазуренко («Нюрнберг», Німеччина), Олена Ходирєва («Легенда»); **півоборонці** — Світлана Ванюшкіна («Легенда»), Ірина Василюк («Іллічівка», Маріуполь), Віра Дятел, Наталя Зінченко (обидві — «Звезда»), Людмила Лемешко («ШВСМ-Ізмайлово»), Людмила Пекур, Тетяна Чорна (обидві — «Росіянка»), Наталя Сухорукова («Житлобуд-1»), Тетяна Романенко («Енергія», Росія, Воронiж); **нападники** — Дарина Апанащенко («Звезда»), Ольга Бойченко («Легенда»), Світлана Фришко («Житлобуд-1»).

Розклад матчів у групі за участю нашої команди. **1-й тур.** 23 серпня. Турку. Україна — Нідерланди. **2-й тур.** 26 серпня. Гельсінкі. Україна — Данія. **3-й тур.** Гельсінки. Фінляндія — Україна.

Фото Павла КУБАНОВА.

До Тайваню — по перемоги

Олімпізм. 147 українських спортсменів з вадами слуху готуються до участі у XXI літніх Дефолімпійських іграх, які відбудуться з 5 по 15 вересня 2009 року у місті Тайпей (Тайвань). Силу духу та професіоналізм у Тайпеї демонструватимуть майже 4000 атлетів-дефолімпійців із 81 країни світу.

Офіційні проводи нашої національної дефолімпійської збірної на Ігри заплановано у Міністерстві у справах сім'ї, молоді та спорту на 25 серпня 2009 року, наступного дня спортсмени відлітатимуть до Тайпея.

У складі команди — багаторазові чемпіони світу та Європи Ганна Литвиненко, Володимир Натальчук (обоє —плавання), Інна Зверинська, Олександр Ходаков, Сергій Мазуро, Дмитро Дяченко (легка атлетика), Олена Онокало, Юлія Ярошевська (пляжний волейбол), Ольга Комаренко (кульова стрільба), Яна Мельник, Олександр Санькін, Тетяна Біда, Марина Чекунова (спортивне орієнтування), Геннадій Закладний, Марія Васильєва (настільний теніс), Тамара Беленкова, Тетяна Етьєн, Ніна Храмцова, Лілія Чхун, Олександр Білоблоцький, Роман Герій, Віктор Розбицький, Леонід Дейнека, Роман Будзинський, Олександр Помінчук (волейбол) та інші.

Половина спортсменів національної збірної України вперше братимуть участь у Дефолімпіаді. Найбільше спортсменів делегують Київ, Дніпропетровська, Харківська, Одеська, Київська, Житомирська, Донецька та Полтавська області.

Нині до участі в Іграх готуються збірні з футболу, волейболу, баскетболу, пляжного волейболу. В індивідуальних видах представники України братимуть участь у змаганнях з плавання, легкої атлетики, настільного тенісу, греко-римської та вільної боротьби, кульової стрільби, спортивного орієнтування, дзюдо, карате та тхеквондо. Загалом із 14 спортивних дисциплін три — нові для української команди (дзюдо, карате та тхеквондо).

ПРИГОДА

Шукайте жінку

У Балтиморі (штат Мериленд) олімпійський чемпіон з плавання Майкл Фелпс потрапив в ДТП. За інформацією поліції Балтимора, стало відомо, що у четвер вночі Фелпс, перебуваючи за кермом старенького автомобіля «Каділак», зіштовхнувся на перехресті в центрі Балтимора з автомобілем «Гонда Аккорд», яким керувала жінка. Тріуфатор Пекіна-2008 не постраждав, а от жінку в шоковому стані було доставлено до місцевої лікарні для обстеження.

Очки і гроші

Українські тенісистки сестри Катерина та Олена Бондаренко, які вибули на стадії другого раунду жіночого турніру серії WTA у Цинциннаті, заробили по 10 275 доларів кожна із загального призового фонду у два мільйони доларів. Окрім того, сестри отримають по 60 очок у рейтинг ITF.

СТОРІНКИ ПІДГОТУВАВ Віктор БРАНИЦЬКИЙ

У КІНЦІ НОМЕРА

№ 152 (4652) СУБОТА, 15 СЕРПНЯ 2009

15 серпня в Україні мінлива хмарність, у південних областях, на Луганщині й на Закарпатті короткочасні дощі, грози. Вітер північно-східний, північно-західний, 5—12 м/с. Температура вночі 7—16, удень 22—27 градусів; на півдні вночі місцями 17—19, удень 26—2 тепла.

ЦЬОГО ДНЯ 15 СЕРПНЯ

❒ 1649. Військо Богдана Хмельницького перемогло польську армію під Зборовом, після чого Польща визнала козацьку автономну державу. ❒ 1706. Закладення Печерської фортеці у Києві. ❒ 1819. Народився Григорій Галаган, поміщик, меценат і культурний діяч. У пам'ять про померлого сина заснував у Києві навчальний заклад — Колегію Павла Галагана. ❒ 1914. Відкриття Панамського каналу. ❒ 1947. Великобританія визнала незалежність Індії та Пакистану. ❒ 1956. В СРСР відновлено присудження Ленінських премій. ❒ 1997. В Україні засновано орден Княгині Ольги.

З УСЬОГО СВІТУ

Фото з сайта www.piersallison.co.uk

Чим хворіють кити?

З'ясовується, багато хвороб людей вражають і китів. В одних порід, наприклад, і зуби болять, і ангіна хронічна буває. А от кашалотів турбують камінці в нирках. Для вусатих китів, як ви здогадалися, найстрашніше, що випадають вуса: тварина не може більше проціджувати воду, добуваючи собі планктон, і змушена переходити на тверду, незвичну для неї їжу. Інтерес людей до хвороб китів пояснюється не тільки простою допитливістю. Є в цьому й, так би мовити, корислива мета: довідатися, як тварини борються зі своїми хворобами.

Рятівна сорочка

На підвіконня четвертого поверху виліз чоловік і приготувався стрибати. Перехожі скрикнули від страху: видовище було не з приємних, тому дехто із зівак кинувся до телефону. Поліцейські прибули швидко і, піднявшись пожежними сходами, в останню мить встигли схопити чоловіка, що зачепився на якийсь час за сорочку. Той вперто виривався, сорочка тріснула, але не піддалася.. Нарешті пальці поліцейського розтиснулись і... нічого не сталося. Унизу вже було розтягнуто брезент. Можливо, цей випадок так і залишився б непоміченим (картина для великих сучасних міст не така вже і рідкісна), якби за цим не пішла рекламна кампанія однієї солідної торговельної фірми. Вона виплатила самогубцеві, що не відбувся, солідну суму грошей, афішувавши це як «заохочення за сприяння пропаганді товарів». Чи треба далі казати, що ця стокгольмська фірма спеціалізувалася на продажу сорочок. Тих самих, рятівних...

АНЕКДОТ

Кар'єра

Директор великого заводу каже на літучці своєму заступникові:

— Вітаю, у вас — неймовірні успіхи! Лише рік тому ви прийшли до нас різноробом, через два місяці стали бригадиром, через три — змінним майстром, потім інженером, начальником цеху... А теперь ви — мій перший заступник. Що ви на це скажете?

— Дякую, тату!

Сторінку підготував Валентин НІКОЛАЄВ.

Кіготь тигриці Ельзи

НЕВИГАДАНІ ІСТОРІЇ

Співробітники великого київського видавництва працювали восени на полях приміського радгоспу. Увагу нашої компанії привернув хлопець, що відбував трудову повинність на свіжому повітрі замість своєї мами. За професією й покликанням — циркач. Працював у цирку, виступав з ведмедями.

У ті роки в моду входив широко нині відомий володар кішок. Наш співрозмовник про нього погано відгукнувся. І про нього, і його номер — хоровий спів цих свійських тварин: «Ніколи коти нявкати хором не вміли, а тут — цілі концерти. Брехня, фокус з неприємним секретом. Нікому ще кішок видресирувати не вдавалося й не вдасться. Умілець просто прив'язував до больових місць нещасних чотириногих мотузочки й смикав за них під час виступу. От кішки й нявкали в унісон».

Ми не могли не запитати про походження шраму, що прикрашав груди приборкувача від плеча до нирки. Це, каже, тигриця Ельза випадково кігтем зачепила та від надміру почуттів язиком по тілу провела. А язик у тигрів гірше абразивного круга або плавця акули, шкіру до м'яса здирає. Але, посміхнувся хлопець, сам винен, втратив пильність і от вляпався. А взагалі Ельза — розумниця, ніжна й надійна. Був випадок, дресирувальник начепив на шию тигриці собачий нашийник, перейшов через площу в універмаг «Україна». Черга у взуттєвому відділі розступилася, і він шляхетно купив своїй нареченій босоніжки. Таким же макаром повернувся назад.

Це був 1983 рік. Дефіцит усе тугіше стискав свої пальці на шиї покупця-споживача.

Сидимо, про їжу забули. Ойкаємо в такт екзотичній розповіді. Киваємо, мовляв, в «Україні», у другому тоді за значенням торговому центрі Києва, тільки за допомогою тигриці й можна було продертися крізь чергу. А миловидна жінка, з усього видно — дружина керівника, сидить, мовчить, не реагує на пригоди красуні Ельзи. Нарешті підвела на дресирувальника свої чарівні очі й не так запитала, як уголос подумала:

— Цікаво, а коли це в універмазі «Україна» викидали імпортні босоніжки, які не соромно подарувати нареченій?

Яків МАХЛІН.

Просто пощастило

АНТОЛОГІЯ РІДКІСНИХ ВИПАДКІВ

«Кинь везунчика у воду, і він випливе з рибою в зубах», — сказав колись польський поет Юліан Тувім. Це можна повною мірою віднести до американця Едвіна Робінсона з міста Фолмоут у штаті Мен...

На початку сімдесятих років минулого сторіччя він потрапив у серйозну автомобільну катастрофу й у результаті контузії майже повністю втратив зір і слух. У липні 1980 року, майже через десять років, йому пощастило: у Робінсона вдарила блискавка й він не тільки залишився живий, а знову... почав чути і бачити.

А до 36-річної американки Карен Вінкель зір повернувся одразу після... народження доньки. Попри те, що пологи тривали вісімнадцять(!) годин. Карен втратила зір ще будучи школяркою в Міннеаполісі. Вона верталася додому з танців зі своїм другом (він згодом став її чоловіком), на дорозі була ожеледь, машину занесло, і вона кілька разів перекинулася. Дівчина одержала кілька поранень голови, струс мозку. Після цієї події її зір значно погіршився, а незабаром вона повністю осліпла. Фахівці не могли визначити безпосередню причину сліпоти. Протягом двадцяти років Карен Вінкель досліджували медики, але не давали надій на повернення зору. Вони мріяли про дитину, утім Карен боялася народжувати, бо сліпа: «Як за малям доглядати, виховувати?». Але потім усе-таки зважилася...

Почувши плач новонародженої, Карен розплющила ока й побачила світло. Вона була впевнена, що це сон. Протерла очі, але світло не зникало! Потім вона побачила доктора. Коли чоловік увійшов до неї в палату і вона сказала йому, що його бачить, той ледь не знепритомнів. Лікар теж не хотів вірити в це диво. Потім у її палату збігся весь лікарняний персонал...

Медики так і не змогли пояснити, чому до Карен полвернувся зір. Для них це стало великою несподіванкою. А для Вінкель — подарунком від доні в день її народження. І все-таки те, що сталося п'ятнадцять років тому, не може пояснити ніхто. Це загадка. Жінки знають, що пологи -це завжди шок, а під час шоку на багато що відкриваються очі. У Карен вони відкрилися, щоб бачити світло...

Дуже пощастило й Патріку Сетозі: він, можна вважати, вийшов сухим з води — а точніше, живим із клітки з левом. Парубок примудрився звалитися в огороджений високим парканом заглиблений вольєр у зоопарку Преторії. Може, то його наздоганяла доля: адже Сетога втік напередодні із в'язниці. Дворічний лев Трістан помітив візитера. Хоча Патріку вдалося піднятися на дерево, лев стяг його й, поваливши на землю, гордо поставив лапу на переможеного. Утім, жодного наміру поласувати відвідувачем у Трістана, як з'ясувалося, і не було. Чому лев був таким миролюбним? Він просто не чекав чергової порції їжі з-за паркану, а сам полювати не звик. Хоча, як помітили знавці, якби на місці Трістана була левиця, від Сетоги нічого б не залишилося. А так було кого знову посадити до в'язниці...

А от іспанки Берта Бенастре й Марія Ортіс не потрапляли ні в автокатастрофу, ні під удар блискавки, не падали й у вольєр з левом. Вони просто колись вирішили помилуватися заходом сонця на морі з борта вітрильного човна. Але першим поривом вітру човен перекинуло, і дівчата, що не вміли, до слова, плавати, каменем пішли на дно. Що було б далі, страшно подумати. Але раптом до них на допомогу прийшов чоловік, одягнений вочевидь не для запливу. Він і підтримував їх на морській поверхні до приходу підмоги.

Але найцікавіше, що людиною, яка врятувала дівчат від вірної смерті, був... іспанський **король Хуан Карлос!** Він саме в цей час тренувався на своїй яхті, готуючись до чергової регати, коли помітив потопальниць. Ні миті не вагаючись, король у чому був кинувся у воду. Охоронці, замість того, щоб поспішити за ним, здивовано переглядалися: куди пливе король? Скільки ж глузувань обрушилося на їхні недбайливі голови від іспанців, а особливо від іспанок, що вельми симпатизують своєму монарху! І їх легко зрозуміти: Хуана Карлоса знають як людину надзвичайно демократичну, що вміє слухати й розуміти свій народ. А свої якості справжнього чоловіка, безстрашного лицаря король цілком довів у наведеній історії з аматорками споглядання морських принад, що сталася більш як п'ятнадцять років тому. А що Берта й Марія? Їм буде що розповісти своїм онукам...

КУНСТКАМЕРА

Сила слона

У відомому цирку Варнуама, що подорожував у 1898 році Англією, були поставлені дуже цікаві досліди для визначення порівняльної сили слона, коня й людини. Для цього в землі був добре закріплений могутній динамометр, який дає можливість вимірювати силу, що доходить до тридцяти тонн.

До динамометра прив'язали спочатку пару сильних коней, що звикли тягти по звичайній дорозі вісім і дев'ять тонн. Коні рвонули — і стиск пружини показав силу, рівну 1220 кілограмам. Після того коней розпрягли й замінили слоном, що міг тягти вантаж за допомогою мотузок, прив'язаних до його голови. У першу хвилину слон показав силу, рівну тільки 1880 кілограмам, але, піднатужившись, він дав потім 2540 кілограмів. Ошкам ті, хто робив досліди, були незадоволені цим слоном, що від природи досить млявий і апатичний, а тому й не міг дати належного поняття про силу, властиву цим велетам.

На щастя, у цирку знайшовся ще один слон, набагато менший, але незрівнянно енергійніший: смикнувши за канат, прив'язаний до динамометра, цей слон відразу проявив силу, рівну 5588 кілограмам. Після того за той же канат ухопилися робітники. Потрібно було 83 чоловік, щоб змусити динамометр показати те саме число. Що-правда, ці люди не були привчені до дружної роботи і, можливо, що в цьому випадку частина людської енергії витрачалася непродуктивно. Утім, ці цифри мають бути цікаві.

Редактор номера Наталя ФІЛІПЧУК.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2009 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

ВАТ «Видавництво «Київська правда» 04136, м. Київ, вул. М. Гречка, 13.

Зам. 1530

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»